

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۱۷ مرداد ۱۴۰۰
• ۲۸ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
• ۸ اوت ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۸۵۶ • پیاپی ۳۱۷۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

به‌دنبال بررسی صمت از فرازوفرودهای حرفه خبرنگاری مطرح شد

در حسرت استقلال صنفی

۲-۴-۸-۱۶

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

صدای ترک برداشتن دیوار «اعتماد عمومی» را می‌شنوید؟!

۲

گفت‌و گو

روزنامه‌نگار کسی است که معاش او از تحریریه تامین می‌شود

در آستانه روز خبرنگار، تصمیم گرفتیم با ناصر بزرگمهر، گفت‌وگویی درباره مشکلات و تحولات حرفه خبرنگاری در ایران داشته باشیم. در این گفت‌وگو تلاش شد نه مدیرمسئول روزنامه صمت، بلکه یک روزنامه‌نگار قدیمی و پیشکسوت را مورد پرسش قرار دهیم.

او از ابتدای دهه ۵۰ وارد کار روزنامه‌نگاری شده و تاکنون، نزدیک نیم قرن تجربه اندوخته است. بزرگمهر در این نیم قرن در مطبوعات و روابط‌عمومی‌های کشور، مسئولیت‌های مختلفی داشته است.

وی نیز چون تمام پیشکسوتان، انتقاداتی به نوع کار خبرنگاران در ایران دارد، اما بیشتر از بقیه خوشبین است. این نگرانی که روزنامه‌نگاری در ایران به پایان خود رسیده یا خواهد رسید، در نگاه این پیشکسوت وجود ندارد.

تغییراتی که در نیم قرن گذشته تجربه شده، خود به خود مناسبات را در تمام سطوح شغلی و اجتماعی تغییر داده است. این امر که با انقلاب فناوری همزمان شده، شکل کارها و مشاغل را در سطح جهانی دستخوش تحولات گوناگون کرده است.

با این حال می‌توان گفت برای روزنامه‌نگاران و کسانی که معاش آنها به تحریریه‌ها گره خورده، آنچه که تغییر نکرده، جیب خالی و مشکلات مالی است که البته در دهه کساد ۹۰، این فشارها چند برابر شده است. خبرنگاران در واقع چون دیگر مزدبگیران، بازنده تورم و بحران اقتصادی هستند؛ با این حال، حتی داشتن یک تشکل مستقل واقعی و پیگیری حقوق و دستمزد برای آنها ناممکن شده است.

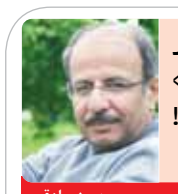
۳

سر مقاله

صدای ترک برداشتن دیوار «اعتماد عمومی» را می‌شنوید؟!

بهروز صادقی
روزنامه‌نگار

اعتماد عمومی یکی از مهم‌ترین مولفه‌هایی است که می‌تواند بستر را برای همراهی و مشارکت مردم با هر نظام حکومتی فراهم کند. این اعتماد به میزان شفافیت، صداقت، توانمندی، پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و بسیاری از مولفه‌های دیگر میان حاکمیت و ملت بازمی‌گردد. در سوی دیگر، هرگونه حرف، وعده، بداخلاقی و قول‌هایی که پشتوانه عمل را به‌همراه نداشته باشد، مانند چک برگشتی است که بی‌اعتمادی عمومی را افزایش و احتمال مشارکت را در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی به‌شدت کاهش می‌دهد؛ در واقع مدیریت کشور برای جلب مشارکت مردم را سخت می‌کند، زیرا هر نوع برخورد و ارائه اطلاعات ضد و نقیض از سوی حاکمیت موجب بی‌اعتمادی مردم می‌شود. توجه داشته باشیم که حضور نیافتن حداکثری و کاهش چشمگیر مشارکت مردم در دو انتخابات گذشته مجلس و شوراهای شهر و نیز انتخابات اخیر ریاست‌جمهوری در همین کاهش اعتماد اجتماعی به حاکمیت ریشه دارد. بیجا نیست که بگوییم بی‌اعتمادی مردم به برنامه‌های اجرایی و قول‌های مسئولان و وعده‌های آنان مهم‌ترین پاشنه آشیل هر حکومت اجرایی است و بزرگ‌ترین پایگاه اجتماعی آن را متزلزل می‌کند و مسئولانی که به اقدام‌های صوری و نمایشی متوسل می‌شود، بنیان دیوار اعتماد و باور عمومی را به سخره می‌گیرند. حال بگذارید به دو نمونه از این موارد اشاره کنم:

■ پرده اول:

چندی پیش با مشاهده برخی اقدام‌های عمرانی در قطعه پایانی بزرگراه امام علی (اتصال آن به میدان دارآباد در شمال شرق تهران)، انجام روکش جدید آسفالت و خط‌کشی‌های آن، به فرزندم گفتم نشانه‌هایی از راه‌افتادن این قطعه به چشم می‌خورد؛ گویا پروژه همین روزها افتتاح می‌شود و ان‌شاالله مشکلات آمد و شد و ترافیک در این منطقه برطرف خواهد شد. فرزندم با نگاهی که بیانگر غبطه‌خوردنش از ساده‌دلی و زودباوری من بود، گفت: پدرم دلخوش نباش، ماه و روزهای پایانی دولت فعلی در پیش است. تجربه نشان داده مسئولان فعلی برای اینکه پُز کارآمدی خود را بدهند، تمامی کارها را به‌نام خود تمام کنند و حسرت افتتاح آن را به دل مجریان بعدی بگذارند، بی‌تردید این قطعه را افتتاح می‌کنند اما صرفا برای پُز دادن و عکس یادگاری گرفتن. بی‌تردید یکی دو روز بعد آمدوشدها متوقف و بهره‌برداری از آن «شاید به وقتی دیگر» موکول شود!! از قضا در خبرها خواندم، نه آن‌گونه که پسرم گفته بود یکی، دو روز بعد! بلکه یکی دو ساعت بعد از بریدن نوار و «نمایش افتتاح» این قطعه در ۲۱ تیر، افرادی چند کامیون نخاله، سنگ و خاک در مسیر قطعه افتتاح‌شده تخلیه و راه را مسدود کردند. شهردار تهران نیز به‌جای اقدامی قاطع در این زمینه، آن را به کسانی که خود را مالک اراضی مسیر آزادراه می‌دانند نسبت داد و این اقدام را نوعی «اقدام تک‌سلیقه‌ای»! دانست که حتما برطرف خواهد شد!! اما هنوز که هنوز است گویا میخ طویله کسانی که ادعای مالکیت آن اراضی را دارند، بسیار محکم‌تر از قاطعیت و اراده و قول شهردار تهران بوده و خبری از زیر بار ترافیک رفتن این راه نیست! معلوم نیست شهرداری تهران پس از چندین و چند سال اجرای این طرح و مواجه بودن با مشکل معارض، چرا نتوانسته رضایت آنان را جلب کند تا هنگام افتتاح مردم با چنین مشکلی مواجه نشوند؟! جز این است که مسئولان شهرداری در هر دوره، مشکل را برای مسئولان بعدی به میراث گذاشته‌اند؟! و ماحصل اقدام‌های‌شان بلندتر شدن دیوار بی‌اعتمادی مردم به مسئولان بوده است. ببینید نسل جدید و قدیم چقدر به این مسئولان بی‌اعتماد شده است! البته تنها ثمره این قضیه آن است که جناب «حناچی» شهردار تهران که می‌خواست افتخار افتتاح این پروژه را به‌نام خود ثبت کند، به هدف خود رسید؛ حال اگر مردم از ثمرات این راه ارتباطی بهره‌مند نشدند، مشکل خودشان، شهردار و دولت بعدی است.

■ پرده دوم:

دولت روحانی سال گذشته (۹۹) در مراسم افتتاح قطعه اول آزادراه تهران-شمال، باتوجه به مشکلاتی که در پیش می‌دید، وعده داد باتوجه به مشکلات موجود، تلاش می‌کند باند رفت قطعه دوم این آزادراه (از شهرستانک تا پل زنگوله به مسافت تقریبی ۲۹ کیلومتر) را تا پایان همان سال یا حداکثر اول امسال آماده بهره‌برداری کند. همگان می‌دانستند این وعده سر خرمن، هرگز وفا نخواهد شد؛ از همین رو از اواخر سال گذشته وعده‌ها عوض شد و گفتند تلاش می‌کنیم تونل البرز را که بزرگ‌ترین تونل آزادراهی خاورمیانه خوانده‌اند، تا پایان بهار ۱۴۰۰ آماده بهره‌برداری کنیم. بعدها این وعده نیز به «افتتاح فقط باند رفت این تونل» و در برخی از مصاحبه‌ها و اطلاع‌رسانی‌ها به بهره‌برداری از تونل البرز با قید «در مواقع اضطراری» تقلیل یافت. سرانجام در روز عید سعید غدیر، مراسم افتتاح آن از طریق فضای مجازی برگزار شد. در این مراسم رئیس جمهوری که گویا خودش هم به وعده مسئولان در این زمینه ناباور بود و بیم آن می‌داد که این افتتاح هم صرفا برای افتتاح باشد، از معاون وزیر راه و شهرسازی که گزارشی از نحوه اجرای این طرح عمرانی را به اطلاع می‌رساند، پرسید: این پروژه چه وقت زیر بار ترافیک و بهره‌برداری قرار می‌گیرد؟ معاون وزیر با اشاره به شماری از خودروها که برای نمایش عبور آماده حرکت بودند، پاسخ داد: از روز شنبه این پروژه زیر بار ترافیک می‌رود. البته هنوز که چند روز از آن وعده می‌گذرد، هیچ نشانه‌ای از بهره‌برداری عمومی از این تونل در دست نیست! بسیاری از طرح‌های افتتاح شده دیگر نیز حال و روزی بهتر ندارند و به‌طور کامل به بهره‌برداری نرسیده‌اند، این در حالی است که فیلمی در فضای مجازی دست به دست می‌گردد که در آن بزرگراهی عظیم و ۸۰۰ کیلومتری از پاکستان تا چین که از فراز کوه‌های سر به فلک کشیده هیمالیا، دریاچه‌ها، دره‌ها و رودهای عمیق می‌گذرد، در طول ۳ سال ساخته شده و به بهره‌برداری رسیده و ما بیش از ۲۳ سال است که در ساخت و تکمیل یک آزادراه ۱۲۱ کیلومتری درمانده‌ایم. حال باید پرسید نسل فعلی و نسل آینده کشور چگونه باید به مسئولان اجرایی کشور باورمند باشند؟

■ کلام پایانی:

وعده‌های دروغین و افتتاح‌های نمایشی از دوران سازندگی تاکنون بسیار دیده و شنیده‌ایم. به‌نظر می‌رسد دو نمونه اخیر در کنار ده‌ها مورد دیگر از این خلف‌وعده‌ها برای بیان دلایل تشدید بی‌اعتمادی مردم به وعده‌ها و برنامه‌های مسئولان اجرایی کافی باشد؛ از همین روست که گفته می‌شود اعتماد عمومی و باورمندی آحاد یک جامعه به صداقت، کارآیی و شفافیت سخنان دولتمردان و کارگزاران حکومت مهم‌ترین و قوی‌ترین عامل پیشرفت هر جامعه وابسته است و هر دولتی با اتکا به این پشتوانه می‌تواند توسعه و ترقی کشور را سرعت بخشد و اهداف اعلام‌شده خود را به اجرا درآورد؛ هم از این رو تمامی جوامع توسعه‌یافته و مترقی توجه به اعتماد عمومی و تقویت آن را سرلوحه اقدام‌های خود قرار می‌دهند.

فراموش نکنیم باتوجه به ترک‌هایی که دیوار اعتماد عمومی را خدشه‌دار کرده، هر دولتی هم که بر سر کار باشد، باید بکوشد ترک‌های دیوار اعتماد عمومی و اجتماعی را که بر اثر خلف‌وعده‌ها و تصمیم‌های متناقض مسئولان در حال عمیق‌تر شدن است، ترمیم کند و اعتماد مردم را با استفاده از تمامی ظرفیت‌ها و گروه‌های تاثیرگذار و مرجع از جمله رسانه، تشکل‌های غیردولتی، احزاب و... افزایش دهد؛ از همین رو به‌نظر می‌رسد، اولویت دولت سیزدهم باید بازگرداندن و تقویت اعتماد اجتماعی به دولت و حاکمیت باشد.

به‌دنبال بررسی صمت از فرازوفرودهای حرفه خبرنگاری مطرح شد

در حسرت استقلال صنفی

خبرنگار کسی است که با اتکا به ذوق و استعداد شخصی، پس از گذراندن دوره آموزش تخصصی و همچنین باتوجه به مسئولیت اجتماعی که این حرفه بر عهده او می‌گذارد، وظیفه کسب، تهیه، جمع‌آوری و تنظیم اخبار و انتقال آنها از طریق وسایل ارتباط جمعی (مطبوعات، رادیو، تلویزیون و خبرگزاری) به مخاطبان را بر عهده دارد. کسب آگاهی و تزریق آن به اجتماع انسانی وظیفه‌ای دشوار است که خبرنگاران آن را بر دوش می‌کشند؛ به‌طوری که پرنفوذترین اهرم آگاهی‌رسانی در جامعه محسوب می‌شوند. آنان به‌طور مستقیم بر روح و روان مردم تاثیر می‌گذارند و از شغلی حساس و پرمسئولیت برخوردارند.

براساس آمار رسمی، روزنامه‌نگاری و خبرنگاری در کشورهای پیشرفته در زمره مشاغل معتبری قرار می‌گیرد که از درجه اهمیت قابل‌توجهی برخوردار است. این جایگاه برای اهالی خبر و خبرنگار، به دلایلی چون سختی و فشردگی کار، خطیر بودن، در مظان اتهام قرار گرفتن و بسیاری موارد دیگر بدیهی به‌نظر می‌رسد، اما در کشور ما خبرنگاران با مشکلات بسیاری دست‌وپنجه نرم می‌کنند. هیچ تضمینی برای آینده و امنیت شغلی آنها وجود ندارد و حتی نهادی همچون «انجمن صنفی روزنامه‌نگاران و خبرنگاران ایران» که بتواند در جهت استیفای حق و حقوق خبرنگاران گام بردارد، وجود ندارد. این خلأ انباشتی از مصائب و مشکلات را برای این گروه به بار آورده است. این یعنی روزنامه‌نگاران همچنان در حسرت استقلال صنفی هستند و این داستان ادامه دارد.

ویژگی‌های خبرنگاری و روزنامه‌نگاری از نگاه یونسکو

پیش از آنکه فردی حرفه روزنامه‌نگاری را انتخاب کند، لازم است ویژگی‌های حرفه خبرنگاری و روزنامه‌نگاری را بشناسد تا از روی آگاهی به آن روی آورد. به گزارش صمت، سازمان یونسکو (سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد) در سال ۱۹۷۸ اعلامیه‌ای درباره نقش رسانه‌های جمعی در تقویت صلح جهانی و تفاهم بین‌المللی به تصویب رساند که در آن بر لزوم تربیت اخلاقی و اجتماعی روزنامه‌نگاران تاکید شده است. در این مجموعه، آزادی مبادله اخبار و اطلاعات، یک حق اساسی تلقی و دستورالعمل‌های اخلاقی برای کلیه کسانی که در جمع‌آوری و کسب و نشر و تفسیر اخبار و اطلاعات شرکت دارند، وضع شده است. در این اعلامیه، ضمن تاکید بر منشور جهانی ۱۹۴۸ سازمان ملل متحد، تصریح شده که براساس این قوانین، خبرنگاران باید کوشش کنند تا اخبار و اطلاعاتی که در اختیار عموم می‌گذارند، صحیح، دقیق و معتبر باشد. خبرنگاران و سردبیران باید در صحت اخباری که به‌دست می‌آورند تحقیق و تعمق کنند. خبرنگاران نباید حقیقتی را به‌عمد تحریف یا مخدوش کنند و همچنین هیچ نوع مطلبی را نباید از نظر مردم مکتوم نگه دارند.

اصول اخلاقی حرفه روزنامه‌نگاری مقرر می‌دارد که روزنامه‌نگاران در هر مرحله و مقامی که باشند، به خیر و مصلحت جامعه ایمان کامل داشته باشند. کوشش برای تامین منافع شخصی و پیشبرد مقاصد خصوصی که با مصلحت جامعه سازگار نباشد، خلاف اصول و آیین اخلاقی روزنامه‌نگاری است.

خبرنگاری، حرفه مستقل

امیدعلی مسعودی، استاد ارتباطات دانشگاه سوره، درباره دغدغه‌های خبرنگاران به ایرنا می‌گوید: پس از پیروزی انقلاب اسلامی، خبرنگاران چه به لحاظ کمی و چه کیفی توسعه یافته‌اند و تعداد نشریات ما افزایش پیدا کرده است؛ با این حال «خبرنگاری» به‌عنوان حرفه‌ای مستقل در جامعه چندان شناخته شده نیست و تشکل صنفی ندارد. ما همچنان نتوانسته‌ایم سازکاری برای حمایت از خبرنگاران فراهم کنیم؛ اگر به قانون مطبوعات نگاهی بیندازیم، می‌بینیم که یک فصل آن افتاده و آن «حقوق خبرنگاران» است. وی با تاکید بر اینکه اگر خبرنگاران تشکل صنفی داشتند، می‌توانستند بسیاری از مشکلات خود را حل کنند، ادامه می‌دهد: مشاغلی مانند پزشکی یا مهندسی به اندازه خبرنگاری بر افکار عمومی تاثیرگذار نیستند، اما تشکل صنفی دارند و اگر مشکلی برای‌شان پیش بیاد آن را درون خود حل می‌کنند. در کشورهای پیشرفته دنیا، خبرنگاری در صنف مشاغلی چون پزشکی یا مهندسی قرار می‌گیرد. مسعودی خبرنگاری را شغلی مهم و مورد احترام معرفی می‌کند که با بیداری جامعه سروکار دارد. وی در این زمینه به گفته یکی از اساتید مطبوعات اشاره می‌کند و می‌افزاید: اگر پزشکی در درمان بیمار خود مرتکب اشتباه شود، یک نفر کشته می‌شود، اما اگر خبرنگاری مطلبی را بنویسد که ذهن خوانندگان را آلوده کند، به هزاران نفر آسیب می‌رساند.

مسعودی بر این اعتقاد است که خبرنگاران ما به‌طور جدی نیازمند آن هستند که در قانون مطبوعات دیده شوند.

وی در این زمینه اظهار می‌کند: هم‌اکنون در قانون نظام مطبوعات، صنوف مختلفی چون مدیران، توزیع، چاپ و نشر و... حضور دارند. بهتر است این بخش‌ها با همکاری یکدیگر و در کنار نمایندگانی از دولت، قوه قضاییه و مجلس، «شورای عالی مطبوعات» را در کشور تشکیل دهند، چراکه این شورای عالی بسیاری از آسیب‌های جدی را که مطبوعات ما به آنها دچار هستند به‌وسیله منشور اخلاقی و دستورالعمل‌هایی که خود صنف مطبوعات و خبرنگاران در تنظیم آنها نقش اساسی دارند، رفع می‌کند. این استاد ارتباطات از اینکه در کشور ما مطبوعات رکن چهارم دموکراسی است، اما هنوز رابطه خبرنگاران با دولت، مجلس و قوه قضاییه تعریف نشده، ابراز تأسف می‌کند.

شفاف‌سازی جایگاه خبرنگاران

احمد یحیایی ایله‌ای، استاد ارتباطات و روزنامه‌نگاری نیز از دیگر کارشناسانی است که معتقد است در نخستین اقدام باید «قانون مطبوعات جایگاه خبرنگاران را شفاف کند». به گفته این کارشناس ارتباطات خبرنگاران جایگاه معناداری در قانون مطبوعات ما ندارند. در ضمن قانون مطبوعات ما شفاف نیست و کلی است؛ به‌طوری که دست بسیاری از قضات را برای تفسیر قوانین باز می‌گذارد و مشکلات فراوانی را برای خبرنگاران به‌وجود می‌آورد. این استاد دانشگاه با اظهار اینکه کار کردن در شرایطی که قوانین شفاف نیست، دشوار است، می‌افزاید: بسیاری از خبرنگاران آینده مبهمی دارند و از اقشار ضعیف جامعه هستند؛ از اقشاری که بیشترین خطرات، زندگی خانوادگی آنان را تهدید می‌کند. نکته مهم دیگری که ایله‌ای بر آن تاکید می‌کند، بازنگری در روندهای اطلاع‌رسانی در کل کشور است. این استاد روزنامه‌نگاری بر این اعتقاد است که دنیای امروز، دنیای اطلاعات باز است. خبرنگار نباید آنقدر عقب باشد که مردم در زمان کمتری نسبت به او کسب اطلاعات کنند. خبرنگاران باید این امکان را داشته باشند که از نظر حرفه‌ای به اطلاعاتی که حق مردم است دسترسی داشته باشند؛ در نتیجه بهتر است دایره خط قرمز اطلاع‌رسانی را برای خبرنگاران کوچک‌تر کنیم. این استاد روزنامه‌نگاری ادامه می‌دهد: اگر در روزنامه‌های ما فضا باز باشد و خبرنگاران بتوانند به‌درستی اطلاع‌رسانی کنند، مردم به‌جای کسب اطلاعات غیررسمی از منابع خبری نامشخص به روزنامه‌ها رو می‌آورند. اطلاعاتی که در بسیاری از مواقع ممکن است درست نباشد و منجر به تشویش افکار عمومی شود؛ در واقع این خبرنگاران نیستند که موجب تشویش افکار عمومی می‌شوند، چراکه تشویش افکار عمومی زمانی اتفاق می‌افتد که فضا را می‌بندیم و نمی‌گذاریم اطلاعات از کانال رسمی که رسانه است، به مردم برسد.

■ قوانین شفاف برای خبرنگاران

براساس گفته ایله‌ای اگر روند اطلاع‌رسانی در جامعه بهبود پیدا کند و قوانین شفافی برای مطبوعات و خبرنگاران تعریف شود، به‌طور خودکار اقتصاد خبرنگاری رشد می‌کند و در پی آن بسیاری از دغدغه‌های این شغل رفع می‌شود.

وی همچنین بیان می‌کند: در شرایط امروز مردم به روزنامه‌نگاری تحلیلی و تحقیقی تمایل دارند. خبرنگاران باید توانایی تحلیل آینده را داشته باشند و بتوانند ابعاد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی یک خبر را پیش‌بینی کنند، چراکه از سال ۵۹ (۱۹۸۰ میلادی) روزنامه‌نگاری تحقیقی و تحلیلی در دنیا رواج پیدا کرده، اما روزنامه‌نگاری ما همچنان روزنامه‌نگاری عینی است؛ از همین رو از رسانه‌های دیجیتال عقب می‌افتد. این استاد ارتباطات «تشکیل انجمن صنفی آزاد» را از دیگر اقدامات مهمی می‌داند که دغدغه‌های خبرنگاران را کاهش می‌دهد و می‌افزاید: انجمن‌های خودساخته، دگرساخته و دولت‌ساخته هرگز مشکلات صنف خود را حل نخواهند کرد؛ همان‌طور که در هیچ جای جهان هم حل نکرده‌اند. باید انجمنی تشکیل شود که خود خبرنگاران اعضای آن را انتخاب کنند و در جامعه حق دفاع از خبرنگاران را داشته باشند که البته جایگاه این انجمن صنفی نیز در قانون مطبوعات باید مشخص باشد.

سخن پایانی...

گرچه تغییری اساسی به لحاظ کمی و کیفی در وجوهات مختلف عرصه خبرنگاری ایجاد شده، اما مشکلات خبرنگاران همچنان به قوت خود باقی است. نبود تشکل صنفی برای خبرنگاران برابر با انباشت مشکلات فراوان است. نبود تضمین و امنیت شغلی از دیگر مصائب این قشر است؛ به‌طوری که خبرنگار درصدد اغنا و ارضای اهداف سیاسی احزاب برمی‌آید و این به‌معنای آن است که خبرنگار با فرو گذاشتن شأن خبرنگاری، استقلال خود را از دست داده است.

مسائل و مشکلات مالی برجسته‌ترین دغدغه خبرنگاران است. این مسئله جدی‌ترین آسیب در عرصه خبرنگاری تلقی می‌شود. مدیران عرصه مطبوعات نیز خود با این مشکل دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

مشکل مالی مدیران منجر به بی‌ثباتی مطبوعات و تحت‌الشعاع قرار گرفتن زندگی خبرنگاران می‌شود. مشکلات ذکرشده این شائبه را در ذهن مردم متبادر می‌کند که گردش اخبار یا انتشار اطلاعات آزاد در چنین فضایی بعید به‌نظر می‌رسد؛ به‌علاوه اینکه هنوز هم برخی از مسئولان، شناخت صحیحی از هویت صنفی خبرنگار ندارند.

ویژه‌تر از خبر

۵ استان در صدر موارد بستری کووید ۱۹

عکس: میزان

سخنگوی وزارت بهداشت گفت: روند افزایشی بستری بیماران مبتلا به ویروس کرونا در کشور در هفته دوم مرداد همچنان ادامه دارد و این روند از قله خیز چهارم نیز بیشتر شده است. سیما سادات لاری در گفت‌وگو با ایسنا، درباره وضعیت بیماری کووید ۱۹ در کشور، با بیان اینکه روند افزایشی بستری بیماران مبتلا به ویروس کرونا در کشور در هفته دوم مرداد همچنان ادامه دارد و این روند از قله خیز چهارم نیز بیشتر شده، گفت: در هفته دوم مرداد همچنان شاهد روند افزایشی بیماران بستری کووید ۱۹ در کشور هستیم. وی ادامه داد: روند بیماران سرپایی با تست مثبت کرونا نیز همچنان افزایشی است و به بیشترین میزان از ابتدای شیوع اپیدمی کووید ۱۹ تاکنون رسیده است. لاری ادامه داد: در هفته اخیر ۲۶ هزار و ۸۵۱ بیمار مبتلا به کرونا بستری شدند و همچنین موارد سرپایی با تست مثبت کرونا در هفته اخیر ۲۰۵ هزار و ۲۹۴ نفر بوده است. وی تاکید کرد: بیشترین بروز هفتگی بیماران بستری با تست مثبت کرونا از ۸ تا ۱۴ مرداد به ترتیب در استان‌های مازندران، ایلام، گلستان، گیلان و بوشهر بوده است. همچنین کمترین میزان بستری بیماران کرونا در استان سیستان‌وبلوچستان مشاهده شده است. لاری اظهار کرد: شیوع و بروس جهش‌یافته دلتا در کشور و کاهش قابل توجه رعایت پروتکل‌های بهداشتی و از طرفی برگزاری مراسم عروسی و عزا در شرایط حاضر منجر به ادامه‌دار شدن وضعیت افزایشی سرپایی و بستری و همچنین موارد فوتی شده است.

روی خط سیاست

اعتبارنامه رئیس‌جمهوری قبل از مراسم تنفیذ امضا شد

سخنگوی شورای نگهبان گفت: اگر عضوی از شورای نگهبان اعتبارنامه رئیس‌جمهوری را امضا نکند، خدشه‌ای در اعتبارنامه ایجاد نمی‌شود. در عین حال اعتبارنامه رئیس‌جمهوری منتخب قبل از مراسم تنفیذ امضا شد و همه اعضایی که در جلسه حضور داشتند، اعتبارنامه ایشان را امضا کردند. به گزارش ایرنا، هادی طحان نظیف در نشست خبری با اشاره به بررسی طرح اصلاح موادی از قانون انتخابات ریاست‌جمهوری در شورای نگهبان گفت: ما در شورای نگهبان اشکالی به این اصلاحیه قانون نداشتیم اما هیات عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام که وظیفه نظارت بر مصوبات را از حیث اینکه خلاف سیاست‌های کلی نظام نباشد، بر عهده دارد، نکاتی را به ما منعکس کرد که برخی از این موارد از نظر این هیات حل نشده بود و ما این موارد را به مجلس منعکس کردیم. این مصوبه همچنان در اختیار مجلس است و تبدیل به قانون نشده است.

به گفته طحان نظیف، این مصوبه در رفت‌وآمد شورا و مجلس بود و اخیرا ایرادات شورا که کمتر از دفعات قبل هم بود، به مجلس ارسال شد.

سخنگوی شورای نگهبان ادامه داد: امیدواریم اصلاحیه‌ای که در نهایت مورد پذیرش شورا قرار می‌گیرد، یک قانون موثر و کمک‌کننده در جامعه باشد. طحان نظیف در پاسخ به سوالی درباره امضای اعتبارنامه رئیس‌جمهوری گفت: براساس قانون اگر عضوی از شورای نگهبان اعتبارنامه رئیس‌جمهوری را امضا نکند، خدشه‌ای در اعتبارنامه ایجاد نمی‌شود. در عین حال اعتبارنامه رئیس‌جمهوری منتخب قبل از مراسم تنفیذ امضا شد و طبیعتا همه اعضایی که در جلسه حضور داشتند، اعتبارنامه رئیس‌جمهوری را امضا کردند. وی در پاسخ به سوالی درباره تمدید برنامه ششم توسعه و نظر شورای نگهبان در این باره گفت: من درباره تمدید برنامه توسعه چیزی نشنیدم و اگر قرار باشد برنامه هفتم نوشته شود، باید سیاست‌ها ازسوی رهبری مشخص و لایحه توسط دولت نوشته شود. سخنگوی شورای نگهبان خاطرنشان کرد: شورای نگهبان در نگارش قانون نقشی ندارد و ما این را مخالف استقلال مجلس می‌دانیم. وی درباره پاسخ دبیر کل اوپک به درخواست صادرات نفت ایران ازسوی آیت‌الله جنتی گفت: این دیدار به درخواست دبیرکل اوپک انجام شده بود و مسبوق به سابقه هم بود. این دیدار، دیدار خوبی بود. سیاست‌های اقتصادی در اختیار دولت است و سایر دستگاه‌ها به دولت کمک می‌کنند. وی درباره مسئولیت سخنگویی گفت: این مسئولیت دشوار و سنگین است و بنده امیدوارم با کمک‌های شما از عهده این مسئولیت برآیم. مسئولیت ما پاسخگویی به شماست و تلاش ما در دوره جدید این است که مجموعه شورای نگهبان در اطلاع‌رسانی شفاف عمل کند. سخنگوی شورای نگهبان همچنین درباره طرح صیانت از کاربران فضای مجازی گفت: درباره طرح صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی هنوز چیزی تصویب و به شورا ارسال نشده، اما اگر این طرح با قانون اساسی و شرع مغایرت داشته باشد، اعلام می‌کنیم. طحان نظیف همچنین در پاسخ به سوالی درباره دلیل احراز نشدن صلاحیت علی لاریجانی گفت: آنچه در بررسی صلاحیت افراد وجود داشته، در اختیار خود افراد قرار می‌دهیم؛ اینکه مبنای عدم احراز صلاحیت چه بوده، به‌دلیل مخفی بودن آرا معلوم نیست. سخنگوی شورای نگهبان درباره درخواست علی لاریجانی برای شفاف‌سازی دلایل رد صلاحیتش نیز گفت: مواردی که آقای لاریجانی درخواست دادند، به ایشان منعکس شده است. وی گفت: اصلاح قانون انتخابات دغدغه ما در شورای نگهبان است و نقشی در تدوین قانون نداریم اما این قانون نیازمند اصلاحاتی است. سخنگوی شورای نگهبان خاطرنشان کرد: از مجلس انتظار داریم در زمینه اصلاح قانون انتخابات به‌صورت جامع گام بردارد. طحان نظیف درباره ایرادات طرح الزام به ثبت اموال غیرمنقول گفت: یکی از چالش‌های ثبتی، ثبت نشدن اموال غیرمنقول است و برای حل آن نباید راهکاری مخالف با شرع و قانون اساسی اتخاذ کنیم. ما با فراگیری اسناد رسمی موافق هستیم اما باید راهکار جامعی در نظر گرفته شود. ما دغدغه کسانی را که این طرح را تهیه کردند ارج می‌نهیم و امیدوارم در رفت‌وآمدها به راهکارهای خوبی برسیم.

گسترش صنعت
یکشنبه
۱۷ مرداد ۱۴۰۰
۲۸ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
۸ اوت ۲۰۲۱
شماره ۱۸۵۶
پیاپی ۳۱۷۴
www.sanatnewspaper.com

خط قرمزها را کمتر کنید

افزایش ضریب نفوذ فناوری در محصولات سایپا

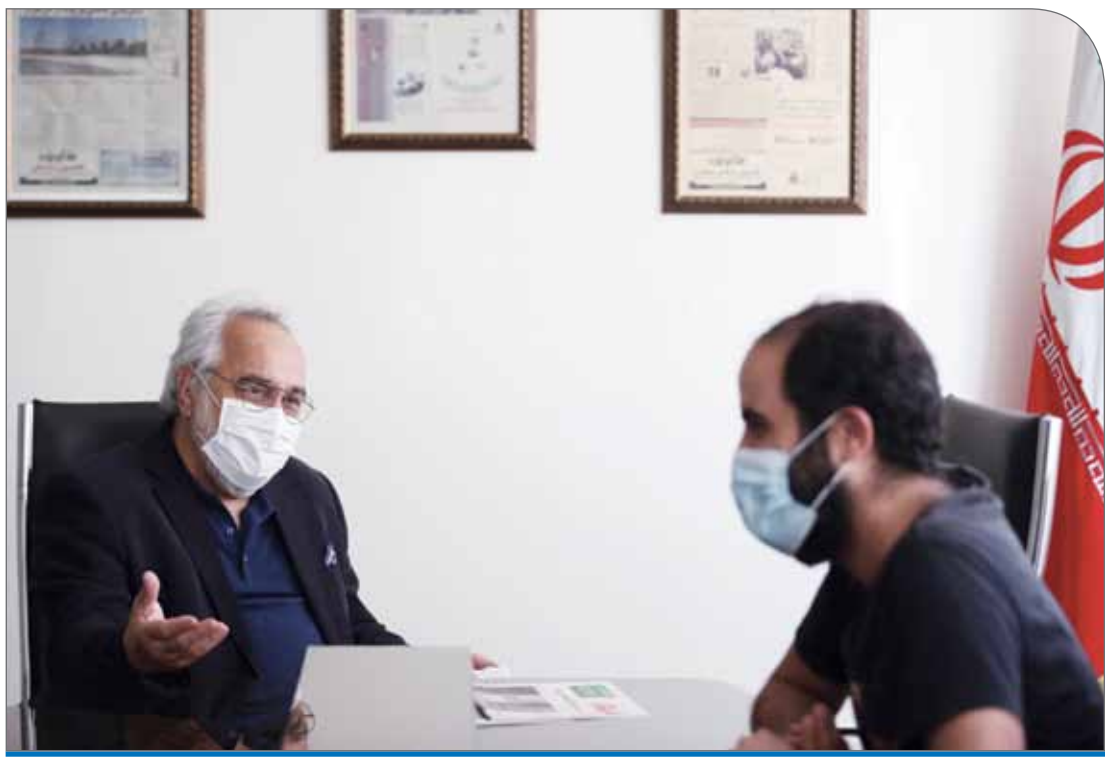

پایه پولی مقصر اصلی رشد نقدینگی

گفت‌وگو

بررسی تحولات نیم‌قرن اخیر در گفت‌وگو با یک پیشکسوت روزنامه‌نگاری

روزنامه‌نگار کسی است که معاش او از تحریریه تامین می‌شود

عکس: آیدا فریدی

امیرعباس آذرموند: در آستانه روز خبرنگار، تصمیم گرفتیم با ناصر بزرگمهر، گفت‌وگویی درباره مشکلات و تحولات حرفه خبرنگاری در ایران داشته باشیم. در این گفت‌وگو تلاش شد نه مدیر مسئول روزنامه صنعت، بلکه یک روزنامه‌نگار قدیمی و پیشکسوت را مورد پرسش قرار دهیم. او از ابتدای دهه ۵۰ وارد کار روزنامه‌نگاری شده و تاکنون، نزدیک نیم قرن تجربه اندوخته است. بزرگمهر در این نیم قرن در مطبوعات و روابط عمومی‌های کشور، مسئولیت‌های مختلفی داشته است. وی نیز چون تمام پیشکسوتان، انتقاداتی به نوع کار خبرنگاران در ایران دارد، اما بیشتر از بقیه خوشبین است. این نگرانی که روزنامه‌نگاری در ایران به پایان خود رسیده یا خواهد رسید، در نگاه این پیشکسوت وجود ندارد. تغییراتی که در نیم قرن گذشته تجربه شده، خود به خود مناسبات را در تمام سطوح شغلی و اجتماعی تغییر داده است. این امر که با انقلاب فناوری همزمان شده، شکل کارها و مشاغل را در سطح جهانی دستخوش تحولات گوناگون کرده است. با این حال می توان گفت برای روزنامه‌نگاران و کسانی که معاش آنها به تحریریه‌ها گره خورده، آنچه که تغییر نکرده، جیب خالی و مشکلات مالی است که البته در دهه کساد ۹۰، این فشارها چند برابر شده است. خبرنگاران در واقع چون دیگر مزدبگیران، بازنده تورم و بحران اقتصادی هستند؛ با این حال، حتی داشتن یک تشکل مستقل واقعی و پیگیری حقوق و دستمزد برای آنها ناممکن شده است.

با اشاره به این نکات، به استقبال روز خبرنگار می‌رویم. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

◉ از چه زمانی کار در مطبوعات را شروع کردید؟

من کار حرفه‌ای در مطبوعات را در آغازین سال‌های دهه ۵۰ آغاز کردم. البته از دوران دبیرستان، مسئولیت روزنامه دیواری مدرسه با من بود و برای مجله‌های گوناگون یادداشت و خبر می‌فرستادم، اما ۳ ماه بعد از ورود به دانشگاه از طرف دکتر سرامی، استاد ارزشمند ادبیات، به دکتر جواد مجابی در روزنامه اطلاعات معرفی شدم و کارم را به‌عنوان خبرنگار فرهنگی و هنری شروع کردم.

◉ شما حدود ۵۰ سال در بخش‌های مختلف حوزه رسانه فعالیت کردید. امروز که به گذشته نگاه می‌کنید چه تفاوت‌هایی میان کار رسانه‌ای امروز و ابتدای دهه ۵۰ می‌بینید؟

تفاوت میان آن زمان و امروز بسیار زیاد است؛ از نحوه خبرگیری و خبررسانی تا مسائل فنی و از همه مهم‌تر نگاه و بینش مخاطب و تغییرات فناوری، اما درباره خبرنگاران، مهم‌ترین چیزی که امروز خلأ آن حس می‌شود، سطح‌بندی خبرنگاران و سلسله‌مراتب کاری است؛ یعنی آن زمان جدا از مدیر مسئول و صاحب امتیاز، درون تحریریه‌ها سطح‌بندی خاصی داشتیم که براساس آن جایگاه افراد مشخص می‌شد. امروز همه خبرنگار و روزنامه‌نگار هستند. در آن زمان، ما خبرنگار درجه ۳، درجه ۲ و یک داشتیم. پس از این درجات، معاونان دبیر بودند و بعد هم دبیر گروه و دبیر تحریریه، معاونان سردبیر و سردبیر قرار داشتند که با جزئیات، روابط درونی تحریریه و کیفیت مطالب را تعیین می‌کردند.

در آن زمان، گروه‌های متعدد سیاسی، هنری، اقتصادی، ورزشی، فرهنگی، اجتماعی، حوادث، گزارش و حتی کاریکاتور و طنز هم وجود داشت. هر گروه از دبیر گروه، معاون و چند خبرنگار با درجات متفاوت، تشکیل می‌شد که همه این نیروها یک روزنامه را می‌ساختند و نسبت به حرفه و شغل سختگیری بسیاری وجود داشت. گاهی ۱۰ بار یک خبر و گزارش را می‌نوشتی و دبیر گروه آن را نمی‌پسندید و در مقابل خودت کاغذ خبر را پاره می‌کرد و به سطل زباله می‌انداخت. من از زبان یکی از اساتید امروز شنیدم که در روزنامه کیهان آن زمان خبرنگار جدیدی که وارد کار می‌شد تا ۶ ماه حتی صندلی برای نشستن نداشت و مجبور بود در کنار میز گروه بایستد و خواسته‌های دبیر را انجام دهد.

◉ فضای رسانه‌ها در این ۵۰ سال چقدر تغییر کرده است؟

در آن زمان ما دو روزنامه کیهان و اطلاعات را به‌صورت جدی و مطرح در کشور داشتیم؛ البته چند روزنامه دیگر هم بودند، اما تعداد روزنامه‌های سراسری و خواندنی آن زمان از انگشتان دست تجاوز نمی‌کرد و آن رسانه‌ها هم مهم‌ترین منابع زمان خود بودند.

امروز موضوع متفاوت است؛ ما هزاران رسانه فعال از مکتوب و غیرمکتوب داریم که برای خود مخاطباتی، کم یا زیاد دارند. بنا بر آمارها، هم‌اکنون در ایران، بیش از چند هزار پروانه مجله و روزنامه وجود دارد و بیش از ۳۰۰ روزنامه سراسری و استانی منتشر می‌شود.

◉ روزنامه‌نگاری نسبت به گذشته در کدام بخش‌ها بیشترین تغییرات را داشته است؟

همان‌طور که گفتم، بین روزنامه‌نگاری دهه ۵۰ با چیزی که امروز در جریان است تفاوت بسیار است. تقریبا می‌توانم ادعا کنم همه چیز نسبت به آن زمان تغییر کرده و در کار روزنامه‌نگاری و رسانه، تفاوت‌های چشمگیری به‌وجود آمده است. زیربنای کار خبری و ژورنالیستی خیلی فرق نکرده اما در حوزه فنی تفاوت‌ها چشمگیر است؛ مثلا آن زمان برای دسترسی به آرشیو و پیدا کردن اطلاعات یک فرد در گذشته، نیاز بود به‌شکل کتابخانه‌ای کار شود. برای اینکه روزنامه‌نگار یک گزارش تحلیلی و تحقیقی بنویسد، به‌شیوه کلاسیک مجبور بود به کتابخانه و آرشیو رجوع کند. در روزنامه اطلاعات، آرشیو بزرگی با مدیریت مرحوم شمشیری، اگر اسم را فراموش نکرده باشم وجود داشت و برای کسانی که پس از دهه ۷۰ به بعد وارد مطبوعات شدند، این آرشیو چیزی است که هرگز ندیدند و لمس نکردند. در آن آرشیو، مثلا اطلاعات مرحوم دهخدا را از نشریات و مصاحبه‌های دیگرش همراه عکس‌ها و صحبت‌هایش قیچی کرده و در پاکتی قرار داده بودند. حال خبرنگاری که می‌خواست از گذشته دهخدا نقل‌قول بیاورد، باید تمام آن آرشیو را می‌گشت و نقل‌قول‌های موردنظر را پیدا می‌کرد. این روشی کاملا مرسوم بود که تا دهه ۷۰ هم ادامه داشت و مورد استفاده همه بود. حال آنکه امروز کافی است یک تلفن همراه هوشمند داشته باشید تا از پشت میز خود با جهان ارتباط بگیرید. خبرنگار پشت میز خود می‌نشیند و هر اطلاعاتی که می‌خواهد را به‌دست می‌آورد یا به‌طور زنده صحنه‌هایی از یک اتفاق در حال رخ دادن را در آن سوی جهان تماشا می‌کند. امروز کافی است روزنامه‌نگار به یک موتور جست‌وجو مراجعه کند تا درباره هر موضوعی، به انواع زبان‌ها، میلیون‌ها کلمه پیدا کند. در گذشته تعداد واژگان و اطلاعاتی که در هر موضوعی داشتیم به‌مراتب کمتر و محدودتر از امروز بود. همه دانایی و دارایی خبرنگار به اندازه یک پاکت بریده جراید دیگر بود، به همین سبب تهیه یک گزارش به‌مراتب از امروز دشوارتر بود و تلاش وافری را می‌طلبید.

با این حال من فکر می‌کنم بیشترین تغییر در بخش مخاطب رخ داده است. مخاطب همه چیز یک رسانه است و در گذشته به‌دلیل محدود بودن رسانه‌های کشور، مخاطبان رسانه‌ها افرادی عاشق، پیگیر و علاقه‌مندتر بودند. آنها مخاطبان جدی‌تری نسبت به امروز بودند؛ مخاطبان گذشته ناظران دقیقی بودند.

◉ روزنامه‌نگاران در دهه ۵۰ چطور یک روزنامه را آماده انتشار می‌کردند؟

روزنامه در گذشته با صنعت چاپ ابتدایی سروکار داشت. در چاپخانه‌هایی که با سرب کار می‌کردند، انتشار روزنامه، کاری تخصصی و زمان‌بر و سخت بود. حروفچینی خود به‌تنهایی دانشی بود که باید توسط افراد متخصص انجام می‌شد. صفحه‌آرایی کاری دشوارتر از حروفچینی بود و آن زمان عملیاتی چون مونتاژ و میزانپاژ با دست و چسب و قیچی انجام می‌شد که امروز به کمک نرم‌افزارها به‌سادگی انجام می‌شود. کار گرافیست‌ها در گذشته خیلی دشوار بود. آن زمان، نیروها و افراد مختلفی دست به‌دست هم می‌دادند تا یک صفحه روزنامه منتشر شود. امروز، کار به‌مراتب ساده‌تر شده و روزنامه‌نگاران حتی بخشی از وظایف فنی را هم برعهده گرفتند. حروفچینی برعهده خبرنگار است و حتی در روزنامه‌های فرنگی، کار صفحه‌آرایی را هم روزنامه‌نگار برعهده دارد و خودش به‌تنهایی یک صفحه را آماده می‌کند.

◉ مخاطبان مطبوعات چقدر عوض شده‌اند؟

به‌دلیل گسترش فناوری، به‌ویژه در حوزه اطلاعات و ارتباطات، مخاطب تغییر اساسی کرده است. مدت‌هاست که می‌توان با نصب یک رسیور ساده، بیش از ۱۰ هزار شبکه تلویزیونی را تماشا کرد. اکنون هزاران رادیو فعال در جهان وجود دارد که از اقصی نقاط دنیا می‌توان امواج آن را دریافت کرد. صدها هزار رسانه مکتوب و میلیون‌ها کانال در فضای رسمی و البته فضای مجازی وجود دارند؛ به‌همین دلیل ما امروز با مخاطبانی روبه‌رو هستیم که به‌سرعت سردرگم می‌شوند و تا حدود زیادی عجول هستند و فقط می‌خواهند بدانند فلان خبر چه شد و متاسفانه به‌شدت هم از نظر دانش سطحی شده‌اند و به‌راحتی خبر جعلی را باور می‌کنند.

مخاطبان امروز، مخاطبان نیم قرن پیش نیستند که مطالعات کلاسیک را در حوزه اندیشه جدی بگیرند یا بخوانند؛ آنها مطالب کوتاه‌تر را ترجیح می‌دهند. گاه تنها تیترخوان هستند و براساس فهم خود موضوع را درک می‌کنند. دانش مانند هر سازه دیگری نیازمند زیرساخت است، چراکه بدون فونداسیون هیچ ساختمانی دوام نخواهد آورد. فونداسیون اندیشه‌ورزی، مطالعه آثار کلاسیک متفکران جهان است. این آثار ماندگار بودند که علم امروز را شکل داده‌اند و هر نقدی که به متفکران کلاسیک وارد باشد، نمی‌تواند نافی ضرورت خواندن نوشته‌های آنها باشد. به‌نظر من بدون فهم درست از آثار متفکران برجسته کلاسیک، متفکران نو و معاصر را هم نمی‌توانیم به‌درستی درک کنیم.

◉ چرا روی آثار کلاسیک تاکید دارید؟

جامعه‌ای که از معبر دانایی عبور نکند، حتما تبدیل به سرزمینی عقب‌افتاده می‌شود. اهمیت مسئله در این است که ما باید از این معبر بگذریم و خبرنگاران، چه دیروز و چه امروز، نقش معدنکارانی را دارند که با تلاش فراوان، در معدن دانایی، لایه‌های مختلف هر واقعه را به نظر مخاطبان و مردم می‌رسانند. آنها نیز چون معدنکاران گاه ممکن است به معدن شن و ماسه یا زغال‌سنگ برسند و گاه طلا و الماس. ممکن است گاهی به هیچ چیز مهمی نرسند اما به هر حال باید برای کشف لایه‌های ناپیدا، تلاش کنند.

◉ موافقید که مفهوم خبرنگاری نسبت به گذشته تغییر کرده است؟

بله؛ موافق این گفته هستم.

همان‌طور که گفتم در بخش فنی تفاوت‌های زیادی پیدا شده و به‌دلیل گسترش بی‌سابقه رسانه‌های صوتی و تصویری و شبکه‌های اجتماعی دیگر، رسانه‌های مکتوب از نظر زمانی، امکان سبقت گرفتن را ندارند. امروز ما با پدیده‌ای به‌نام شهروند-خبرنگار مواجهیم که در همه جا هستند و می‌توانند به‌راحتی هر واقعه‌ای را ثبت و ضبط کنند. همین نیز سبب شده خبرنگاران رسمی جهان، مسئله سرعت انتشار خبر را کنار بگذارند.

> جامعه‌ای که از معبر دانایی عبور نکند، حتما تبدیل به سرزمینی عقب‌افتاده می‌شود. اهمیت مسئله در این است که ما باید از این معبر بگذریم و خبرنگاران، چه دیروز و چه امروز، نقش معدنکارانی را دارند که با تلاش فراوان، در معدن دانایی، لایه‌های مختلف هر واقعه را به نظر مخاطبان و مردم می‌رسانند

خبرنگار امروز، تبدیل به مصحح و پیگیری کننده خبر شده است. او کامل کننده خبرهایی است که شهروند-خبرنگاران در فضای مجازی منتشر می‌کنند. این به‌نظر من مهم‌ترین تفاوت دو نسل خبرنگار در ایران و جهان است. در واقع امروز شهروندان به یاری روزنامه‌نگاران آمده‌اند و از این جهت می‌توان ادعا کرد خبرنگاران تنها نیستند. این امر سبب شده مردم هم از رسانه‌های مکتوب انتظار سرعت خبر را نداشته باشند. امروز خبرنگاران بیش از هر چیز باید در زمینه نوشتن گزارش و مصاحبه حرفه‌ای شوند و مسائلی که در جامعه مطرح می‌شود را تحلیل و واکاوی کنند.

◉ مناسبات درون تحریریه چه تغییراتی داشته است؟

خوشبختانه محیط‌های روزنامه‌نگاری و بانک‌ها جزو نخستین بخش‌هایی بودند که مدیریت درهای باز را به‌رسمیت شناختند؛ البته روزنامه‌ها قدمتی بیشتر از بانک‌ها دارند. این نوع چیدمان، در روزنامه اطلاعات هم در نیم قرن پیش وجود داشت. در تحریریه دیوار وجود نداشت و سالنی بزرگ بود که با گذاشتن میزهای همگون، سرویس‌های مختلف تشکیل شده بود. سردبیر داخل تحریریه می‌نشست و بر امور روزمره نظارت داشت. ارتباط حرفه‌ای و خوبی هم میان مجموعه تحریریه و سردبیر وجود داشت. من سعادت داشتم با سردبیران بزرگی که یادشان گرامی باد، چون منصور تاراجی، بنی احمد، صالحیار و پدر روزنامه‌نگاری اسماعیل پوروالی و استاد خودم جناب دکتر مجابی کار و شاگردی کنم. من امور فنی و صنعت چاپ را از مرحوم استاد مژده‌بخش که مدیر چاپخانه روزنامه بود یاد گرفتم. از طرف دیگر مدیران ارشد روزنامه‌ها، به‌ویژه موسسه اطلاعات به‌دلیل وظایف سیاسی و اقتصادی که داشتند در دسترس خبرنگاران نبودند؛ مثلا من در تمام ۷ سالی که در روزنامه اطلاعات کار کردم شاید ۷ بار هم آقای مسعودی را ندیدم؛ با این حال نمایندگان آنها در تحریریه، بر فعالیت‌ها نظارت می‌کردند و همراه تحریریه بودند. البته نباید فراموش کنیم که موسسه اطلاعات و به‌طبع کیهان، از نظر امکانات، قابل‌مقایسه با روزنامه‌های هم‌دوره خود و روزنامه‌های کوچک امروز نبوده و نیستند. هم‌اکنون نیز این دو موسسه وارث امکانات بزرگی هستند که هیچ روزنامه یا رسانه دیگری مشابه آن را ندارد.

◉ خبرنگاران هم، چون مزدبگیران دیگر، روزهای خوبی را سپری نمی‌کنند و رکود تورمی معیشت آنها را به یغما برده است. در گذشته هم چنین شرایطی وجود داشته است؟

روزنامه‌نگاری همواره شغلی بوده که عاشق‌ها را به‌دنبال خود می‌کشیده و همه کسانی که به تحریریه‌ها می‌آمدند، می‌دانستند که قرار نیست از نظر اقتصادی ثروتمند باشند و حتی باید بخشی از آسایش و آرامش خود را هم فدا کنند و همواره چنین بوده و خبرنگاران از حقوق مناسب بهره نمی‌بردند.

اما واقعیت دیگر این است که برخی موسسات مطبوعاتی با اینکه توانایی مالی زیاد و سود فراوانی می‌برند، حاضر نیستند بخشی از سود را با نیروهای خود شریک شوند و وضعیت خبرنگاران خود را بهبود بخشند.

◉ منظورتان کدام رسانه‌ها است؟

در ایران ما همیشه دو نوع رسانه داشتیم؛ رسانه‌های حقیقی یا حقوقی.

رسانه‌هایی چون جام‌جم، همشهری، شهروند، ایران، اطلاعات و کیهان، جزو رسانه‌هایی هستند که صاحب‌امتیاز آنها شخصیت حقوقی است و به این اعتبار از بودجه سازمان‌ها یا دولت‌ها استفاده می‌کند، به همین دلیل آنها هرگز دغدغه مالی نداشته و با بودجه سالانه خود می‌توانند به‌راحتی به فعالیت ادامه دهند و اگر بخواهند می‌توانند حقوق و دستمزد کافی بپردازند.

در مقابل بیش از نودوچند درصد رسانه‌های فعال در کشور از چنین امکاناتی بی‌بهره هستند و صاحب امتیاز حقیقی دارند. صاحبان این رسانه‌ها با سرمایه‌گذاری شخصی رسانه خود را راه انداخته‌اند. این رسانه‌ها ۳ راه بیشتر برای کسب درآمد ندارند؛ یکی یارانه دولتی، دیگری درآمد از آگهی‌ها و سومی هم تک‌فروشی در دکه‌ها. اگر مجموع این درآمدها وجود داشته باشد، پس از کسر هزینه‌های کاغذ و چاپ و اجاره و آب و برق، دستمزد خبرنگاران پرداخت می‌شود. در اغلب رسانه‌های مکتوب، این درآمدها جوابگوی هزینه‌ها نیست، به همین دلیل عمر رسانه‌های مکتوب کوتاه است. البته در بعضی از رسانه‌های حقیقی مشاهده شده که گاه این سود رقم بالایی بوده اما صاحب امتیاز تمایل نداشته دستمزد واقعی خبرنگاران را بپردازد و دنبال درآمد بیشتر برای خودش بوده است.

◉ روزنامه «صنعت» که زیر نظر شما اداره می‌شود، تلاش کرده راه سومی را نشان دهد. این راه موفق بوده است؟

من این را قبلا در قالب یادداشت به‌طور مفصل توضیح داده‌ام. روزنامه صنعت الگویی متفاوت را انتخاب کرد و در آغاز کار به کمک وزیر وقت صنعت، معدن و تجارت، از قید دولتی‌بودن رها و نخستین روزنامه سهامداری ایران شد. در این روزنامه، همه درآمدها وارد بخش حسابداری می‌شود و طبق جداولی شفاف، هزینه‌ها پرداخت می‌شود. ما آن زمان فکر می‌کردیم این روش می‌تواند الگوی مناسبی برای خصوصی شدن رسانه‌های دولتی باشد و همه کارکنان هر روزنامه سهامدار آن شوند. البته واقعیت این است که خود روزنامه‌نگاران حمایت لازم را نکردند و ترجیح می‌دهند خودشان را درگیر مسائل سهامداری نکنند و حقوق‌بگیر بمانند. به‌هر صورت ما ۸ سال با این روش روزنامه صنعت را اداره و از فرازونشیب‌های زیادی هم گذر کردیم و از نظر من موفق بودیم و نزدیک ۱۰۰ ماه حقوق خبرنگاران و دیگر کارمندان روزنامه را در پایان هر ماه واریز کردیم و همه همکاران ما با قرارداد و بیمه و مالیات مشغول کار بودند اما ممکن است ادامه کار سخت باشد و ما را از ایده‌آل‌های‌مان دور کند. سال ۱۴۰۰ سالی دشوار است که مشکلات اقتصادی به‌ویژه گرانی، گریبان همه از جمله مطبوعات را هم گرفته است. همین جا لازم می‌دانم از سازمان ایدرو تشکر کنم که در زمینه افزایش اجاره‌بهای ساختمان روزنامه صنعت خویشتنداری به خرج داد و کمترین افزایش ممکن را اعمال کرد، وگرنه ادامه حیات روزنامه صنعت با ۳۰۰ نیروی فعال در سراسر کشور ممکن نبود.

◉ بحث‌های زیادی حول اینکه «دوره طلایی» مطبوعات چه زمانی بوده، وجود دارد. شما دوره طلایی مطبوعات را چه زمانی می‌دانید؟

بدون شک بهترین دوره مطبوعات وقتی است که مطبوعات بتوانند آینه جامعه باشند و دولت‌ها در کار آنها دخالتی نداشته باشند. به‌نظرم در تمام یک قرن اخیر سال‌های ابتدایی انقلاب یعنی ۵۷ تا ۶۰، مطبوعات دوره طلایی خود را طی کردند. در آن دوران آزادی مطلق بر مطبوعات کشور حاکم بود. در آن دوره ده‌ها مجله و روزنامه که در رژیم سلطنتی تعطیل شده بودند، منتشر شدند. بعد از انقلاب نخستین پروانه نشریه‌ای به‌نام نستوه را در سال ۵۸ از وزارت ارشاد ملی دریافت کردم. در دولت آقای خاتمی نیز فضای مطبوعات بهبود یافت. گرچه با ابتدای انقلاب قابل‌مقایسه نبود، اما روزنامه‌نگاران حرفه‌ای شروع به فعالیت‌های جسورانه‌ای کردند، به همین دلیل تیراژ روزنامه‌ها در آن زمان به‌طور چشمگیری افزایش یافت و دوباره جامعه به رسانه‌های داخلی اعتماد پیدا کرد.

◉ شما نیم قرن در مطبوعات ایران بودید و در چندین تشکل صنفی عضویت داشتید؛ تشکل‌های صنفی مطبوعات تا امروز چه مسیری را طی کردند؟

قبل از انقلاب یک تشکل مطبوعاتی بیشتر نداشتیم؛ سندیکای روزنامه‌نگاران که پایه‌های آن را خبرنگاران دو روزنامه اطلاعات و کیهان گذاشته بودند. پس از انقلاب، این سندیکا به تعطیلی کشانده شد و سال‌ها هیچ تشکلی برای خبرنگاران وجود نداشت و روزنامه‌نگاران دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ هیچ سندیکایی نداشتند که به آن تکیه کنند. با گذشت چند سال، تلاش‌هایی برای ایجاد انجمن صنفی روزنامه‌نگاران انجام شد. در جلسه اول انجمن، آقای دعایی و من و تعدادی دیگر از مدیران رسانه‌ها حضور داشتیم اما به‌هر حال به‌تشخیص برخی از دوستان چون ما کارفرما بودیم، از انجمن حذف شدیم. من تاکید می‌کنم که این حرف خیلی منطقی نبود. ما روزنامه و مجله‌های زیادی داریم که با ۳، ۴ نفر و حتی یک نفر مثل بخار منتشر می‌شوند و صاحب امتیاز و مدیر مسئول و خبرنگار و خدماتی یک نفر است. من افتخار می‌کنم که گرچه امروز در جایگاه مدیر مسئول و صاحب امتیاز نشسته‌ام، اما از تحریریه و خبرنگاری شروع و همه مراحل را چون سربازی ساده طی کردم.

◉ تا پیش از تشکیل انجمن صنفی هیچ تشکل دیگری برای روزنامه‌نگاران وجود نداشت؟

پیش از اینکه انجمن صنفی راه بیفتد، یک تعاونی مطبوعات داشتیم که با پول اعضا موفق به خرید ساختمانی هم شد، اما با ندانم‌کاری‌هایی که برخی در پیش گرفتند و دسته‌بندی‌های جناحی، این تعاونی هم عملا از بین رفت و تنها نامی از آن باقی مانده است.

◉ چرا انجمن صنفی به وضعیت فعلی دچار شد؟

نمی‌دانم الان چه وضعی دارد، اما این انجمن بعد از تاسیس چند سالی فعال بود و در اواخر دهه ۸۰ تعطیل شد. حالا خوشبختانه دوباره کار خود را از سر گرفته، اما به‌نظر من یک سوال را باید مورد توجه قرار دهند و بگویند خبرنگار و روزنامه‌نگار کیست؟ به‌اعتقاد من اگر مدیران انجمن موجود به این سوال پاسخ دهند، گره بسیاری از مشکلات باز خواهد شد.

◉ به‌عقیده بسیاری از خبرنگاران، انجمنی که امروز با عنوان «انجمن صنفی روزنامه‌نگاران» فعالیت می‌کند، تشکل صنفی واقعی نیست، به همین دلیل از عضویت در آن خودداری کرده‌اند. نظر شما درباره تشکل فعلی که به‌نام روزنامه‌نگاران فعالیت می‌کند چیست؟

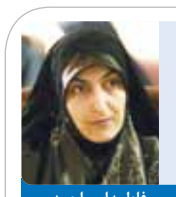
گفتم که اطلاعات کاملی از این انجمن ندارم، اما مشکل در همان تعریف روزنامه‌نگار است. آیا هر کس که یادداشت یا مصاحبه‌ای با یک روزنامه دارد، روزنامه‌نگار محسوب می‌شود؟ ده‌ها کارشناسی که روزانه به رسانه‌های کشور تحلیل می‌دهند یا مقاله می‌نویسند را باید روزنامه‌نگار به حساب آورد؟ اگر بخواهم صریح‌تر بگویم، آیا معاون فلان وزیر، مدیر کل بهمان سازمان، استاد دانشگاه یا شخصیت‌های حزبی و جناحی را که هفته‌ای ۳ یا ۴ یادداشت می‌نویسند، باید جزو خانواده روزنامه‌نگاران به حساب آورد؟ دوستان و اساتید عزیزی در انجمن فعال هستند و حتی مسئولیت پذیرفتند اما من به‌خوبی می‌دانم، یک نفر از آنها یک روز کامل را در یک تحریریه سپری نکرده، یک چاپخانه را از نزدیک ندیده، برای انتشار یک مطلب حرص و جوش نخورده و مورد مؤاخذه کسی قرار نگرفته، حالا چگونه می‌تواند خود را روزنامه‌نگار معرفی کند. من فکر می‌کنم به‌راحتی می‌توان فهمید که چه کسی خبرنگار یا روزنامه‌نگار است و چه کسی نیست. در مهم‌ترین جایی که این را می‌توانیم بفهمیم زمان پر کردن فرم‌های دولتی مانند گذرنامه است. من مطمئنم که مثلا دوست عزیزی که من شخصا به ایشان ارادت هم دارم، در پاسخ به سوال شغلی، خود را استاد دانشگاه یا دیگری خود را وکیل دعاوی معرفی می‌کند. من فکر می‌کنم باید شرط عضویت در یک انجمن صنفی یا سندیکا همین باشد که ببینیم هر کس از کجا امرار معاش می‌کند؛ حتی کسانی که ۲، ۳ دهه پیش نیز چند روز یا چند ماه یا چند سال روزنامه‌نگار بودند و بعد این حرفه را رها کردند هم امروز روزنامه‌نگار محسوب نمی‌شوند. به‌باور من روزنامه‌نگار کسی است که فعالیت رسانه‌ای مستمر داشته و به‌اصطلاح خاک تحریریه‌ها را خورده و مانده و با کمبود دستمزد و زیاد بودن دردسرها و استرس‌های این شغل کنار آمده است. در نهایت از این خرسندم که عنوان روزنامه‌نگاری در کشور ما همچنان آنقدر جذاب است که برخی افراد ترجیح می‌دهند مشاغل دیگر خود را که از نظر سلسله‌مراتبی بالاتر از خبرنگاری است، نادیده بگیرند و خود را در فضای مدنی و اجتماعی با نام روزنامه‌نگار معرفی کنند.

◉ پیامی برای روز خبرنگار دارید؟

جورج اورول می‌گوید روزنامه‌نگاری یعنی انتشار چیزی که بعضی‌ها نمی‌خواهند منتشر شود. هر حادثه‌ای بدون خبرنگار و عکاس، ثبت تاریخی ندارد. بارها گفته و نوشته‌ام که روزنامه‌نگاری بندبازی بدون چوب تعادل، بدون تشک و بدون طناب مستحکم است. قبول این حرفه سخت در این روزگار تلخ را به همه همکاران خبرنگار و روزنامه‌نگار تهنیت می‌گویم و برای‌شان صبوری آرزومندم.

یادداشت

مصائب روی دایره واژگان

فاطمه امیراحمدی
روزنامه‌نگار

بعضی چیزها و بودن در برخی موقعیت‌ها از دور خوش است و به‌اصطلاح آواز دهل از دور خوش است. واژه‌ها ردیف می‌شوند تا مفاهیم را نه از تو که فراتر از تو ببینند و انتقال دهند. اینجا تعهد به مفاهیم بیشتر از کلمات است. کسی که نوشته باشد و گزارشگری که می‌نویسد، می‌داند چه می‌گویم. گاهی باید ضرب و تیزی موضوع را بگیری تا به کسی برنخورد. تیزی وجدان هم می‌گوید حرفی را برنگردانی. در این برزخ با مشتی کلمات باید وجدان را هم آرام کنی؛ «عملکرد خوبی نداشت» با «می‌توانست عملکرد بهتری داشته باشد» جایگزین می‌شود. این بازی واژگان در ظاهر خنده‌دار است اما وقتی پشت پرده فلان رئیس‌دولت و فلان وزیر باشد، مسئله روشن‌تر می‌شود. وقتی رسانه باید هزینه‌های خود را تامین کند، موضوع از این هم روشن‌تر می‌شود. گاهی هم آنقدر نگوها زیاد می‌شوند که ناچارند زندانی خودسانسوری به هر دلیلی، مصلحت، حمایت و... شوند.حال این آواز دهل را از ابعاد دیگری ببینیم.

سوژه مشخص شده و باید گزارش‌ات را تحویل دهی. ساعت ۹ صبح است. شماره‌ای را می‌گیری، چند بوق و بعد مدیر بخش بوق؛ بفرمایید. امیراحمدی هستم از روزنامه صمت. درباره وضعیت ساماندهی بازار بوق می‌خواستم نظرتان را بدانم و اینکه سازمان بوق به‌عنوان مجری اصلی آن، چه برنامه‌هایی را تدوین کرده است؟ خانم من در جلسه هستم. یک ساعت دیگر تماس بگیرید. تلفن را قطع می‌کند. ساعت ۱۰ صبح چند ثانیه قبل از ۱۰ که جلسه بعدی شروع نشده باشد. بوق... بوق... بوق.... کسی برنمی‌دارد. ساعت ۱۰ و ۳۰ دقیقه، دوباره دکمه‌های شماره‌گیر تلفن را می‌فشاری. بوق... بوق... بوق.... ساعت ۱۱ دوباره تکرار شماره. بوق... بوق... خانم جلسه بعدی شروع شده من عذرخواهی می‌کنم، لطفا ساعت ۱۴ تماس بگیرید. برای اینکه فراموش نکنی حتی ساعت هشدار تلفن را روشن می‌کنی؛ چند دقیقه قبل از ساعت ۱۴ که جلسه بعدی شروع نشود؛ ۱۰ دقیقه مانده به ساعت ۱۴. شماره حفظ شده را می‌گیری. اشغال است. ساعت ۱۳:۵۵ دوباره شماره را می‌گیری همچنان اشغال است. به‌هرحال، شاید بعضی آدم‌ها آن‌تایم باشند. سر ساعت ۱۴ شماره می‌گیری. بوق... بوق.... تلفن قطع می‌شود. ساعت ۱۴:۱۰ تماس مجدد. رد می‌زند. ساعت ۱۶ دوباره شماره می‌گیری. به‌طور قطع، مدیران بوق پس از ۲ ساعت جلسه برای تازه کردن گلو و آغاز جلسه سوم یا چهارم فرصتی ۱۰ دقیقه به خود می‌دهند. این فکری که پیش خود می‌کنی. دوباره ساعت ۱۶ تماس می‌گیری. بوق... بوق... بوق.... دیگر احساس می‌کنی اگر مدیر بوق بردارد چند تا جمله بوقی نثارت می‌کند. می‌گذاری آخر وقت و با صلوات که بردارد و حرف‌های بوقی نثارت نکند، ساعت ۱۸:۳۰ شماره مدیری که باید برنامه سازمان بوقش را برای بازار بوق حتما فردا گزارش روز بری که سوژه نسوزد را می‌گیری. بوق... بوق... بوق... برمی‌دارد. سلام. امیراحمدی هستم از روزنامه صمت فرموده بودید ساعت ۱۴ تماس بگیرم. تماس گرفتم متاسفانه موفق به صحبت نشدم. قرار بود درباره... خانم آلان چه وقت تماس گرفتنه... درباره یک موضوع مگه چندبار باید صحبت کرد... ساعت ۱۲ با خبرنگار شبکه بوق مصاحبه کردم... آن‌قدر پیگیر موضوع می‌شوید که آدم را عصبی می‌کنید که مجبور بشه صداش رو ببره بالا... خانم لطفا مزاحم نشوید و بوق ممتد...

این بخش بسیار کوچکی از روند تولید محتوا در رسانه‌های مکتوب است. به‌طور قطع در بین این تماس‌ها با ۳ تا ۴ مدیر بخش‌های دیگر سازمان‌های مربوط به سوژه هم تماس گرفته شد که از روایت آنها صرف‌نظر می‌کنم. نخست اینکه مدیران بوق از مصاحبه همراه با سیمای‌شان خرسندتر می‌شوند (البته یک سوزن هم به خود بزنیم که جامعه مخاطب سیما با تمام بدون‌بیننده بودن از خوانندگان روزنامه بیشتر است).

دوم اینکه برخی مدیران و مسئولان بوقی فکر می‌کنند خبرنگاران در دنیای بی‌زمانی سیر می‌کنند یا اینکه بیکار هستند و زمان برای آنها مهم نیست. خیلی پیش آمده دعوت به برنامه‌ای می‌شوید و به‌راحتی با تاخیر یک تا ۲ ساعته، برنامه شروع می‌شود یا وقت مصاحبه می‌دهند و باید مثلا ۳۰ دقیقه پشت درهای مدیریتی ریموتی به انتظار بنشینید تا قدر مصاحبه با مدیران بوقی را بدانید.

حالت آرمانی این است که بگذاری در رویایش بماند. اما باز هم مصلحت‌اندیشی، همکاری و... مانع احترام به زمان و شأن انسانی می‌شود. یک‌بار با خنده به مدیرعاملی گفتم «داشت به این می‌رسید که شما دنبال من بگردید برای گفت‌وگو» و کاش این جمله را هر جا که ایجاب می‌کرد می‌توانستی بگویی. این‌گونه می‌شود که خط قرمزها گاهی لایه‌به‌لایه آواز دهل را از نزدیک ناخوش و ناخوش‌تر می‌کنند.

می‌نویسم که روزگار را نقاشی کنم

احداث مجموعه آزمایشگاهی کنترل کیفیت هوا

رئیس دبیرخانه کمیسیون ماده ۵ شهر تهران از موافقت این کمیسیون با احداث مجموعه آزمایشگاهی کنترل کیفیت هوای شهر تهران با هدف بهبود فعالیت‌های زیست‌محیطی خبر داد. به‌گزارش ایسنا، علی اشراقی گفت: به‌منظور رفع مشکلات زیست‌محیطی ناشی از آلودگی شدید هوای شهر تهران، ضروری است کیفیت هوا به صورت مستمر پایش شده و اقدامات مربوط به مقابله با آلودگی هوا، مورد ارزیابی قرار گیرد.

وی افزود: در همین راستا، توافقنامه‌ای بین شرکت کنترل کیفیت هوای تهران و آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا) تنظیم شده که براساس این قرارداد، طرف ایرانی مسئولیت اختصاص فضا و ساختمان مناسب و طرف ژاپنی مسئولیت تامین تجهیزات مناسب و همچنین مطالعات مرتبط با طرح‌های کاهش آلودگی هوا را به عهده دارند.

رئیس دبیرخانه کمیسیون ماده ۵ شهر تهران ادامه داد: در نهمین جلسه کمیسیون ماده ۵ امسال، اعضا پس از استماع گزارش مشاور طرح به بررسی موضوع پرداختند و در نهایت با اختصاص زمینی در محدوده بزرگراه شهید باکری در شمال پارک میلاد واقع در منطقه ۵ شهر تهران برای اجرای این طرح موافقت کردند.

چند سالی است وضعیت هوای کلانشهرهایی مانند تهران نامناسب بوده و تعداد روزهای هوا سالم سال‌به‌سال کمتر شده است. بخشی زیادی از این مسئله به فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری در خودروهای سبک و سنگین برمی‌گردد که نیاز به نوسازی دارند.

در خواست کارشناسان از اهالی رسانه:

خط قرمزها را کمتر کنید

عکس: آیدا فریدی

تبیین واقعیت‌ها رسالتی است که خبرنگاران متفکرمتعهد بر عهده دارند و از این طریق می‌توانند مردم را آگاه و به جامعه کمک کنند با شناخت درست‌تر وقایع و تحلیل بهتر، روی تغییرات اساسی اجماع کنند

در این گزارش قرار است صمت براساس ضرب‌المثل «یک سوزن به خودت بزن، یک جوالدوز به مردم» به‌اصطلاح این سوزن را به خود بزند. در ادامه نظر برخی از کارشناسانی که با این صفحه همکاری دارند درباره ضعف‌ها و خلأهای آن به بیان دیدگاه پرداخته‌اند که می‌خوانید.

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

خبرنگار متفکر، نیاز مبرم جامعه صنعتی و فراصنعتی

امیرحسن کاکایی- عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت: امروز صنعت خودرو دچار یک مشکل بزرگ شده است؛ بی‌اعتمادی عمومی. چند سالی است از وزیر و وکیل گرفته تا مردم کوچه و بازار، همگی دچار بی‌اعتمادی کامل درباره عملکرد صنعت خودرو شده‌اند. البته مردم حق دارند از این وضعیت و مسیری که طی این سال‌ها طی شده، راضی نباشند اما متاسفانه ابهامات در مدیریت و مسیر توسعه صنعت خودرو آن‌چنان زیاد است که حتی مسئولان که خود مسئول این وضعیت هستند، دچار گمراهی شده‌اند و یکدیگر و دشمن را متهم می‌کنند. انگشت اتهام اکثریت به سمت یک موجود موهوم است؛ مافیای صنعت خودرو. اما این عبارت ساده‌ترین روش برای گول زدن خود و دیگران است.

این مافیا کیست یا چیست؟ تا وقتی مسائل واقعی درست شناسایی نشوند، نمی‌توان درباره رسیدن به راه‌حل‌ها و از آن مهم‌تر رسیدن به اجماع برای اجرای راه‌حل‌ها در سطح جامعه امیدوار بود. تبیین واقعیت‌ها رسالتی است که خبرنگاران متفکرمتعهد بر عهده دارند و از این طریق می‌توانند جامعه را آگاه و به جامعه کمک کنند با شناخت بهتر وقایع و تحلیل بهتر، به راه‌حل‌هایی که متخصصان ارائه می‌کنند، توجه کرده و به‌تدریج روی تغییرات اساسی اجماع کنند و در نهایت تغییرات مطلوب رخ دهد.

این صنعت و بازار آن، نتیجه مجموعه فعالیت‌های متعدد متنوع صنایع و کسب‌وکارها و عملکرد حداقل حدود یک میلیون نفر است. از تولیدکننده ورق فولاد و شمش آلومینیم بگیرید تا آن کسی که در شرکت خودروساز، خودرو را تحول مردم می‌دهد، مسئول کیفیت محصول است.

بنزینی که مصرف، روغنی که هر چند وقت یک‌بار تعویض و موتوری که تعمیر می‌کنیم هم در کیفیت بهره‌برداری مردم از محصولات این صنعت و قضاوت کلی آنها درباره کیفیت خروجی‌های صنعت خودرو تاثیر مستقیم دارد.

کیفیت برخورد و حرف‌های آن تعمیرکاری که حتی یک فیلتر عوض می‌کند هم در این مسیر اهمیت دارد. البته طبیعی است که تولیدکنندگان مواد اولیه، قطعات، مجموعه‌ها و خود خودرو، از همه بیشتر مسئول این وضعیت هستند. اما مگر قطعه‌سازی، عملیاتی تک نفری است؟ یک شرکت تولیدی به دست مجموعه‌ای از افراد می‌چرخد که یک مدیر آن را مدیریت می‌کند. اما مدیران در جامعه امروزی ما تنها یک مدیر هستند، نه یک ارباب که هر چه دستور بدهند، عینا اجرا شود.

در جامعه‌ای که کارگر، کارمند، مهندس و مدیر آن به کار خود متعهد نیست، نمی‌توان به تولید محصولاتی به تیراژ چندهزار در سال با کیفیت ثابت و یکنواخت امیدوار بود.

در چنین جامعه‌ای نمی‌توان به افزایش دائمی بهره‌وری هم چشم امیدی دوخت. در نهایت، کیفیت پایین همراه با نرخ بالا نتیجه عملکرد چنین جامعه‌ای خواهد بود. در چنین جامعه‌ای اگر نه یک مدیر، بلکه تمام مدیران را هم عوض کنیم، مشکل حل نمی‌شود.در چنین جامعه‌ای اگر یک شرکت را حذف و یک شرکت دیگر را جایگزین کنیم، مشکلی حل نمی‌شود. جالب است بدانید که در ایران دست‌کم ۳۰ شرکت تولیدی خودروسازی داریم که ۲۸ شرکت از آنها کاملا خصوصی هستند.

در ایران درباره بسیاری از قطعات حداقل دو تامین‌کننده داریم و در برخی موارد تا ۶ تولیدکننده، یک کالا را به صنعت تحویل می‌دهند. این در حالی است که در موارد مشابه در سطح بین‌المللی تنها یک تولیدکننده همان کار را با کیفیت بالا و نرخ رقابتی انجام می‌دهد. این تعدد تولیدکنندگان و کیفیت نامتناسب و نرخ بالا ناشی از همین تفکر ضدمافیایی بوده است.

مسئولان هر دفعه که آمده‌اند راه جدیدی ارائه کنند، دنبال این بوده‌اند که یا مافیای موجود را نابود و یکی دیگر را جایگزین کنند یا مسئول سردسته مافیا را جابه‌جا و با آوردن یک نفر دیگر، از شرکت‌ها یا سازمان مربوط، یک تولیدکننده خوب و سر به‌راه فراهم کنند. نتیجه این رفتار نه‌تنها حل مشکلات کیفی و قیمتی نبوده، بلکه یک بی‌ثباتی و نوسان شدید دائمی در مسیر توسعه را به‌دنبال داشته است.

این یک روی مسئله است. اما روی دیگر این مشکلات به بحث ساختارهای قانونی در کشور باز می‌گردد که اصولا به‌گونه‌ای طراحی‌شده که دلال‌ها در ایران تقریبا همیشه بیشترین، پایدارترین و مطمئن‌ترین سود را در زنجیره ارزش کسب می‌کنند. به همین دلیل در بلندمدت حتی بسیاری از آنها که به‌دلیل شخصیت‌شان تولید را دوست دارند، برای اینکه در دنیای کسب‌وکار بقا داشته باشند، به دلالی روی می‌آورند.

واقعیت این است که ما بیش از ۴۰ سال است، انقلاب کرده‌ایم و نظام حکومتی را در سطح کلان اصلاح کرده‌ایم. اما قوانین تجارت، کار، بانکداری، مالیات، بیمه، گمرک، صادرات، واردات و... همچنان ساختاری متناسب با ۵۰ سال پیش را دارد و در عمل هیچ پیشرفتی در راستای توسعه صنعتی و فراصنعتی نداشته که هیچ، جلوی پیشرفت واقعی را گرفته است. در چنین نظام تجاری-اقتصادی که بانک‌ها سود تضمین‌شده بالاتر از نرخ تورم را نه تولید، بلکه چاپ می‌کنند و هر کس که پولدارتر است، هر روز پولدارتر می‌شود، و فقرا فقیرتر، نوآوری در صنعت و اقتصاد می‌خشکد و توسعه مفهومی خیالی است.

برای اینکه بتوانیم راه‌حلی برای تغییرات موردنظر پیدا کنیم، نیازمند روشنگری در جامعه، گفت‌وگوی ملی و تفاهم بر سر هدف و بعد مسیری که باید برویم، هستیم. امروز بدون یک جراحی بزرگ در سطح ملی در اقتصاد و قوانین کسب‌وکار و به‌طور خاص در مسیر زنجیره ارزش‌افزوده صنعت خودرو، نمی‌توان به پیشرفت واقعی و پایدار صنعت خودرو امیدوار بود. این مهم ممکن نیست، مگر با حضور فعال خبرنگاران و خبرگزاری‌های متفکر متعهد که با پشتکار واقعیت‌ها را به مردم نشان دهند و به مردم قدرت دیدن بدهند.

برعکس هم این وضعیت فعلی است که متاسفانه عمده رسانه‌ها و خبرنگاران، خود بر این فضای پرغبار دامن می‌زنند و توهم مافیا را به‌عنوان عضوی جدای از جامعه، فرهنگ و قوانین آن به مردم تقویت می‌کند. نتیجه این شده که حتی وکلای مجلس که می‌خواهند قوانین را اصلاح کنند، دنبال نابود کردن این مافیای موهوم هستند و متعاقب آن، اصل صنعت را می‌زنند. وقت آن رسیده که خبرنگاران و رسانه‌های متفکر متعهد دست‌به‌دست هم بدهند و فضای فکری جامعه را با حقایق و واقعیت‌ها آشنا کرده و به توانمندسازی جامعه بیش از پیش کمک کنند.

امیرحسن کاکایی: عمده رسانه‌ها و خبرنگاران بر فضای پرغبار دامن زده و توهم وجود مافیا در صنعت خودرو را تقویت می‌کنند

امید رضایی: رسانه نباید مخاطب و خواننده را با همپوشانی‌های خبری خبرزده کند

از خبرزدگی تا انتخاب هوشمندانه

امید رضایی، عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور: هر حوزه‌ای مشکلات خاص خود را دارد و حوزه مطبوعات هم از این امر مستثنا نیست. اما آنچه زیاد خوشایند به نظر نمی‌رسد دیدن گزارش‌هایی با یک موضوع، یک رویکرد و کارشناسان مشابه در چند رسانه است. در چنین شرایطی، مخاطب و خواننده به‌نوعی خبرزده می‌شود. این مسئله خیلی حرفه‌ای نیست. هنگامی‌که یک یا دو رسانه به موضوع خاص پرداخت، دیگر نیازی نیست رسانه سوم و چهارم به آن اضافه شوند.

گاهی هم موضوع‌هایی که مطرح می‌شود و جای کار دارد شاید به محدودیت رسانه‌ها برمی‌گردد و باید رفع شود عمدتا نظرات مثلا فعالان قطعه‌سازی بیشتر از فعالان خودروسازی مطرح می‌شود. ممکن است در این راستا، کارشناسان فعال خودروسازی همکاری لازم را نداشته باشند و از گفت‌وگو استقبال نکنند. این مسئله کار خبرنگار را سخت می‌کند تا به هر طریقی شده نظر فعالان این حوزه را نیز داشته باشد. به این ترتیب خواننده سخنان دو سوی صنعت را بخواند. این امر لازمه تحلیل است.

برخی از کارشناسان به‌قول معروف همه‌فن حریف هستند و درباره هر حوزه و سوژه‌ای سخن برای گفتن دارند. این ممکن نیست که یک نفر درباره تمام حوزه‌ها نظر کارشناسی داشته باشد. برخی افراد با کلمه «نمی‌دانم» بیگانه هستند. این با خبرنگار است تا با شم حرفه‌ای خود متوجه شود کارشناس روی موضوع اشراف دارد یا خیر؟

بی‌پرده نوشته شود و بخواهید که بخوانند

محمود نجفی‌سهی، عضو ستاد تسهیل و رفع موانع تولید: گاهی کارشناسان از موضوع‌هایی صحبت می‌کنند که در گزارش نمی‌آید. رسانه به‌اصطلاح از خط قرمز از آنها نام می‌برد. پیشنهاد می‌کنم رسانه جسارت بیشتری داشته باشد. انتظار جامعه از رسانه این است که بی‌پرواتر به مسائل بپردازد و بنویسد. اگر رسانه‌ها تمام حرکت‌های مسئولان و مدیران را در بدنه قوه مجریه تا مقننه آنالیز کنند می‌توان به سمت بهبود وضعیت فعلی و بهتر شدن رفت. فقط کف زدن منجربه عقب‌رفت شده و پیشرفت در رویا باقی خواهد ماند.

مطالبی که کارشناس عنوان می‌کند اگر تشخیص داده شد درست است بدون کم‌وکسر منعکس شود. تاکید می‌کنم برای بهبود باید خط قرمز مطبوعات کم‌شود. مشکل اساسی کشور این است که مطبوعات خط قرمز دارند و رسانه ملی از خط قرمز گذشته و امروز از خط سیاه برای انتشار اخبار پیروی می‌کند؛ در نتیجه برآیند آن شرایط فعلی است.

گزارشی معاون اقتصادی دولت دوازدهم ارائه داده که در آن سال ۹۲ با سال ۹۹ مورد مقایسه قرار گرفته است. در این گزارش همه‌چیز پیشرفت کرده که اگر فردی بیرون از کشور آن را بخواند بدون تردید ایران را یکی از کشورهایی با اقتصاد مطلوب می‌بیند. براساس این گزارش کشور در این دوره به‌لحاظ اجتماعی، اقتصادی، اشتغال، شفافیت، پاک عمل کردن و... پیشرفت قابل‌توجهی داشته است. اگر رسانه‌ای مجوز داشته باشد این گزارش را به بوته نقد بکشد، آیا نکات تاریک روشن نمی‌شود؟

من کارشناس حوزه صنعت که تجربه صنعتی هم دارم از رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی درخواست کردم برای رای اعتماد به دولت جدید و کابینه وی از آنها برنامه با زمان‌بندی مشخص بخواهید. بنابراین در این راستا باید از همان ابتدا رسانه‌ها بدون خط قرمز (البته براساس واقعیت) مسائل را پیگیری کنند و اخبار را شفاف در اختیار مردم و مخاطبان خود قرار دهند؛ حتی اگر این واقعیت تلخ است باید نوشته شود.

در این راستا امیدوارم روابط‌عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت با رصد تمام رسانه‌ها و به‌وسیله بریده جراید (آنچه پیش از انقلاب در تمام وزارتخانه‌ها دیده می‌شد) نظر کارشناسان و فعالان هر حوزه را به گوش مسئول بالادستی و دولت برسانند، زیرا اگر نوشته شود اما دیده نشود تفاوتی در موضوع نخواهد داشت. امیدوارم این موضوع هم از خواسته‌های جدی مطبوعات برای روابط‌عمومی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و هر نهاد قانون‌گذار، سیاست‌گذار و مجری باشد.

سخن پایانی

در این گزارش کارشناسان از انتخاب سوژه تا کارشناس، از کاهش سانسور تا رصد برنامه‌ها گفتند اینکه مطبوعات نباید مسائل و مشکلات را به بهانه خط قرمز عنوان نکنند. از سوی دیگر نهادها و سازمان‌های تصمیم‌گیر را وابدارند تا گزارش‌ها و سخنان کارشناسان و فعالان هر حوزه را بخوانند و البته پاسخگو باشند.

وعده‌های بی‌ثمر

رانت یا سازندگی؟

نقش قطعی برق در افزایش قیمت سیمان

فعالان معدنی نسبت به استفاده از منابع موجود هشدار می‌دهند

بحران ذخایر رو به پایان

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فناوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی کشور از پایان یافتن ذخایر سنگ‌آهن، بوکسیت (ماده اولیه آلومینیوم) و مس تا حداکثر ۱۵ سال آینده خبر داد. به اتمام رسیدن مهم‌ترین ذخایر معدنی کشور که پایه و مبنای اساسی‌ترین زنجیره‌های صنایع معدنی را تشکیل می‌دهند، خبری ناخوشایند و نگران‌کننده است؛ از این رو تدوین راهکار برای جلوگیری از خسارت‌های محتمل در دهه آتی و همچنین برنامه‌هایی که از اکنون باید در دستور کار نهادهای دولتی قرار گیرد، از اهمیت بسزایی برخوردار است، چراکه جبران زیان در زمان به پایان رسیدن ذخایر معدنی به‌مراتب سخت‌تر از پیشگیری و برنامه‌ریزی در زمان فعلی است. صمت درباره برنامه‌ها و راهکارهایی که متولیان بخش معدن از امروز باید در پیش گیرند، با کارشناسان و فعالان این حوزه گفت‌وگو کرد که در ادامه می‌خوانید:

عکس: آیدا فریدی

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

دشواری‌های سنگ‌آهن در بورس

یکی از مهم‌ترین مسائلی که همواره در راستای مدیریت و کنترل منابع مطرح است، بحث شیوه عرضه در بازار است. عرضه سنگ‌آهن در بورس کالا پیش از شروع سال جدید آغاز شده و همچنان ادامه دارد. این شیوه عرضه مخالفان و موافقان زیادی دارد؛ از همین رو بررسی نظرات در این باره شایسته توجه است. مهرداد اکبریان، رئیس انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان سنگ‌آهن ایران، تعدد و پراکندگی تولیدکنندگان سنگ‌آهن را یکی از عواملی معرفی کرد که باعث بروز برخی مخالفت‌ها ازسوی فعالان در زمینه عرضه سنگ‌آهن در بورس کالا شده است. اکبریان در گفت‌وگو با صمت گفت: اغلب مشتریان سنگ‌آهن کنسانتره‌سازها هستند. این افراد معمولا علاوه بر واحدهای فرآوری کنسانتره، صاحب معادن سنگ‌آهن هستند یا معادن سنگ‌آهن در نزدیکی کارخانه‌های آنها قرار گرفته‌اند، به همین دلیل، معاملات سنگ‌آهن منطقه‌ای و محدوده‌ای است و در حقیقت مشتری براساس نیاز به‌طور مستقیم اقدام به خرید سنگ‌آهن می‌کند. وی افزود: سنگ‌آهن جزو کالاهای خام به‌شمار می‌رود و استخراج سنگ از معادن حسب مشخصاتی مانند عیار، هماتیت و مگنتیت بودن و ناخالصی، روی نظم زمانی مشخصی نیست؛ از همین رو بنا به نظر برخی کارشناسان، نمی‌توانیم به‌طور مستمر سنگ‌آهن را در بورس کالا عرضه کنیم.

تجمیع با شروط

از دیگر راهکارهای استفاده بهینه از منابع معدنی و ذخایر کوروش شعبانی، نایب‌رئیس انجمن مس ایران با اشاره به ظرفیت‌های موجود معدنی در کشور و همچنین ذخایر مهمی که در قالب معادن کوچک‌مقیاس وجود دارند، به مزایای تجمیع این معادن برای افزایش بهره‌وری اشاره کرد و در گفت‌وگو با صمت گفت: معادن مس کوچک‌مقیاس زیادی در سراسر کشور وجود دارند که فعالیت روی این معادن به‌تنهایی صرفه اقتصادی ندارد اما اگر این معادن کوچک به تجمیع برسند، شاهد بهره‌برداری بهتر از این معادن خواهیم بود. شعبانی افزود: بهره‌وری مناسب از ذخایر این معادن ضمن کمک به فعالان بخش خصوصی که اغلب متولیان این معادن هستند، باعث راه‌اندازی مجدد معادن متروکه خواهد شد. نایب‌رئیس انجمن مس ایران ضمن بیان این مطلب گفت: بنا بر استدلال‌های یادشده، تجمیع معادن کوچک مس در دستور کار انجمن مس ایران قرار دارد. این فعال معدنی با اشاره به وجود شیوه‌های مختلف برای این اقدام، گفت: تاسیس یک واحد صنعتی فرآوری مشترک برای چند معدن مرتبط کوچک که در یک منطقه قرار دارند، از جمله روش‌های تجمیع معادن است؛ به آن معنا که با یک فاصله مناسب از معادن کوچک، واحد صنعتی برای فرآوری مواد معدنی این معادن تاسیس شود و معادن در این صنعت معدنی سهیم شوند. در این صورت نوعی تجمیع اشتراکی در فرآوری برای معادن کوچک شکل می‌گیرد.

تجمیع اشتراکی معادن

نقش دولت در تجمیع معادن

نایب‌رئیس انجمن مس ایران به نقش دولت در تجمیع معادن اشاره کرد و گفت: برای تسریع در تجمیع معادن نیازمند برنامه‌ریزی مناسب و همچنین مشارکت و حمایت دولت در این زمینه هستیم. البته سازمان ایمیدرو به‌عنوان یک نهاد دولتی، برای ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز تجمیع معادن اقدامات موثری داشته است. شعبانی افزود: در صورتی که دولت در سرمایه‌گذاری برای تجمیع معادن کوچک مشارکت و زیرساخت‌های مناسب اجرای این طرح را برای فعالان معدنی فراهم کند، شاهد اتفاقات روشنی در راستای تجمیع معادن خواهیم بود. نایب‌رئیس انجمن مس ایران در ادامه یادآور شد: برخی فعالان و کارشناسان معدنی، تجمیع معادن کوچک را فرصتی برای حضور نهادهای دولتی در این معادن و کمرنگ شدن نقش بخش خصوصی در فعالیت‌های معدنی کشور می‌دانند که به‌نظر من این نگرانی بی‌مورد و بی‌اساس است.

مهرداد اکبریان

کوروش شعبانی

سخن پایانی...

توجه به تامین زیرساخت‌ها و برنامه‌ریزی‌های تخصصی در جهت استفاده حداکثری و هدفمند از منابع موجود، از نیازهای امروز بخش معدن کشور است که انتظار می‌رود دولت جدید به آن توجه ویژه‌ای داشته و از بروز بحران‌های پرزیان جلوگیری کند.

خبر

پایان ذخایر ۳ ماده معدنی تا ۱۵ سال آینده

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فناوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی کشور از پایان یافتن ذخایر سنگ‌آهن کشور در ۱۰ تا ۱۲ سال آینده، ذخایر معدنی بوکسیت (ماده اولیه آلومینیوم) ۸ تا ۱۰ سال آینده و مس ۱۲ تا ۱۵ سال آینده خبر داد. به گزارش ماین‌نیوز، رضا جدیدی با اشاره به محدود بودن ذخایر معدنی کشور در تامین مواد اولیه معدنی موردنیاز صنایع تاکید کرد: سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور از سال ۹۷ هشدار جدی داد که ذخایر معدنی مانند سنگ‌آهن، مس، بوکسیت، سرب و روی و طلا با روند اکتشاف موجود رو به اتمام است و نیاز به انجام اکتشافات جدید و عمقی در کشور بیش از پیش احساس می‌شود. جدیدی اضافه کرد: باتوجه به پیش‌بینی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی، ذخایر سنگ‌آهن کشور با همین روند اکتشاف و برنامه‌ریزی و منابع مالی که هزینه می‌شود، ۱۰ تا ۱۲ سال آینده، ذخایر معدنی بوکسیت (ماده اولیه آلومینیوم) ۸ تا ۱۰ سال آینده و مس ۱۲ تا ۱۵ سال آینده تمام می‌شود. درباره سرب و روی نیز اگر طرح معدن مهدی‌آباد (در یزد) به نتیجه برسد، ذخیره مناسبی در این زمینه پیدا می‌کنیم و می‌توانیم سال‌های بیشتری دوام بیاوریم، اما اگر این اتفاق نیفتد، ذخایر سرب و روی جوابگوی ۱۰ تا ۱۲ سال آینده خواهد بود. وی با تاکید بر ضرورت اجرای طرح اکتشاف ذخایر معدنی با استفاده از فناوری‌های جدید و مشارکت بخش خصوصی، افزود: طرح‌هایی در این زمینه در دست پیگیری و اجراست و به‌تازگی در تفاهمنامه‌ای با مجموعه‌های فولادی مقرر شد طرح ژئوفیزیک هوابرد در پهنه یکصدهزار کیلومتر مربع از مساحت کشور با هدف اکتشافات جدید ذخایر معدنی به‌ویژه سنگ‌آهن و مشارکت این بخش اجرا شود. مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور با تاکید بر اینکه فرصتی برای آزمون و خطا نداریم، زیرا ممکن است این مسائل به مرحله بحران برسد، گفت: محدود بودن ذخایر معدنی، مباحثی مانند اقتصاد، اشتغال و بحران‌های ناشی از کمبود مواد اولیه را در بر می‌گیرد.

نوبت دوم
((حریم خطوط لوله انتقال گاز ، حافظ سلامتی و ایمنی شماست))
آگهی تجدید مناقصه شماره مناقصه: ۸۷۶۸۰۳۹۷
شرکت انتقال گاز ایران (منطقه سه عملیات انتقال گاز) در نظر دارد مناقصه به شرح ذیل را به روش مناقصه عمومی یک مرحله ای و ارزیابی کیفی (همزمان) به شماره فراخوان ۲۰۰۰۰۹۲۲۹۹۰۰۰۰۲۴ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به پیمانکاران واجد صلاحیت واگذار نماید . لذا از متقاضیان شرکت در مناقصه دعوت به عمل می‌آید جهت دریافت اسناد مناقصه و استعلام ارزیابی کیفی از طریق سامانه ستاد اقدام نمایند .
۱-موضوع مناقصه: احداث آسانسور ساختمان اداری ستاد منطقه سه عملیات انتقال گاز
۲- زمان دریافت اسناد مناقصه و استعلام ارزیابی کیفی: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۱۷ تا روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۶
۳- زمان بارگذاری اسناد مناقصه و استعلام ارزیابی کیفی: تا روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۴
۴- میزان ونوع تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار : مبلغ ۵۸۵/۳۰۰/۰۰۰ ریال بصورت ضمانتنامه بانکی یا واریز وجه نقد
۵- زمان تخمینی بازگشایی پاکات پیشنهادات مالی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۴ در تهران - جاده قدیم قم - باقرشهر- بلوار فلسطین- بعد از نیروگاه گازی ری- ستاد منطقه سه عملیات انتقال گاز می باشد که تاریخ دقیق آن متعاقباً به اطلاع می رسد .
تلفن تماس : ۵۱۰۶۲۸۴۷-۰۲۱ / نمابر : ۵۵۲۲۱۱۳۴-۰۲۱
کد فراخوان در پایگاه اطلاع رسانی مناقصات : ۵۳/۰۹۲/۶۸۱
یا به سایت های ذیل مراجعه فرمائید :
http://www.setadiran.ir http://iets.mporg.ir http://www.District3.nigtc.ir
شناسه آگهی: ۱۱۷۱۰۴۵۸ روابط عمومی منطقه سه عملیات انتقال گاز

شرکت آب منطقه‌ای تهران
شرکت مدیریت منابع آب ایران
شرکت آب منطقه‌ای تهران
فراخوان مناقصه عمومی
شرکت آب منطقه‌ای تهران در نظر دارد انجام خدمات حفاظت فیزیکی و حراست حوزه ستادی، سدها، نیروگاهها و امور منابع آب خود را با جزئیات مندرج در اسناد مناقصه با بهره گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) و از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار دارای گواهینامه صلاحیت انجام کار معتبر از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، گواهینامه صلاحیت معتبر در حداقل پایه ۲ از مرکز انتظام پلیس پیشگیری ناجا و همچنین صلاحیت انجام کار از دفتر مرکزی حراست وزارت نیرو واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان محترم میتوانند جهت اطلاع از شرایط و دریافت احجام کار و مشخصات موضوع مناقصه با کد شناسه ۲۰۰۰۰۰۱۰۲۵۰۰۰۰۱۶ به وب گاه سامانه یاد شده به نشانی: www.setadiran.ir مراجعه و نسبت به ارائه پیشنهاد خود با رعایت موارد ذیل اقدام نمایند:
۱- مبلغ برآورد انجام کار به میزان ۳۸۷.۱۱۷.۱۴۹.۸۴۷ ریال و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار ۱۱.۶۴۳.۴۵۰.۰۰۰ ریال می باشد.
۲- برگزاری مناقصه صرفا از طریق سامانه مناقصه های الکترونیکی دولت بوده و کلیه مراحل فرایند مناقصه از دریافت مجموعه اسناد ارزیابی کیفی و مناقصه، ارائه پیشنهاد و رمزگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) انجام خواهد شد. لذا کلیه مناقصه گران می بایست صرفا ظرف مهلت های تعیین شده در پایگاه مذکور و با استفاده از امضای الکترونیکی، نسبت به ثبت و ارسال پیشنهاد خود اقدام نمایند.
۳- شرکت کنندگان در مناقصه می بایست جهت ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (توکن) با دفاتر ثبت نام به شماره های ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ ویا مرکز تماس به شماره ۴۱۹۳۴ تماس حاصل نمایند.
۴- متقاضیان شرکت در این مناقصه میتوانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۸۸۹۵۲۱۶۳ (دستگاه مناقصه گزار) تماس حاصل نمایند. همچنین علاوه بر سامانه یاد شده مراتب از طریق سایتهای اطلاع رسانی به نشانی www.thrw.ir , www.iets.mporg.ir نیز قابل رویت میباشد.
روابط عمومی شرکت آب منطقه‌ای تهران
م الف ۱۶۶۵ آب هست، نه برای همیشه... شناسه آگهی ۱۱۷۳۷۹۷

آگهی تغییرات شرکت فولاد امیر کبیر کاشان
آگهی تغییرات شرکت فولاد امیر کبیر کاشان شرکت سهامی عام به شماره ثبت ۱۹۷۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۰۶۱۳۰ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۴ و به استناد نامه شماره ۰۵۳-۷۲۶۴۶۰/۰۰۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۹ سازمان بورس و اوراق بهادار تصمیمات ذیل اتخاذ شد: سرمایه از مبلغ ۸۵۸ میلیارد ریال به مبلغ ۲۴۵۸ میلیارد ریال از محل سود انباشته و صدور سهام به مبلغ ۱۶۰۰ میلیارد ریال افزایش یافت و ماده ۵ اساسنامه بشرح ذیل اصلاح گردید: سرمایه شرکت مبلغ ۲۴۵۸۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (معادل دوهزار و چهارصد و پنجاه و هشت میلیارد ریال) است که به ۲۴۵۸۰۰۰۰۰۰ سهم عادی یک هزار ریالی با نام تقسیم شده و تماما پرداخت گردید.
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان
مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری کاشان (۱۱۷۴۵۱۸)

آگهی تغییرات شرکت فولاد امیر کبیر کاشان
آگهی تغییرات شرکت فولاد امیر کبیر کاشان شرکت سهامی عام به شماره ثبت ۱۹۷۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۰۶۱۳۰ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۴ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: صورت وضعیت مالی و حساب سود و زیان و صورت گردش جریان وجه نقد شرکت برای سال مالی منتهی به تاریخ ۳۰ اسفند ۱۳۹۹ به تصویب رسید. موسسه حسابرسی رازدار به شناسه ملی ۱۰۱۰۰۱۳۹۰۸۶ به سمت حسابرس مستقل و بازرس اصلی و موسسه حسابرسی کاربرد تحقیق به شناسه ملی ۲۶۰۱۰۳۰۰۰ به عنوان حسابرس و بازرس علی‌البدل برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ انتخاب گردیدند. روزنامه‌های دنیای اقتصاد و صمت به‌عنوان روزنامه‌های کثیرالانتشار شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ انتخاب گردید.
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان
مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری کاشان (۱۱۷۴۵۰۲)

با ما
سبک زندگی اقتصادی
را گسترش دهید
www.Gostaresh.news
پایگاه خبری «گسترش نیوز»

خبر

توسعه خطوط نفت و گاز به همت فولاد مبارکه

اسلب‌های API شرکت فولاد مبارکه در مسیر توسعه خطوط نفت و گاز کشور قرار گرفته و امیدواریم علاوه بر پاسخ به نیاز داخلی، مسیر صادرات این اسلب‌های استاندارد و باکیفیت فراهم شود. به‌گزارش ایراسین، حمیدرضا صالحی، رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران با توجه به اهمیت افتتاح پروژه گوره به جاسک اظهار کرد: این ابرپروژه یکی از پروژه‌های استراتژیک و مهم کشور بود که با تامین مواد داخلی به پیشرفت قابل‌ملاحظه‌ای دست پیدا کرد و نقش بسزایی در توسعه خطوط انتقال نفت و گاز خواهد داشت. وی افزود: اسلب‌های API تولیدشده در شرکت فولاد مبارکه موجب بی‌نیازی از واردات شد و توانست به توسعه خط انتقال نفت خام گوره به جاسک منجر شود که در خورتحسین است. رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: با تولید این لوله‌ها، علاوه بر انتقال خطوط نفت خام می‌توان در مواردی مانند انتقال خطوط گازترش و آب هم از اسلب‌های API شرکت فولاد مبارکه بهره جست و علاوه بر خودکفایی می‌توان به کشورهای دیگر هم صادرات کرد.

گفتنی است طرح ملی و راهبردی خط لوله انتقال نفت خام گوره به جاسک و پایانه صادراتی در منطقه مکران به‌منظور انتقال روزانه یک میلیون بشکه نفت خام به پایانه جاسک و احداث مخازن ذخیره‌سازی برای ۱۰میلیون بشکه نفت خام اجرایی از سوی رئیس‌جمهوری کلید خورد که مجریان این طرح آن را باعث توسعه سواحل مکران و صادرات نفت خام از طریق لوله‌گذاری و ایجاد پایانه دوم صادرات نفت در جاسک می‌دانند. مبداء خط لوله انتقال نفت خام گوره به جاسک منطقه گوره از توابع شهرستان گناوه استان بوشهر است که پس از عبور از استان‌های بوشهر، فارس و هرمزگان از ۶۰ کیلومتری غرب شهر جاسک به ترمینال و تأسیسات دریایی صادرات و واردات که احداث آن برنامه‌ریزی شده، متصل می‌شود.

التهاب در بازار فولاد ادامه دارد

وعده‌های بی‌ثمر

با وجود وعده‌های توانیر مبنی بر تامین برق فولادسازان همچنان بسیاری از فعالان این صنعت با ۱۰ درصد دیماند برق به فعالیت خود ادامه می‌دهند و بازار همچنان با کمبود برخی از محصولات فولادی مواجه است. در چنین شرایطی، بهای فروش فولاد روزبه‌روز گران‌تر می‌شود و فعالان صنعتی نیز با چالش‌های عمده‌ای در مسیر فعالیت خود روبه‌رو هستند. این تولیدکنندگان از یک‌سو از عهده تامین برق موردنیاز برای انجام قراردادهای خود برنمی‌آیند و از سوی دیگر، ملزم به پرداخت هزینه‌های متعدد و ثابتی هستند که در سایه کاهش قابل توجه تولید، دیگر از توان و ظرفیت آنها خارج شده است. البته هفته گذشته انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران طی نامه‌ای به وزیر صنعت، معدن و تجارت برنامه پیشنهادی خود برای تولید در زنجیره فولاد در شرایط اضطراری کمبود برق را ارائه داد. طبق این برنامه با اختصاص ۲ هزار مگاوات ساعتی که وزارتخانه‌های نیرو و صنعت، معدن و تجارت وعده تأمین آن را داده‌اند، تولید ۴۰ درصدی با اشتغال حدود ۹۰ درصدی در زنجیره فولاد برقرار خواهد شد. حال باید منتظر تصمیم‌گیری مسئولان بود تا شرایط روزهای آینده بازار آهن و فولاد روشن شود.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

ناتوان در اجرای تعهدات

مجید سعیدیان، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در چند هفته اخیر شاهد رشد بهای محصولات فولادی و شدت گرفتن التهاب در بازار مقاطع طویل فولادی بوده‌ایم. این رشد قیمتی در سایه تعطیلی یا کاهش قابل‌توجه تولید در اغلب واحدهای فولادی کشور به‌دلیل تامین نشدن برق موردنیاز صنایع حاصل شده است. در چنین شرایطی با کاهش محصولات عرضه‌شده به بازار و در همین حال با وجود تقاضایی که برای این محصولات وجود دارد، زمینه رشد بهای فروش محصولات فراهم شده است. این فعال صنعت فولاد افزود: بر هم خوردن بازار فولاد فقط یک بُعد ماجرای قطعی برق است و در کنار آن چالش‌های متعددی نیز برای فعالان صنعتی و تولیدکنندگان پیش می‌آید. از جمله آن که واحدهای فولادی از عهده اجرای تعهدات خود برنمی‌آیند. وی گفت: همان‌طور که بارها تاکید شده، صنایع فولاد کشور بر پایه بهره‌گیری از مزیت‌های صادراتی احداث شده‌اند و در واقع صادرات رمز تداوم تولید این واحدهاست. صادرات فولاد در سال‌های آینده و با اجرای طرح‌های توسعه‌ای در صنعت فولاد و تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴، بیش از امروز اهمیت خواهد داشت؛ بنابراین تلاش برای ارتقای صادرات این محصول در بازار جهانی اهمیت ویژه‌ای دارد.

بر همین اساس نیز بسیاری از فولادسازان برای به‌دست آوردن سهمی از بازار بین‌المللی تلاش گسترده‌ای را ترتیب داده‌اند و اکنون که سهمی از این بازارها را در اختیار دارند نمی‌توانند در اجرای تعهدات خود بدعهدی کنند. مشتریان خارجی نمی‌پذیرند ما به‌دلیل ناتوانی در تامین برق از عهده اجرای تعهدات خود برنمی‌آییم. به‌عنوان مثال، مشتریان عراقی می‌گویند ایران نقش ویژه‌ای در تامین برق عراق دارد، چطور از عهده تامین برق صنایع خود بر نمی‌آیید؟

این فعال صنعت فولاد خاطرنشان کرد: در چنین فضایی و با وجود محدودیت‌های مورد بحث، ما تنها مشتریان خارجی خود را از دست خواهیم داد. این موقعیت از دست‌رفته درحالی است که حفظ مجدد بازاری که از دست‌رفته به این آسانی‌ها ممکن نیست. از مجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که تداوم این روند آسیب‌های غیرقابل جبرانی به عملکرد صنایع از جمله صنعت فولاد وارد خواهد کرد و نمی‌توان به‌سادگی از کنار آن گذشت.علاوه بر این، کمبود یا توقف تولید زمینه برهم خوردن بازار فولاد را در داخل کشور نیز فراهم کرده است. آهن‌آلات پایه و اساس اجرای بسیاری از فعالیت‌های ساخت‌وساز هستند و با التهاب در بازار فولاد و به‌دنبال رشد قیمت محصولات فولادی، بهای ساخت‌وساز و قیمت مسکن در کشور رشد قابل‌توجهی خواهد یافت. بدون تردید بازگشت قیمت‌ها به مسیر نزولی نیز دیگر به‌سادگی رشد آنها نخواهد بود.

سعیدی در پایان خاطرنشان کرد: تعدد بخشنامه‌های صادرشده از سوی توانیر مبنی بر قطع یا وصل برق یا میزان برق اختصاص‌یافته به صنایع یا ساعات کاری مجاز برای این تولیدکنندگان نیز مزید بر چالش‌های آنها شده، زیرا در همین بازه یک ماهه، چندین ابلاغیه برای واحدهای فولادی صادرشده و این تعدد بخشنامه تولیدکنندگان را با سردرگمی روبه‌رو کرده است. از یک‌سو خبرهایی مبنی بر تداوم محدودیت‌ها در تامین برق صنایع فولاد مطرح می‌شود و از سوی دیگر، خبرهایی مبنی بر آنکه برق صنایع تامین خواهد شد و امکان تولید بدون محدودیت یا با محدودیت وجود دارد، شنیده می‌شود. بخشنامه‌های متعددی صادرشده و تکلیف فعالان صنعتی روشن و مشخص نیست. همین روشن نبودن، شرایط آینده و بازگشت آرامش به بازار فولاد را بیش از پیش دشوار می‌کند. با توجه به تمام موارد یادشده از مسئولان و سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با دقت‌نظر بیشتری برای صنایع تصمیم‌گیری کنند تا در آینده نزدیک شاهد پیامدهای بیشتر و سنگین‌تری نباشیم.

مجید سعیدیان

حمیدرضا رستگار

رشد ۱۰۰ درصدی قیمت آهن و سکوت دولت

براساس گزارشی از صدا و سیما، حمیدرضا رستگار، رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران گفت: قیمت آهن در مقایسه با سال گذشته ۱۰۰ درصد افزایش یافته و هیچ‌کس هم پاسخگوی این وضعیت نیست. وی با اشاره به اینکه بازار آهن در بلاتکلیفی به سر می‌برد، اظهار کرد: در حال حاضر، قیمت آهن در مقایسه با سال قبل، ۱۰۰ درصد افزایش یافته و هیچ‌کس نیز پاسخگوی آن نیست. رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران با بیان اینکه چرا باید در چند ماه اخیر قیمت آهن به ۱۹ هزار تومان برسد، افزود: در برخی از ورق‌های فولادی و پروفیل‌ها، قیمت‌ها رشد قابل‌توجهی پیدا کرده و این در شرایطی اتفاق افتاده که تقاضا در سطح بازار افزایش نداشته است.

وی بیان کرد: مگر چه اتفاقی افتاده که باید نظام تولید و توزیع آهن بهم بریزد! چندین بار اعلام کردیم نظام توزیع آمادگی لازم برای رسیدگی به بازار را دارد اما کسی توجهی نداشت و حتی تولیدکننده هم خود وارد توزیع کالا شده است.

رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران تصریح کرد: در شرایط فعلی، سود این افزایش قیمت‌ها به جیب رانتخواران می‌رود و دولت هم سکوت کرده و فقط نظاره‌گر است.

سخن پایانی

این روزها و به‌دنبال ادامه‌دار شدن تعطیلی برق واحدهای فولادی کشور، رشد قیمت فولاد ادامه‌دار شده و هر روز بر التهابات این بازار افزوده می‌شود. در این میان، مسئولان نیز هر از چندگاهی وعده‌ای برای تامین برق می‌دهند و ضمن متهم کردن نظام توزیع فولاد، منکر تاثیر برق بر توقف تولید و برهم خوردن بازار می‌شوند.

آگهی مناقصه ۱۲۷۹/۰۰ق

"شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهردر نظر دارد" طراحی، تامین متریال و اجرای خطوط لوله آب واحدفولاد سازی شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر" را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.

متقاضیان می توانند جهت دریافت اسناد مناقصه از طریق:
- سایت اینترنتی شرکت به آدرس: WWW.GISDCO.COM بخش مزایده ها و مناقصه ها اقدام نمایند.
پاکات مناقصه بایستی مطابق با دستورالعمل موجود در اسناد مناقصه در قالب سه پاکت "الف" ، "ب" و "ج" تهیه و در موعد تعیین شده در اسناد مناقصه تحویل گردد.
جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره های ۰۲۱۸۸۱۹۷۶۷۴ داخلی ۲۱۰ و ۰۹۱۳۱۹۸۲۲۴۳ در ساعات کاری شنبه الی چهارشنبه تماس حاصل فرمایید. (ساعت ۸:۳۰ الی ۱۶)

آخرین مهلت ارسال مدارک: ۱۴۰۰/۰۶/۰۶

شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر

آگهی مزایده عمومی شماره AU/۰۰/۰۵

"شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر (سهامی خاص) در نظر دارد" نسبت به فروش تجهیزات کارخانه بریکت سازی (شامل : ۱۲ دستگاه باوریونیت هیدرولیک، ۵دستگاه پرس، ۱۰عدد هاپر شارژ مواد اولیه، ۳دستگاه ترانسفورماتور، تابلوهای توزیع برق(به شرح مندرج در سایت شرکت)، دو دستگاه کمپرسور اسکرو صنعتی" با اوصاف و مشخصات فنی پیوست به صورت تحویل درب انبار کارخانه فروشنده به آدرس سیرجان، کیلومتر ۵۰جاده شیراز، کیلومتر ۵ جاده اختصاصی معدن گل گهر، از طریق مزایده عمومی اقدام نماید.
بدینوسیله از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت می شود برای دریافت، تکمیل و استرداد اسناد مزایده عمومی مذکور تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۳ به دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر به آدرس : تهران، میدان آرژانتین، خیابان الوند، کوچه ۳۱، پلاک ۲۲ مراجعه نموده و یا از طریق سایت اینترنتی WWW.GISDCO.IR نسبت به تهیه اسناد مزایده اقدام نمایند.
لازم به ذکر است شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر، در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات شرکت کنندگان در مزایده مجاز و مختار خواهد بود و صرفاً شرکت در مزایده هیچگونه حقی را برای هیچ یک از شرکت کنندگان ایجاد نخواهد کرد.

شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر

پایگاه خبری گسترش‌نیوز
نماینده استانی جذب می‌کند
در صورت تمایل به همکاری با ما در ساعات اداری با شماره ۸۲۱۹۰ داخلی ۱۰۲ و یا ۰۹۱۹۰۶۷۲۷۱۳ تماس بگیرید
گسترش
www.gostaresh.news

آگهی مزایده عمومی شماره AU/۰۰/۰۴

"شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر (سهامی خاص) در نظر دارد" نسبت به فروش یک دستگاه قوطی ساز(با قابلیت استفاده در صنایع غذایی، آهن و فولاد و ...) و تجهیزات مربوطه" با اوصاف و مشخصات فنی پیوست (دریافت مشخصات فنی تکمیلی از طریق مراجعه به محل شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر و دریافت آن در قالب یک حلقه DVD امکانپذیر می باشد) به صورت تحویل درب انبار کارخانه فروشنده به آدرس: سیرجان، کیلومتر ۵۰جاده شیراز، کیلومتر ۵جاده اختصاصی معدن گل گهر، از طریق مزایده عمومی اقدام نماید.
بدینوسیله از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت می شود برای دریافت، تکمیل و استرداد اسناد مزایده عمومی مذکور تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۳ به دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر به آدرس : تهران، میدان آرژانتین، خیابان الوند، کوچه ۳۱، پلاک ۲۲ مراجعه نموده و یا از طریق سایت اینترنتی WWW.GISDCO.IR نسبت به تهیه اسناد مزایده اقدام نمایند.
لازم به ذکر است شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر، در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات شرکت کنندگان در مزایده مجاز و مختار خواهد بود و صرفاً شرکت در مزایده هیچگونه حقی را برای هیچ یک از شرکت کنندگان ایجاد نخواهد کرد.

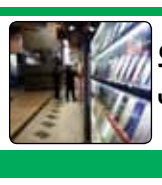
شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر

گسترش
تجارت
یکشنبه
۱۷ مرداد ۱۴۰۰
۲۸ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
۸ اوت ۲۰۲۱
شماره ۱۸۵۶
پیاپی ۳۱۷۴

لزوم پرسشگری و پاسخگویی تخصصی

مانور آیفون ۱۲ و هشدار به فریب

۸۵۰۰ واحد تولیدی کشور غیرفعال است

راه‌اندازی اتاق مشترک ایران و فنلاند

عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی ایران با اشاره به توسعه روابط با فنلاند در سال‌های اخیر، گفت: فعالیت کمیته بازرگانی دو کشور براساس قوانین و مقررات ارتقا پیدا کرده و تا ۳ هفته دیگر با تشکیل مجمع موسسان، اتاق مشترک ایران و فنلاند راه‌اندازی می‌شود. به گزارش اتاق بازرگانی ایران، غلامحسین جمیلی در نشست سفیر فنلاند در تهران با فعالان اقتصادی بخش خصوصی، اظهار کرد: مجموعه اقدامات سال‌های اخیر اتاق ایران، متاثر از شیوع ویروس کرونا، با رویکرد جدیدی ادامه خواهد یافت و تلاش کردیم براساس منافع مشترک بین کشورهای مختلف نسبت به حفظ روابط خود اقدام کنیم. جمیلی خاطرنشان کرد: فنلاند یکی از کشورهای موثر، پیشگام و دارای رتبه برتر در حوزه استارت‌آپ‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآفرین و خلاق است که رویکرد جدید فضای کسب‌وکار کشور در جهت جبران ضعف‌هایی که بوده، می‌تواند مسیر خوبی برای استفاده از تجربیات همکاری‌های مشترک با فنلاند ایجاد کند. وی افزود: همچنین استفاده از مهارت‌ها و توانمندی‌های فنلاند در حوزه کشاورزی می‌تواند توانمندی‌های ایران را در تامین و تولید مواد غذایی ارتقا دهد، زیرا فنلاند از پیشگامان نوآوری در عرصه فناوری محصولات کشاورزی و غذایی است. به‌گفته جمیلی، استفاده از توانمندی‌های فنلاند در حوزه‌های آب و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک باید موردتوجه قرار بگیرد. همچنین در این نشست کیو نوروانتو، سفیر فنلاند در تهران با اشاره به جلسات متعدد کمیته مشترک ایران و فنلاند در سفارت اظهار کرد: می‌توانیم به تعمیق روابط دو کشور امیدوار باشیم.

از حرف تا عمل مشوق‌های صادراتی

آیا تشویق موثر است؟

سال‌های زیادی است که در اقتصاد کشور مقوله‌ای به‌نام مشوق صادراتی وجود دارد که هدف اصلی آن ترغیب فعالان اقتصادی به حضور در عرصه‌های صادراتی بوده است. با اینکه اختصاص چنین مشوق‌هایی به صادرکنندگان صحبت امروز و دیروز نیست، همچنان نقد و نظرها پیرامون نوع، میزان و نحوه ارائه آنها بسیار است و هر یک از کارشناسان از دیدگاه خود درباره این موضوع اظهارنظر می‌کنند. امسال براساس اعلام سازمان توسعه تجارت کشور، حدود ۹۰۰ میلیارد تومان جایزه صادراتی برای فعالان این بخش در نظر گرفته شده است. به این بهانه ما در این شماره روزنامه صمت ، مسائل پیرامون این مشوق‌ها را در گفت‌وگو با فعالان و کارشناسان تجاری کشور مطرح کرده‌ایم که شرح آن را در ادامه می‌خوانید:

عکس: صمت

۹۰۰ میلیارد تومان جایزه صادراتی

احسان قمری، دبیر کارگروه مشوق‌های صادراتی با اشاره به تصویب و ابلاغ بسته حمایت از صادرات غیرنفتی سال ۱۴۰۰ توسط ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی اظهار کرد: با ابلاغ و تخصیص بودجه‌های مشوق‌های صادراتی توسط سازمان برنامه و بودجه، حمایت و تشویق صادرکنندگان در جهت کاهش هزینه‌های حضور در بازارهای هدف و افزایش قدرت رقابت‌پذیری صادرکنندگان استمرار یافته و شرایط مساعدتر و آسان‌تری برای آنان فراهم می‌شود. مدیر کل دفتر توسعه خدمات بازرگانی سازمان توسعه تجارت ایران گفت: گسترش حمایت از صادرات به کشورهای همسایه و استفاده از ابزارهای تشویقی به‌منظور حضور در بازار اتحادیه اوراسیا از رویکردهای بسته حمایت از صادرات غیرنفتی بوده و تلاش می‌شود حمایت‌ها به‌گونه‌ای باشد که با استمرار حمایت از زیرساخت‌های صادراتی بخش بزرگ‌تری از صادرکنندگان موردحمایت قرار گیرند. بنا بر گزارش سازمان توسعه تجارت ایران وی افزود: در مجموع بیش از ۹۰۰۰ میلیارد ریال بودجه برای پرداخت مشوق‌های صادراتی در بسته حمایت از صادرات غیرنفتی سال ۱۴۰۰ در نظر گرفته شده که در قالب ۱۳ سرفصل و در سقف اعتبارات تخصیصی به صادرکنندگان پرداخت خواهد شد. دبیر کارگروه مشوق‌های صادراتی گفت: مبلغ ۴۰۰۰ میلیارد تومان نیز در قالب تسهیلات سرمایه در گردش صادراتی و با نرخ ترجیحی به صادرکنندگان تخصیص پیدا خواهد کرد.

به صادرات بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار فکر کنیم

جمشید نفر، رئیس کمیسیون صادرات اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با صمت درباره مشوق‌های صادراتی اختصاص‌یافته به صادرکنندگان کشور عنوان کرد: اختصاص مشوق‌های صادراتی قطعا یکی از نیازهای تجارت امروز است، زیرا در این عرصه رقابتی در دنیا اگر صادرکنندگان هر کشور را به‌شکل یک تیم ورزشی در یک تورنمنت جهانی ببینیم، مشوق‌های صادراتی مانند تدارکات این تیم خواهد بود و قطعا تیم‌هایی که از تدارکات مطلوب‌تری برخوردار باشند، می‌توانند نتایج بهتری را کسب کنند. نفر درباره مطالبات گذشته صادرکنندگان در زمینه مشوق‌ها یادآور شد: این یک حقیقت است که متاسفانه هنوز صادرکنندگان کشور مشوق‌های تخصیص‌یافته از سال‌های قبل را طلبکارند و هنوز در دریافت آنها به نتیجه نرسیده‌اند. البته ما شرایط خاص دولت را درک می‌کنیم و معتقدیم همه بخش‌های اقتصاد کشور باید با در نظر گرفتن تنگناهای دولت مطالبات خود را مطرح کنند. رئیس کمیسیون صادرات اتاق بازرگانی تهران درباره ماهیت مشوق‌های صادراتی نیز خاطرنشان کرد: صادرکنندگان بیش از مشوق‌های مالی، خواهان ایجاد بسترهای صادراتی مناسب هستند؛ بنابراین به‌نظر من اگر دولت مزاحمت و موانعی برای صادرات کشور ایجاد نکند، خود می‌تواند یک مشوق مناسب برای صادرکنندگان باشد. وی در این باره افزود: متاسفانه شرایط نامطلوب تحریم که از سال ۱۳۹۷ برای اقتصاد ایران به‌وجود آمده باعث شده موانعی دیگر نیز در مسیر صادرات ما ایجاد شود، به‌عنوان مثال همین سامانه نیما که صادرکننده ناچار است هزینه زیادی (بیش از ۱۰ درصد) انجام دهد تا ارز خود را وارد این سامانه کند و آن را ۱۰ درصد زیر قیمت بازار بفروشد که روند بسیار نامطلوبی است، در حالی که اگر ارز صادراتی به‌عنوان یک ارزش تلقی شود و صادرکننده بتواند ارز حاصل از صادرات خود را با قیمت بازار عرضه کند، می‌تواند به‌عنوان یک مشوق و جایزه صادراتی تلقی شود؛ به‌علاوه اینکه فشاری را نیز به دولت تحمیل نمی‌کند و می‌تواند باعث ارزش یافتن پول ملی شود. نفر درباره میزان مشوق‌های صادراتی در نظر گرفته شده برای سال ۱۴۰۰ گفت: مشوق‌های صادراتی، مانند تعیین بودجه برای یک خانواده است که اگر بخواهیم حداقل‌ها را برای خانواده فراهم کنیم، بودجه ناچیز هم می‌تواند برای تامین نیازهای آن کافی باشد اما اگر قرار باشد حداکثرها برای خانواده فراهم شود، نیاز به بودجه بسیار بیشتری وجود دارد. درباره مشوق‌های صادراتی اختصاص‌یافته نیز وضعیت به همین شکل است. وی در این باره افزود: من به‌عنوان رئیس کمیسیون صادرات اتاق ایران معتقدم صادرات ۳۰ تا ۴۰ میلیارد دلاری برای اقتصاد پرمزیت کشور ما یک «شوخی» است، زیرا صادرات غیرنفتی کشور ما با برنامه‌ریزی دقیق و صحیح، به‌طور حتم باید بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار باشد. رئیس کمیسیون صادرات اتاق بازرگانی تهران در این باره تاکید کرد: در حال حاضر بخش عمده (حدود ۸۰ درصد) صادرات غیرنفتی ما مربوط به پتروشیمی، میعانات گازی، معادن و فولاد است که یا رانت می‌گیرند یا نیازی به حمایت ندارند. با کم کردن این میزان از صادرات غیرنفتی کشور از رقم کل صادرات غیرنفتی، آنچه که به مشوق‌های صادراتی نیاز دارد، بیش از ۱۰ میلیارد دلار نخواهد بود. نفر در پایان گفت: پس اگر هدف‌گذاری ما برای صادرات منطقی بالای ۱۰۰ میلیارد دلار باشد، رقم ۹۰۰ میلیارد تومانی تعیین شده برای آن کم است، اما اگر قرار است این رقم برای مقادیر ناچیز صادرات غیرنفتی که بخش قابل‌توجهی از آن نیز به جایزه و حمایت نیاز ندارد، در نظر گرفته شود، همین میزان هم کافی است.

ارائه مشوق دائمی درست نیست

مجیدرضا حریری، کارشناس و فعال اقتصادی درباره مشوق‌های صادراتی و لزوم وجود آنها در تجارت کشور در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: مشوق‌های صادراتی سال‌های زیادی است که در ساختار تجاری کشور وجود دارند و همواره نیز درباره نحوه تخصیص، نوع و میزان آنها حرف و حدیث‌های زیادی وجود داشته است.

حریری با اشاره به مشکلات موجود در ارائه این مشوق‌ها افزود: اگر بخواهیم درباره مشوق‌های صادراتی کشور بدون تعارف صحبت کنیم، باید گفت این موضوع در اقتصاد ما حکایت «کی داده و کی گرفته؟» است، زیرا تا امروز نزدیک یک دهه است که باوجود وعده‌های بسیار دولت و نهادهای اجرایی، بسیاری از بازرگانان چیزی به‌عنوان مشوق صادراتی از دولت دریافت نکرده‌اند و تنها وعده پرداخت به‌کرات عنوان شده است. البته در همین شرایط هم موضوع مهم دیگر در این زمینه چرایی وعده این مشوق‌ها به بازرگانان و صادرکنندگان است. وی در این باره عنوان کرد: اگر صادرات یک کسب‌وکار سودآور و واقعی برای صادرکنندگان کالا محسوب می‌شود، دیگر چرا باید برای آن جایزه و تشویق در نظر گرفت؛ به‌عبارت دیگر برای بازرگانان کشور که با پرداختن به صادرات کسب سود می‌کنند، چرا باید مشوقی در نظر گرفته شود تا آنها به این کار ترغیب شوند.

ضمن اینکه مگر در نظر گرفتن جایزه‌های داده و نداده صادراتی در این سال‌های دراز چه تغییر مثبتی در تجارت کشور به ارمغان آورده که ما امروز باید بر تداوم آن اصرار داشته باشیم. این کارشناس اقتصاد در ادامه تاکید کرد: وقتی یک مسیر و طرح در حوزه تجارت مثل جایزه‌های صادراتی، سال‌های سال است که به نتیجه مقبولی نرسیده، باید آن را تغییر داد و به فکر برنامه‌های جدید در این زمینه بود. ضمن اینکه در بسیاری از کشورهای موفق دنیا در حوزه تجارت چنین برنامه‌ای وجود ندارد. حریری در این باره تصریح کرد: مشوق‌های صادراتی -اگر ارائه شوند- و حتی مشوق‌های ارائه‌شده در بخش‌های دیگر، زمانی می‌توانند به شکوفایی تجارت کشور کمک کنند که با برنامه و هدف مشخص و برای زمان معین تعریف شوند و این‌گونه امتیازها نباید برای انجام وظیفه قانونی و تکلیف عادی افراد در نظر گرفته شود. اینکه نهادهای بالادستی دولت و زیرمجموعه‌های آنها در حوزه تجارت، عناوین و القابی مثل قهرمان ملی و جوایزی مثل مشوق‌های صادراتی را برای انجام این وظایف قانونی (صادرات) برای این واحدها در نظر می‌گیرند، به‌نظر چندان مطابق و منطبق با عرف و معیارهای جهانی عرصه تجارت نیست. مشوق‌های صادراتی باید با هدف مشخص و برای بازه زمانی محدود تعریف شوند تا بتوانند رغبت لازم را در فعالان این بخش ایجاد کنند. وی در ادامه بیان کرد: نگاه به حوزه اقتصاد کشور باید نگاهی کلان باشد که صادرات یک بخش از این کل است. پس ما اگر می‌خواهیم صادرات کشور به رونق و شکوفایی برسد، نباید همه تدابیر را در همان نقطه متمرکز کنیم، بلکه باید با یک نگاه جامع، همه قطعات این پازل را به‌درستی در کنار هم قرار دهیم. مسئله و مشکل بزرگ کشور ما در حوزه اقتصاد این است که گرچه شاید هر یک از بخش‌های آن به‌طور مجزا، فعالیت قابل‌قبولی داشته باشند اما این قطعات در همراهی با یکدیگر و به‌عنوان یک مجموعه دچار مشکلات فراوانی هستند که باعث موفق نشدن اقتصاد کشور می‌شوند.

مثبت نگاه کنیم

محمدرضا نجفی‌منش، کارشناس و فعال اقتصادی درباره مشوق‌های صادراتی ارائه‌شده در نظام تجاری کشور عنوان کرد: نظام اقتصادی کشور به‌ویژه در حوزه تجارت خارجی در سال‌های گذشته با مشکلات فراوانی روبه‌رو بوده که این مشکلات در سال‌های اخیر به اوج خود رسیده‌اند. این مشکلات، فعالان این حوزه را تحت فشار قرار داده و در روزگاری که کشور به‌دلیل قطع شدن درآمدهای نفتی نیاز مبرمی به صادرات غیرنفتی و فعالیت بخش خصوصی دارد، موجب کاهش این نوع صادرات شده است.

وی در این باره افزود: در کنار این عوامل، وجود برخی موانع داخلی صادرات و اتخاذ سیاست‌های غلط نهادهای ذی‌ربط، دلسردی صادرکنندگان را بیش از پیش کرده است؛ به‌گونه‌ای که حتی برخی از این فعالان ترجیح می‌دهند در این شرایط عطای صادرات را به لقای آن ببخشند و تا مساعد شدن شرایط در این عرصه فعالیت نداشته باشند.

نجفی‌منش با اشاره به اقدامات انجام شده در دولت برای بهبود این وضعیت یادآور شد: در این وضعیت انتظار از سیاست‌گذاران حوزه تجارت این است که به‌گونه‌ای عمل کنند که صادرکنندگان کشور تحت حمایت قرار گیرند تا بتوانند با بهبود و افزایش صادرات، موجب افزایش تولید واحدهای تولیدی داخلی نیز شوند. طبیعی است که ارائه مشوق‌ها نیز یکی از این حمایت‌ها خواهد بود؛ البته ممکن است صادرکنندگان به طرح‌های تسهیلاتی که وعده اجرای آنها داده می‌شود با موضعی منفی نگاه کنند و این نوع حمایت‌ها و تشویق‌ها را ناکارآمد بدانند که باتوجه به نحوه اجرای این نوع طرح‌ها در گذشته شاید حق نیز با آنها باشد. با این حال به‌نظر می‌رسد بهتر است بازرگانان و فعالان حوزه صادرات، با دید مثبت به این موضوع نگاه کنند. این فعال اقتصادی در ادامه تصریح کرد: نکته مهمی که در این موضوع وجود دارد این است که اگر بخواهیم از دیدگاه منفی به این موضوع نگاه کنیم، در نهایت اتفاق مثبتی نیز نخواهد افتاد و حرکتی در این عرصه انجام نخواهد شد. باید نگاه ما به مسیر پیش رو باشد و از این نوع طرح‌ها حمایت کنیم. این نگاه مثبت شاید بتواند طرح‌های آینده را نیز با اشکالات کمتری به مرحله اجرا برساند و دریچه‌های جدیدی را به روی تجارت خارجی کشور باز کند.

وی در پایان تاکید کرد: البته در کنار همه این نگاه‌های مثبت نباید از این موضوع نیز غافل باشیم که بهبود وضعیت صادراتی کشور تنها با ارائه تسهیلات و مشوق‌ها محقق نمی‌شود و به عوامل متعددی بستگی دارد.

سخن پایانی

با اینکه موضع‌گیری‌ها درباره مشوق‌های صادراتی زیاد است، آنچه مسلم است اینکه در نظر گرفتن مشوق‌های صادراتی برای صادرکنندگان کشور می‌تواند یک شرط لازم برای احیای تجارت خارجی و ترغیب صادرکنندگان برای حضور در این عرصه باشد، اما این راهکار به‌تنهایی کافی نخواهد بود و نیاز به همراه شدن مولفه‌های دیگری نیز دارد. موضوع صندوق ضمانت صادرات، نحوه بازگرداندن ارز حاصل از صادرات، بحث رایزن‌های بازرگانی و دیپلماسی اقتصادی با کشورهای هدف و بسیاری عوامل دیگر در وضعیت صادراتی کشور تاثیرگذار هستند و توجه به آنها می‌تواند نقش موثری در بهبود وضعیت تجارت خارجی کشور داشته باشد.

بنابراین جا دارد سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه تجارت کشور در دولت سیزدهم با بهره‌گیری از همه ابزارهای موجود و استفاده از تجربیات موفق کشورهای دیگر در این عرصه، راه‌های مناسبی را برای توسعه تجاری کشور به‌ویژه در حوزه صادرات بیابند.

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

صادرات ۳۰ تا ۴۰ میلیارد دلاری برای اقتصاد پرمزیت کشور ما یک «شوخی» است، زیرا صادرات غیرنفتی کشور ما با برنامه‌ریزی دقیق و صحیح، به‌طور حتم باید بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار باشد

یادداشت

مانع‌زدایی کارآمدترین تشویق است

سیدمرتضی افقه
اقتصاددان

اقتصاد کشور ما در حوزه تجارت، امروز در شرایط بسیار ویژه‌ای قرار دارد و دست‌اندرکاران و سیاست‌گذاران سیستم اقتصادی کشور می‌کوشند تا خلأ ارزآوری‌های نفت برای کشور -که در سال‌های گذشته جبران‌کننده بسیاری از مشکلات سیستم اقتصادی کشور بود- را به هر طریق ممکن با افزایش صادرات غیرنفتی پر کنند و در مسیر دستیابی به این هدف، برنامه‌هایی را نیز تدوین کرده‌اند که ارائه مشوق‌های صادراتی یکی از آنهاست.

پاسخ به این پرسش که در این شرایط چه تصمیم‌ها و راهکارهایی می‌تواند به نفع کشور باشد و از چه سیاست‌هایی در این زمینه باید اجتناب کرد، اهمیت زیادی دارد اما در عین حال در روزگاری که تولید در کشور دچار چالش‌های فراوانی شده و روابط ما با کشورهای تاثیرگذار در حوزه تجارت خارجی به پایین‌ترین حد خود در سال‌های پس از انقلاب اسلامی رسیده، اظهارنظر در این باره بسیار دشوار به‌نظر می‌رسد.

طبیعی است که در شرایط خاص فعلی، در نتیجه تحریم‌ها و همچنین همه‌گیری ویروس کرونا امکان جابه‌جایی فیزیکی کالا بسیار محدود شود و در عین حال قرار گرفتن در فهرست سیاه FATF امکان انتقال پول و ارز بدون هزینه‌های گزاف را بسیار محدود کند؛ با این اوصاف پرسش این است که باید از سیاست‌گذاران منفعل نظام اقتصادی چه انتظاراتی داشت؟!

اقدامات تنبیهی و تشویقی نظام اقتصادی در واقع در همین راستا شکل می‌گیرند. نهادهای بالادستی می‌خواهند با این روش‌ها سیستم اقتصادی را از بحران خارج کنند که البته ممکن است تصمیمات آنها نتیجه معکوس نیز در بر داشته باشد. در واقع در این شرایط گرچه تحریم و محدودیت‌های ناشی از آن به‌عنوان اصلی‌ترین دلیل وضعیت فوق‌العاده اقتصادی کشور برشمرده می‌شوند اما باید پذیرفت که سیستم سیاست‌گذاری، اجرایی و نظارتی در این حوزه نیز می‌توانند به‌صورت خواسته و ناخواسته مانعی برای صادرات باشند. مشاهده مواد اولیه و کالاهای رسوب کرده در گمرک کشور به‌دلیل موانع موجود برای ترخیص آنها در بازه‌های زمانی مختلف، آن هم در شرایطی که تولیدکنندگان داخلی به آنها نیاز داشتند، خود می‌تواند شاهدی بر این مسئله باشد. در بحث صادرات نیز با همین نوع مشکلات و مدیریت نشدن‌ها روبه‌رو هستیم و رفع این نقص و ناکارآمدی به عواملی بیش از مشوق‌ها نیاز دارد.

کوتاهی‌ها، نبود مدیریت مطلوب، ناکارآمدی و تغییرات پی‌درپی در سطح مدیران در این سال‌ها باعث شده آسیب موانع داخلی صادرات، اگر بیش از موانع خارجی نبوده، کمتر از آن نیز نباشد. حال در این روند پر از مانع و مشکل، بودن یا نبودن مشوق‌های صادراتی تا چه حد می‌تواند در مسیر تجارت تغییر ایجاد کند؟!

بنابراین به‌نظر می‌رسد اگر سیاست نظام اقتصادی کشور مانع‌زدایی از مسیر صادرات باشد و در مقابل فرصت‌سوزی‌ها و خودزنی‌های اقتصادی بایستد، بخش خصوصی ما در این حوزه می‌تواند با ابتکاراتی و امکاناتی که دارد، مسیر را برای خود باز کند و در شرایطی مانند تحریم‌ها نیز به فعالیت بپردازد. در واقع در این شرایط بهترین تشویق شاید همین باشد که سیستم اقتصادی کشور مانعی برای صادرکنندگان بخش خصوصی ایجاد نکند و با تسهیل‌گری در قوانین و دستورالعمل‌ها، به‌عنوان پشتیبان صادرکنندگان عمل کند.

در نهایت اینکه اقتصاد و تجارت کشور ما در حال حاضر در شرایط بسیار ویژه‌ای قرار دارد و با مشکلات بیرونی بسیاری مواجه است؛ بنابراین اگر قصد داریم در این جدا شدن اجباری از اقتصاد وابسته به نفت و شکل‌گیری یک اقتصاد واقعی مبتنی بر تجارت غیرنفتی به‌شکل مطلوب عمل کنیم، باید تلاش و تمرکز دست‌اندرکاران بر این باشد که در این موقعیت حساس، موانع داخلی را نیز به آن تحمیل نکنند.

در گفت‌وگوی صمت با دست‌اندرکاران حوزه اصناف به مناسبت روز خبرنگار مطرح شد

لزوم پرسشگری و پاسخگویی تخصصی

عکس: صمت

پیمان صفردوست: در یک سال گذشته رسانه‌های حوزه بازار و اصناف ماه‌های پر خبری را پشت‌سر گذاشتند. ماه‌هایی که مملو از اخبار تغییر قیمت‌ها، ممنوعیت‌ها، محدودیت‌ها، دستورالعمل‌ها و اظهارنظرها درباره معیشت مردم و البته غالبا تلخ بود. خبرنگاران این حوزه در این ماه‌ها به شکل‌های مختلف مطالبه‌گری خواسته‌های مردم را از دست‌اندرکاران بازار و اصناف و اهالی کسب‌وکار در دستور کار خود قرار دادند. البته از آنجا که از قدیم گفته‌اند «کوه به کوه نمی‌رسه ولی آدم به آدم می‌رسه»، بد ندیدیم به بهانه روز خبرنگار، در این شماره روزنامه صمت، یک سوزن هم به خود بزنیم و از همان مسئولان و دست‌اندرکاران درباره خبرنگاران و خبرنگاری حوزه بازار و اصناف بپرسیم و نقاط ضعف و قوت آن را جویا شویم. با ما همراه باشید.

رسالتی که سنگین است

قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف تهران درباره نقش خبرنگاران حوزه اصناف و بازار در گفت‌وگو با صمت گفت: خبرنگاران حوزه بازار و اصناف، از یک سو به‌عنوان پل ارتباطی اصناف با مردم مشغول به فعالیتند و از سوی دیگر، منعکس‌کننده نظرات اصناف به مقامات و دست‌اندرکاران بالادستی هستند و به همین دلیل رسالت سنگینی را بر عهده دارند.

وی در این‌باره تاکید کرد: تنوع موضوعات و سوژه‌های این حوزه و تغییر و تحولات بازار باعث می‌شود خبرنگاران این حوزه نیاز به اطلاعات فراوانی برای اشراف به مشکلات این بخش داشته باشند.

رئیس اتاق اصناف تهران یادآور شد: یکی از کمبودهایی که در حوزه خبرنگاری بازار و اصناف به چشم می‌خورد این است که خبرنگاران معمولا از موضع مطالبه‌گری‌های مردم وارد میدان می‌شوند که اگرچه مطالبات بحقی است اما باعث می‌شود مشکلات اصناف در موضوعات مختلف کمتر دیده شود.

نوده‌فراهانی در این زمینه گرانی قیمت کالاهای اساسی را مثال زد و افزود: این درست است که افزایش قیمت این کالاها، مردم را در تامین مایحتاج خود دچار مشکل می‌کند اما این گرانی، معمولا به‌دلیل گران شدن نهاده‌های تولید در کشور است و لزوما به معنی گرانفروشی اصناف نیست.

وی در این‌باره اظهارکرد: به نظر می‌رسد برای اینکه مخاطبان رسانه به شکل مطلوب‌تری در جریان موضوعات مربوط به حوزه اصناف باشند و از سوی دیگر، مشکلات اصناف به شکل مطلوب‌تر به نهادهای بالادستی اطلاع‌رسانی شود، لازم است ارتباط منسجم‌تری بین روسای اتاق‌ها و رسانه‌ها و خبرنگاران برقرار شود.

رئیس اتاق اصناف تهران تاکید کرد: دوری رسانه‌ها و اصناف سبب می‌شود این بخش که از بدنه جامعه است، به‌دلیل دور ماندن از چشم مردم، به جای برنامه‌ریزی و ارائه طرح برای خدمت‌رسانی بهتر، مدام در حال رفع تعرض نهادهای دیگر از خود باشد.

نوده‌فراهانی در پایان ضمن تبریک روز خبرنگار به همه فعالان این عرصه گفت: امیدواریم ارتباط اصناف و رسانه‌ها همواره به شکلی مطلوب و تخصصی باشد و با شفافیت حاکم بر این عرصه شاهد اتفاقات خوب در آن باشیم.

خبرنگار یک نفر نیست

رسول جهانگیری، عضو هیات رئیسه اتاق اصناف ایران در گفت‌وگو با صمت درباره نقش خبرنگاران حوزه بازار و اصناف گفت: خبرنگاران زبان گویای مردم هستند که حضور آنها در همه عرصه‌ها از جمله اصناف می‌تواند نقش تنظیم‌کننده بر فعالیت‌های دست‌اندرکاران، منعکس‌کننده دستاوردها و مطالبه‌گری درخواست‌های مردم را تامین کند.

عضو هیات رئیسه اتاق اصناف ایران در این زمینه خاطرنشان کرد: در بسیاری موارد تلنگر یک خبرنگار می‌تواند منجر به اصلاح یک مسیر اشتباه در فعالیت‌ها و برنامه‌های حوزه اصناف شود.

در این سال‌ها ما بارها شاهد بوده‌ایم که خبرنگاران با حضور و مطالبه‌گری خود توانسته‌اند موجب تحقق خواسته‌های اصناف شوند.

وی در این‌باره تاکید کرد: اگرچه در مواردی ممکن است حضور رسانه‌ها و خبرنگاران و مطالبه‌گری آنها در بخش‌های مختلف موجب برخی گلایه‌ها شود اما وقتی این موضوع را در کل مورد بررسی قرار می‌دهیم، درمی‌یابیم که مزایای حضور این فعالان حوزه رسانه در بطن موضوعات مختلف بسیار بیشتر از مضرات آن است.

این عضو هیات رئیسه اتاق اصناف ایران در ادامه عنوان کرد: با تمام مشکلات و گرفتاری‌های موجود، تلاش فعالان حوزه اصناف باید در راستای پاسخگویی به خبرنگاران باشد، زیرا این پاسخگویی در مقابل یک فرد نیست و پشت‌سر هر خبرنگار مردمی هستند که حمایت‌کننده اصناف در مقاطع زمانی گوناگون بوده‌اند و امروز در انتظار پاسخ نشسته‌اند.

جهانگیری درباره نقش خبرنگاران در جامعه امروز عنوان کرد: اگر از عده قلیلی از خبرنگاران که گاهی با نگاه مغرضانه، شیطنت‌های خبری خاصی را ایجاد می‌کنند، بگذریم، می‌بینیم که در سایر موارد این قشر با حضور خود به‌عنوان نوک پیکان خبر در بطن ماجراهای مختلف، قصد آگاه‌سازی جامعه، مردم و مسئولان را دارند و به همین دلیل باید حرفه و تلاش آنها مورد تقدیر قرار گیرد.

این عضو هیات‌رئیسه اتاق اصناف ایران تصریح کرد: ما در طول این سال‌ها بسیاری از ظرفیت‌های موجود در حوزه اصناف، قابلیت‌ها و ایده‌های نو خود برای اقتصاد کشور را از طریق خبرنگاران در معرض دید مدیران و مسئولان بالادستی جامعه قرار داده‌ایم و در بسیاری از مقاطع، قلم خبرنگاران مدافع منافع اهالی بازار و اصناف بوده است.

جهانگیری در پایان با تبریک روز خبرنگار گفت: خبرنگاران می‌توانند چشم‌آگاه جامعه برای نظارت بر روند فعالیت همه بخش‌های کشور باشند و اقتصاد نیازمند را به‌طور مداوم مورد رصد قرار دهند تا از مسیر اصلی خود منحرف نشود. امیدوارم این نگاه و نظارت همواره به شکل درست و مطلوب وجود داشته باشد.

سخن پایانی

شاید تا سال‌های قبل، یکی از دغدغه‌های خبرنگاران این بود که بتوانند مسئولان و دست‌اندرکاران اقتصادی را برای پاسخگویی و روشنگری جلوی میکروفون‌های خود بیاورند. در آن سال‌ها کمتر مسئولی خود را ملزم به پاسخگویی می‌دانست و معمولا خبرنگاری با شکل‌هایی از شکار سوژه همراه بود اما خوشبختانه در سال‌های اخیر بیشتر دست‌اندرکاران به‌ویژه در بخش خصوصی به این نتیجه رسیده‌اند که رسانه همان‌طور که ممکن است برای آنها ایجاد دردسر کند، در بسیاری از موارد می‌تواند زبان آنها برای مطالبات اجتماعی‌شان باشد. به همین دلیل در سال‌های اخیر دیدگاه‌ها نسبت به پاسخگویی بسیار بهتر از گذشته شده است. دیدگاهی که اگرچه سوژه‌های خبری را در دسترس خبرنگاران قرار داده اما در عین حال توپ را به زمین خبرنگاران انداخته است.

انتظار جامعه در همه بخش‌ها از جمله اصناف این است که نگاه تخصصی در این حوزه وجود داشته باشد و خبرنگاران از حد خبرنویسی فراتر بروند؛ انتظاری که اگرچه گام‌های موثری در مسیر آن برداشته شده اما به نظر می‌رسد هنوز کاستی‌های فراوانی دارد.

هزینه‌ی کرونا را شکست می‌دهیم.
پوشش هزینه‌ی بستری، تا ۱۰۰ میلیون تومان

بیمه سه‌گانه کرونا
همراه روزهای سخت

بیمه سامان
Saman Insurance
www.si24.ir
تلفن: ۸۹۴۳-۰۲۱

افزایش قیمت برنج ادامه دارد

افزایش قیمت برنج داخلی و خارجی همچنان ادامه دارد و برنج ایرانی تا ۴۴ هزار و ۵۰۰ تومان هم قیمت خورده است.

به‌گزارش ایسنا، آمارهای رسمی از ادامه افزایش قیمت برنج حکایت دارد و در گزارشی که اخیر مرکز آمار ایران درباره تورم اقلام خوراکی منتشر کرده، بررسی وضعیت قیمت برنج نشان می‌دهد هر کیلو برنج ایرانی در تیرماه امسال به‌طور متوسط بیش از ۳۷ هزار و ۳۰۰ تومان قیمت خورده در حالی‌که این محصول تا ۴۴ هزار و ۵۰۰ تومان هم فروش رفته است. این محصول در تیرماه سال گذشته هر کیلو به‌طور متوسط ۲۶ هزار و ۵۰۰ تومان قیمت داشته و در خرداد سال جاری به ۳۶ هزار و ۸۰۰ تومان رسیده است. براین اساس، برنج ایرانی در مقایسه با خرداد ۱.۴ و نسبت به تیرماه سال قبل ۴۰.۸ درصد افزایش قیمت دارد.

اما وضعیت برنج خارجی هم نشان‌دهنده ادامه روند گرانی آن است، این محصول که پیش از این با ارز ۴۲۰۰ تومان وارد می‌شد، افزون بر یک سال است که تامین ارز آن در سامانه نیما انجام می‌شود و از زمان حذف ارز ۴۲۰۰ افزایش قیمت این کالا قابل‌توجه بوده است.

هرکیلو برنج خارجی در تیرماه سال گذشته به‌طور متوسط ۱۶ هزار و ۴۰۰ تومان قیمت داشته که در همین ماه در سال جاری به ۲۴ و ۸۰۰ تومان رسیده، البته آمار رسمی بیانگر قیمت بیش از ۳۱ هزار تومانی است. بر این اساس، برنج خارجی نسبت به خرداد امسال ۰.۲ درصد و نسبت به تیر سال گذشته ۵۱.۳ درصد گران شده است.

ماجرای لغو رجیستری ۳۴۰۰ گوشی تلفن همراه چیست؟

مانور آیفون ۱۲ و هشدار به فریب

به‌دنبال درخواست نمایندگان اتحادیه‌های مربوطه و صاحبان حدود ۳۴۰۰ گوشی تلفن همراه که رجیستری آنها لغو و غیرفعال شده بود، طی جلسه‌ای با حضور نمایندگان نهادهای ذی‌ربط موضوع بررسی و مقرر شد درخواست صاحبان کالا به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز منعکس و مجدد بررسی انجام شود. در این بین ادعاهای مطرح‌شده قابل تامل است. صمت در این گزارش به بررسی ابعاد گوناگون این ماجرا پرداخته است.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

از ابتدای دی‌ماه سال گذشته رجیستر کردن گوشی‌های موبایل به صورت غیرحضوری انجام شد و طی آن مسافر ورودی و صاحب گوشی بعد از ثبت اطلاعات اولیه در مبادی ورودی که از سوی گمرک با بارکدخوان انجام می‌شد مابقی فرآیند را به صورت غیرحضوری و در سامانه همتا انجام می‌داد. در روزهای ابتدایی شروع رجیستری غیرحضوری، اعلام گمرک از سوءاستفاده برخی و رجیستری ۳۴۰۰ گوشی مغایر با ضوابط تعیین‌شده حکایت داشت، براین اساس عنوان شد رجیستری این گوشی‌ها لغو و غیرفعال شدند. طبق اعلام مسئولان گمرک ایران، در مهم‌ترین تخلفات، رجیستری بیش از یک گوشی با یک پاسپورت قرار داشت در حالی که متقاضی با هشدار سامانه نسبت به پیامدهای این اقدام قرار می‌گرفت اما باز هم انجام‌شده بود. به‌دنبال لغو این رجیستری‌ها، درخواست‌هایی از سوی صاحبان کالا برای بررسی مجدد پرونده آنها مطرح بود، چراکه مدعی بودند به صورت قانونی نسبت به رجیستری اقدام کرده‌اند. براین اساس، چندی پیش طی مکاتبات انجام‌شده قرار شد در جلسه‌ای با حضور نمایندگان صاحبان کالا و اتحادیه‌های مربوطه و سایر نهادهای ذی‌ربط از جمله گمرک و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، موضوع موردبررسی قرارگرفته و در این زمینه تصمیماتی اخذ شود. پیگیری جریان لغو گوشی‌های رجیستری گوشی‌های تلفن همراه از معاون فنی گمرک ایران با این توضیح همراه بود که این جلسه به‌تازگی برگزار و قرار شده درخواست نمایندگان اتحادیه تلفن همراه به ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز منعکس شود تا دوباره با حضور نمایندگان اتحادیه مربوطه موردبررسی قرارگرفته و تصمیم لازم اتخاذ شود. ارونقی، جزئیات بیشتری درباره این جلسه اعلام کرد که نشان می‌دهد چند مورد از سوی ذی‌نفعان مطرح‌شده که قابل بررسی بوده است. بر این اساس مطرح‌شده که این ۳۴۰۰ دستگاه تلفن همراه به‌نام اتباع خارجی و همچنین مسافران ایرانی به ثبت رسیده که لازم است به تفکیک موردبررسی قرار گیرد.

لغو رجیستری بیش از ۳۴۰۰ گوشی

از ۱۲ مهرماه ۱۳۹۹ با تصمیم ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز هرگونه ثبت غیرحضوری تلفن همراه و بعد از خروج از گمرکات اجرایی (مبادی ورودی) توسط مسافران ممنوع اعلام شد و باید اظهار و ثبت تلفن همراه مسافران فقط در محل مبادی ورودی و پس از احراز هویت دقیق و تشخیص غیرتجاری بودن و طی تشریفات گمرکی در لحظه ورود به کشور انجام می‌شد. اما در ادامه با توجه به پیامدهایی که این‌روش به همراه داشت و به‌ویژه عدم‌رعایت پروتکل‌های بهداشتی در جریان شیوع بیماری کووید-۱۹ با اعلام گزارش گمرک ایران به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و درخواست تجدیدنظر در این زمینه، مقرر شد رجیستری بار دیگر به صورت غیرحضوری و فقط در ابتدای ورود هویت مسافر و گوشی توسط بارکدخوان در حداقل زمان ثبت و مابقی فرآیند به صورت غیرحضوری در سامانه همتا انجام شود. به‌گفته معاون فنی گمرک در ابتدای شروع رجیستری، برخی افراد سودجو از این فضا سوءاستفاده کرده و تعداد زیادی گوشی تلفن همراه با یک گذرنامه رجیستر کرده بودند که طی بررسی‌های انجام شده از سوی سامانه‌های مرتبط، رجیستری بیش از ۳۴۰۰ گوشی لغو و افراد خاطی از سوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سایر مراجع مورد رصد قرار گرفتند. ارونقی در ادامه با بیان اینکه در این مدت پیگیری‌های زیادی از سوی صاحبان گوشی‌های غیرفعال شده و همچنین اتحادیه مربوطه برای بررسی وضعیت این گوشی‌ها انجام شد، گفت: این در حالی است که ادعای تعداد زیادی از افراد از این حکایت دارد که گوشی‌های تلفن همراه آنها به صورت کاملا قانونی ثبت و رجیستر شده است؛ از این‌رو درخواست کردند بار دیگر شرایط آنها موردبررسی قرار بگیرد.

سفرهای جنجالی آیفون ۱۲

معاون فنی گمرک ایران با اعلام اینکه هرگونه تخلفی در ثبت رجیستری، به لغو آن، برخورد با خاطیان و عدم‌برگشت وجه واریزی منتهی می‌شود و در چند روز گذشته ۳۴۰۰ مورد حذف‌شده، ابعاد قابل تاملی از جریان واردات گوشی همراه مسافر و به‌ویژه در مدت اخیر درباره ورود حجم بالایی از آیفون ۱۲ را مطرح کرد و گفت که موضوع در حال بررسی است و درباره آن تصمیم‌گیری می‌شود.

معاون فنی گمرک ایران با تاکید بر اینکه ادعای مطرح‌شده درباره هموار شدن راه قاچاق موبایل با شیوه‌نامه رجیستری غیرحضوری را تکذیب می‌کنم و به هیچ عنوان این موضوع سندیت ندارد، گفت: پیش از اینکه بخشنامه ابلاغ شود، تمام فرآیند رجیستری غیرحضوری موبایل به‌طور غیررسمی به اطلاع انجمن واردکنندگان موبایل رسید و حتی از آن استقبال کردند.

ارونقی گفت: البته حساسیتی که این انجمن به خرج می‌دهد طبیعی است، چراکه مقادیر زیادی گوشی موبایل اکنون در گمرک مانده و واردکنندگان تجاری ماه‌ها در انتظار تخصیص و تامین ارز هستند، مصوبات ستاد هماهنگی اقتصادی نیز در راستای ترخیص این کالا از محل «ارز متقاضی» کمکی به واردکنندگان تجاری این کالا نکرد؛ از این‌رو با توجه به تسهیلاتی که درباره واردات گوشی موبایل همراه مسافر از سوی گمرک برای مسافران اعمال‌شده، طبیعی است واردکنندگان به صورت تجاری، تصور کنند راه برای ورود غیرقانونی گوشی‌های موبایل از این طریق فراهم‌شده، در صورتی که این‌طور نیست.

هیچ فرآیند جدیدی در رجیستری ایجاد نشد

این مقام مسئول در گمرک ایران درباره اشاره انجمن واردکنندگان موبایل به خلأ قانونی در شیوه‌نامه رجیستری غیرحضوری توضیح داد: هیچ فرآیند جدیدی به روند قبلی اضافه نشده و فرآیندها و کنترل‌های قبلی نیز حذف نشده است.

آنچه اتفاق افتاده این است که در رویه قبلی بدون هرگونه کنترلی در گمرک، مسافر بعد از ورود می‌توانست نسبت به رجیستری کردن موبایل خود اقدام کند یا افراد سودجو به اسم مسافران، گوشی‌های مختلف را رجیستر می‌کردند بدون اینکه حتی مسافر در جریان باشد و متعاقب آن کنترل‌هایی که بعد از ۱۲ مهر امسال برای حضوری کردن رجیستری موبایل انجام شد و پیامدهایی که در گمرکات و مبادی ورودی اتفاق افتاد، در نهایت تصمیم گرفته شد گوشی موبایل توسط متصدیان گمرک در بدو ورود به همراه مسافر چک و مشخصات گوشی و هویت مسافر وارد سیستم شود. بر این اساس در اسرع وقت کنترل‌ها انجام و بعد اجازه ادامه مسیر مسافر داده شده و مابقی فرآیند بعد از ورود مسافر به داخل کشور در فرصت یک ماه انجام می‌شود.

مسافران استانبول آیفون ۱۱ و ۱۲ می‌آورند!

اما از مدتی پیش شاهد آن هستیم که در سایت‌های نیازمندی‌ها و فروش‌های آنلاین، حجم زیادی از گوشی‌های برند و مدل بالا از جمله آیفون ۱۲ نو در حال معامله بوده یا افراد گوناگون آگهی‌هایی برای انجام رجیستری داشته‌اند، موضوعی که معاون فنی گمرک ایران نسبت به آن هشدار داد و گفت که به‌دلیل تخلفات و سوءاستفاده‌های احتمالی به هیچ عنوان فریب این افراد را نخورده و متقاضیان از تسهیلات مربوط به خود استفاده کنند. به‌طورقطع، گمرک نسبت به غیرفعال کردن گوشی‌هایی که از این طریق و با سوءاستفاده احتمالی و خارج از مقررات مربوطه رجیستر شده‌اند، اقدام می‌کند.

وی با بیان اینکه گمرک هماهنگی لازم با ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مراجع نظارتی مربوطه را داشته و ظرف روزهای گذشته، این هماهنگی به حداکثر رسیده، گفت: تمامی سامانه‌های گمرک در حال ایجاد لینک ارتباطی با سامانه‌های مرتبط از جمله گذرنامه نیروی انتظامی، همتا یا سایر سامانه‌های مرتبط است تا کنترل‌های لازم از جمله تقاطع‌گیری لازم را انجام دهند که با توجه به کنترل‌های اولیه به صورت حضوری در فرودگاه یا مبادی ورودی، ادامه فرآیند با چک و رصد کردن سامانه‌ها با لینک‌های ارتباطی برقرار اتفاق می‌افتد و این اطمینان داده می‌شود که هرگونه سوءاستفاده‌ای در این راستا به حداقل ممکن تنزل پیدا کند.

وی در این زمینه ماجرای تامل‌برانگیز ورود گوشی همراه مسافر از سوی اتباع کشورهای همسایه را هم مطرح و بیان کرد که این موضوع از رصد گمرک دور نمانده است؛ به‌طوری که در مرزهای غربی و شرقی کشور، گمرکات اجرایی با جریانی مواجه هستند که افرادی در کشور در یک روز خارج شده و بعد از چند ساعت برمی‌گردند و هر یک از آنها گوشی‌های مدل بالا مانند آیفون ۱۲ را همراه دارند و انتظار دارند گمرک با توجه به اینکه هر شخصی می‌تواند از این تسهیلات استفاده کند، نسبت به انجام رجیستری این گوشی‌ها اقدام کند. اما این آیفون‌های مسافری محدود به مرزهای زمینی و رفت‌وآمدهای یک‌روزه نیست و آن‌طورکه معاون فنی گمرک ایران می‌گوید درباره مسافرانی که از طریق هوایی وارد کشور می‌شوند نیز بررسی‌های گمرک نشان می‌دهد مثلا در پروازهای استانبول به تهران، بیش از ۶۰ درصد مسافران ورودی دارای یک نوع گوشی با برند آیفون مدل‌های ۱۱ و ۱۲ و سریال‌های مشابه هستند، در حالی‌که با توجه به نرخ گوشی تلفن همراه در کشور ترکیه، این موضوع عملا به‌صرفه نیست که این هم شائبه سوءاستفاده‌هایی را مطرح کرده است.

به‌گفته وی جریان ورود گوشی توسط اتباع نیز در هفته جاری مورد تصمیم‌گیری قرار خواهد گرفت و مطمئنا اگر گمرک احساس کند مواردی که سودجویی در آن رخ می‌دهد یا احتمالا راهی برای تطهیر گوشی‌های قاچاق در جریان است به قید فوریت نسبت به برخورد با آن اقدام و تدابیر سخت‌گیرانه‌ای را اتخاذ می‌کند.

موضوع دیگر درباره جریان گوشی‌های تلفن همراه به گوشی‌های پستی که به کشور وارد می‌شود برمی‌گردد که در مورد تعداد و میزان آنها برای مسافران بحث‌هایی وجود دارد.

طبق اعلام معاون فنی گمرک ایران این موضوع هم از سوی گمرک موردبررسی قرارگرفته و قبل از اینکه مرجع دیگری در این زمینه اعلام نظر کند، خود گمرک ورود کالا یا گوشی همراه توسط پست را رصد کرده است.

وی توضیحات بیشتری ارائه کرد و گفت: ترخیص کالاهای پستی به استثنای اقلامی که ورود آنها از نظر شرعی یا قانونی ممنوعیت دارد اگر کالا «جنبه تجاری» پیدا نکند به ارزش حداکثر ۵۰ دلار بدون پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوزهای مقرر بلامانع بوده و تاکید بر این است که در صورت ورود کالا از این طریق به صورت یک جریان تجاری درآید و مشکلاتی را برای کشور ایجاد کند وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند با هماهنگی وزارت ارتباطات و فناوری‌اطلاعات فهرست کالاهای مربوط را برای جلوگیری از ترخیص به گمرک اعلام کند.

این مقام مسئول در گمرک ایران یادآور شد با توجه به روند رو به افزایش ورود گوشی همراه از طریق پست، گمرک پس از رصد موضوع و حصول اطمینان از اینکه این کالاها به یک نحوی جنبه جریان تجاری دارند، مراتب را به کمیسیون ماده (۱) وزارت صنعت، معدن و تجارت و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز منعکس کرده و احتمالا در آینده نزدیک درباره ورود گوشی موبایل از طریق پست هم تدابیر جدیدی اتخاذ یا به نحوی نسبت به ممنوعیت این فرآیند اقدام می‌شود.

> از ۱۲ مهرماه ۱۳۹۹ با تصمیم ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز هرگونه ثبت غیرحضوری تلفن همراه و بعد از خروج از گمرکات اجرایی (مبادی ورودی) توسط مسافران ممنوع اعلام شد

سخن پایانی

در همین حال، نمایندگان اتحادیه تلفن همراه معتقدند در همان زمان در مواردی امکان رجیستر کردن گوشی تلفن همراه فقط با کد ملی نیز میسر بوده که این ادعا قابل بررسی است. همچنین با توجه به اینکه پس از ثبت تلفن همراه و فعال شدن آنها، بعد از یک ماه غیرفعال شده‌اند، نمایندگان اتحادیه تلفن همراه معتقدند این موضوع به‌دلیل فسخ معامله و درگیری خریداران و فروشندگان مشکلات بسیاری ایجاد کرده است از این‌رو مقرر شد به صورت مشخص و به تفکیک، مراتب از سوی اتحادیه صوت و تصویر تلفن همراه تهران جمع‌بندی و به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز منعکس شود تا موردبررسی قرار گیرد.

معاون فنی گمرک ایران بر این نکته نیز تاکید دارد که درباره مشکلات رجیستر کردن گوشی همراه به‌گونه‌ای اقدام خواهد شد که حقی از کسی تضییع نشده و بتوان به مسائل مربوطه رسیدگی کرد.

یادداشت

چالش‌های کسب‌وکار امروز ایران

رحمان قره‌باش، عضو هیات مدیره اتاق مشترک ایران و ترکمنستان

در فضای فعلی کشور، بنگاهداران از شرایط موجود، خسته شده‌اند و فشاری که بر کارآفرینان و تولیدکنندگان وارد می‌آید، امکان خلق ثروت را از آنها می‌گیرد و در نتیجه اقتصاد ملی را هم دچار زیان می‌کند.

عامل مهم گرفتاری‌های بنگاه از مدل ذهنی سیاستمدار آغاز می‌شود که نهاد و ساحتی به‌نام بخش‌خصوصی را به رسمیت نمی‌شناسد و آن را در خدمت بقای قدرت خود می‌طلبد.

این رویکرد باعث غیرفعال شدن و تضعیف بخش خصوصی و تعلیق نظام بنگاهداری در اقتصاد ایران شده است. چالش دیگر بنگاه ایرانی آن است که باید با نااطمینانی و مشکلاتی مانند فضای غیررقابتی، انحصار، قیمت‌گذاری دولتی و خطاهای سیاست‌گذاری مواجه شود که مجموع این شرایط، باعث تضعیف قدرت مانور بنگاه شده و سبب کاهش روند سرمایه‌گذاری جدید و تسریع خروج بنگاه‌ها از چرخه تولید می‌شود. سیاستمدار در خطاهای سیاست‌گذاری و عملکرد خود با هیچ بازخوردی مواجه نشده، بلکه در چنین فضایی، بنگاه با بازخورد افت کیفیت، کاهش تولید و کاهش ظرفیت‌های بالقوه اقتصادی مواجه است.

این در شرایطی است که کارکرد بنگاه خصوصی، خلق ثروت فردی و ایجاد منفعت جمعی است و بر این اساس، بنگاه‌ها موتور اصلی تحرک اقتصاد و ایجاد شغل نیز هستند.

بنگاه‌ها از محل فروش کالا یا خدمات، توان مازادی در اقتصاد ایجاد می‌کنند که علاوه بر تامین مالی موردنیاز برای گسترش فعالیت بنگاه، صرف پرداخت مالیاتی با کارکرد حیاتی برای کشور می‌شود.

تداوم پایداری اقتصادی کشور نیازمند آن است که بنگاه‌های اقتصادی آن به‌درستی کار کنند و فرآیند خلق ثروت و ایجاد مازادهای اقتصادی مستمر ادامه یابد. متاسفانه فضای کلی و روندها حاکی از آن است که در کشور ما فضای کسب‌وکار مساعد نیست و بنگاه نمی‌تواند مازادی ایجاد کند.

در سنوات گذشته، بنگاه‌های ایرانی در معرض انواع ریسک‌های سیستماتیک و غیرسیستماتیک قرار داشته‌اند و سیاست‌گذاری غلط و نامتناسب اقتصادی، اجتماعی... امان‌شان را بریده است. بی‌ثباتی تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در کشور آزارشان داده و فضای غیررقابتی و انحصار راه تنفس‌شان را بسته و حیات کسب‌وکار به خطر افتاده است.

گفتنی است متغیرهایی مانند افزایش نرخ تورم، افت قدرت خرید خانوار، سیاست‌های مخرب دولتی مانند ممنوعیت صادرات، قیمت‌گذاری... باعث افزایش فشار بر بنگاه‌ها و محدودیت آزادی عمل بنگاه‌ها شده است.

نتیجه تبعی این سیاست‌ها، افزایش هزینه‌های تولید در داخل کشور شده که به همراه سیاست سرکوب نرخ محصول به بهانه حمایت از مصرف‌کننده، منجر به زیانده شدن بنگاه‌های تولید و تعطیلی بنگاه‌ها شده است.

سیاست‌گذار، چاره کار را نه در کاهش مداخلات و نه در برداشتن محدودیت‌های تولید و بهبود فضای کسب‌وکار، که در «حمایت» می‌بیند.

این مدل ذهنی خود یکی از علل اصلی چالش‌های بنگاه‌هاست که به‌جای رقابتی کردن اقتصاد و برداشتن موانع کسب‌وکار، به حمایت مستقیم و توزیع رانت می‌پردازد و باعث فسادها و سوءاستفاده‌های هزارمیلیاردی می‌شود.

روشن است که حمایت‌ها کمکی به توانمندسازی بنگاه‌ها نمی‌کند و در عمل انگیزه نوآوری و رقابت و اصلاح ساختار را کاهش می‌دهد.

به نظر می‌رسد برخلاف رویه حاکم، بهترین روش حمایت از بنگاه‌های تولیدی، دادن آزادی عمل به اقتصاد و تقویت انگیزه‌ها، تشویق تولید و باز گذاشتن فضای کسب‌وکار است.

گزارش خبری

سیل و خشکسالی دو چالش مهم کرمان

فعال شـدن سـامانه بارشی موسـوم به مونسون در اواسـط تابسـتان سال‌هاست اسـتان کرمان را بـا بارش‌هـای شـدید و سیل‌آسـا مواجـه کرده و خسـارت‌های هنگفتی به‌جای می‌گـذارد که بعضاً با تلفات جانی نیز همراه می‌شـود. در سـال جاری نیز بروز سیلاب و عدم‌لایروبی رودخانه‌ها در کرمان جـان ۵ نفر از هم‌وطنان‌مان گرفت. اسـتان کرمان در سـال جاری با خشکسالی بی‌سـابقه و تا ابتدای نیمه تیرماه با ۷۵ درصد افت بارندگی مواجه شـد. عدم‌تـوازن در بارندگی‌های اسـتان کرمان، موضوع نگران‌کننده‌ای است به‌طوری‌که در برخی از مناطق اسـتان عملا هیچ‌گونه بارندگی ثبت نشـده است. بسـیاری از قنوات خشـک یا کم‌آب شـده و میزان تولید محصولات کشـاورزی نیز با افت محسوسـی روبـه‌رو شـده اسـت. خشـک شـدن زمین‌هـای کشـاورزی، بـی‌آب مانـدن دام‌ها به‌ویـژه دام‌های عشـایر، خشک شـدن مراتع و کاهش علوفه و تلف شـدن دام‌ها در کنار شورشدن منابع آب زیرزمینی و عدم‌امکان کشـت با آب‌هـای باقیمانده، از جمله مشـکلات پیش‌روی استان کرمان اسـت. از سوی دیگر، بزرگ‌ترین رودخانه دائمی استان خشک‌شده و با بی‌آب شـدن هلیـل‌رود، بزرگ‌ترین حوضه آبی اسـتان یعنی باتلاق جازموریان به بیابان جازموریان تبدیل‌شده است.

▣ مهاجرت بی‌سابقه به‌دلیل بی‌آبی

افزایش گرمای هوا و بی‌آبی در اسـتان کرمان به حدی اسـت که در اوایل تابستان سال جاری دو نفر از اعضای یک خانـواده به‌دلیل گرمازدگی و بی‌آبی جان خود را از دست دادند. خشک شدن جازموریان همچنیـن موجـب مهاجـرت بی‌سـابقه سـاکنان روستاهای اطراف و عشایر مستقر در منطقه شده که همین رویداد را می‌توان در کویر شرق استان کرمان به‌ویژه در منطقه ریگان و فهرج نیز مشاهده کرد.

سجاد حسینی‌نسب از جمله کنشگران اجتماعی و فعالان زیست‌محیطی حوزه جازموریان در گفت‌وگو با مهر، اظهارکرد: از اواسـط سـال گذشته تاکنون هیچ‌گونه حقابه‌ای به جازموریـان اختصاص نیافته و همین امر موجب خشـکیدگی کامل باتلاق شده است، درحالی‌که در گذشته این منطقه، مرکز تولید علوفه بوده اما طی دهه‌های اخیر جازموریان به‌دلیل احداث سـدهای متعدد از جمله سـدهای جیرفت و بم‌پور به‌کلی خشک‌شـده و جوامع محلی اطراف این حوضه آبریز نیز متأثر شـده‌اند. وی دامداری را مهم‌ترین شغل مردم این منطقه دانست و گفت: در گذشته در کنار سیسـتان و بلوچستان، جازموریان مهم‌ترین قطب تولید دام در جنوب‌شرق کشور بود اما اکنون دیگر خبری از هزاران رأس دام موجود در جازموریان نیست. سـاکنان جازموریان که دام‌های خود را از دسـت داده‌اند هیچ‌گونـه منبع درآمدی ندارنـد و در شـهرهای جنـوب کرمان به مشـاغل کاذب روی آورده و در وضعیـت نامناسـبی روزگار می‌گذرانند.

وی بـه مهاجـرت سـاکنان روسـتاها و عشـایر جازموریان به شـهرهای بزرگ کرمان به‌دنبال بروز خشکسالی اشاره کرد و افزود: این وضعیت در حالی تشدید می‌شود که برای نخستین‌بار شهرهای بزرگ کرمـان نیز با تنش جدی بی‌آبی مواجه شـده‌اند و کرمان به بی‌آب‌ترین شهر بزرگ جنوب شرق تبدیل شـده، به‌طوری‌که برای تأمین آب برخی از مناطق شهر کرمان در اقدامی بی‌سابقه از آب‌رسانی سقایی و تانکر اسـتفاده شد. این در حالی است که به گفته رئیس کمیسـیون اقتصادی مجلـس ۵۰ درصد از منابع آب اسـتان کرمان به‌دلیل فرسـودگی شبکه آب‌رسانی و توزیع هدر می‌رود.

▣ نیـاز بـه برنامـه مـدون اصـلاح الگوی مصرف

همین مسئله را می‌توان در سایر مناطق استان نیز مشاهده کرد. محمدرضا پورابراهیمی، نماینده مردم کرمان در مجلس شورای اسلامی درباره خشکسالی در کرمـان گفت: بایـد از منابع موجود در اسـتان نهایت بهره را ببریم، بهینه‌سازی مصرف در راستای پشت‌سر گذاشتن خشکسالی مهم است اما متأسفانه ۳۰ تا ۵۰ درصد از منابع آبی در شـبکه‌های توزیع استان هدر می‌رود. پورابراهیمی خواستار تدوین یک نظام اصلاح الگوی مصرف آب در بخش‌های مختلف اسـتان کرمان شـد و افزود: از سوی دیگر، کمترین استفاده از آب‌های سطحی در استان کرمان می‌شود و اکثر بارندگی‌ها سیلاب شده و راهی کویر می‌شود کـه می‌توان بـه خسـارت‌های پی‌درپی سـیل به مناطق حاشـیه‌ای کویر در شـهداد اشاره کرد. وی اظهارکرد: در حالـی میلیون‌ها مترمکعب آب راهی کویر می‌شـود که در صورت اسـتحصال این آب‌ها می‌تـوان بخش قابل‌توجهی از مشـکلات موجود را ربرطـرف کرد. پورابراهیمی درباره رفع مشـکل آب شرب در شمال استان هم گفت: موافقت‌شده بخشی از آب خط انتقال آب خلیج‌فارس که از نزدیکی شهر کرمان می‌گـذرد بعد از شیرین‌سـازی برای تأمین آب شرب شهر استفاده شود. گفتنی است همچنان خشکسالی، سیلاب و ریزگردها مشکل جدی استان کرمان تبدیل‌شده و رفع این مشکلات به برنامه‌ریزی اصولی و جدی در دولت سیزدهم نیاز دارد.

نوسازی صنایع و ارتقای فناوری واحدهای تولیدی

معـاون طرح و برنامـه وزارت صنعت، معدن و تجارت با اشـاره به پیگیری‌هـای وزارت صنعـت، معدن و تجارت در راسـتای حمایت از تولید، از اصلاح قانون منع اسـتقرار واحدهای صنعتی در شعاع ۱۲۰ کیلومتـری تهران در هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسـب‌وکار خبر داد.

به گزارش شـاتا، سـعید زرنـدی گفت: یکی از مشـکلات و موانع توسعه بسیاری از واحدهای تولیدی در استان تهران مربوط به قوانینی بـود که به موجب آنهـا واحدهای مسـتقر، اجازه توسـعه و افزایش ظرفیت نداشـتند. وی با بیان اینکه قانون ممنوعیت اسـتقرار صنایع در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران، از موضوعاتی بود که همیشه از سوی تولیدکنندگان به‌عنوان یکی از موانع تولید مطرح می‌شد، تصریح کرد: وزارت صنعـت، معدن و تجارت با توجه به وظایف و مسـئولیت‌هایی که در حوزه صنعت و تولید بر عهده دارد، این موضوع را به‌طور جدی پیگیری کرد و خوشـبختانه تصمیم‌های خوبی در این زمینه و درباره اصلاح قوانین مربوطه در جلسـه هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب‌وکار، مورخ ۲۸ تیرماه به تصویب رسید.

زرندی در ادامه صحبت‌های خود، افزایش ظرفیت تولید واحدهای صنعتی را به موجب اصلاح قانون منع اسـتقرار واحدهای صنعتی در شـعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران، امکان‌پذیر دانست و تاکید کرد: با این اصلاحیه، نوسازی صنایع و افزایش ظرفیت تا دو برابر به‌منظور ارتقای فناوری برای واحدهای تولیدی فراهم می‌شود.

معاون اقتصادی وزیر کشور:

۸۵۰۰ واحد تولیدی کشور غیر فعال است

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

معـاون اقتصـادی وزیر کشـور گفـت: از مجموع ۴۷ هـزار و ۵۰۰ واحد تولیدی صنعتی مسـتقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور ۸ هزار و ۵۰۰ واحد غیرفعال است. بابک دین‌پرست در آیین بهره‌برداری از یک واحد تولیدی در شـهرک صنعتی محمودآباد قم، طی سخنانی اظهارکرد: درحال‌حاضر هزار و ۱۱ شـهرک و ناحیه صنعتی در کشور وجود دارد که از این تعداد ۷۲۸ مورد فعال هسـتند. وی اضافه کرد: در این شـهرک‌ها و نواحی، ۴۷ هـزار و ۵۰۰ واحد مسـتقر اسـت که ۸ هزار و ۵۰۰ واحد آن غیرفعال اسـت و کارگروه‌های اسـتانی تسـهیل و رفع موانع تولیـد نیز پیگیـر حل‌وفصل مشـکلات این واحدها هستند.

وی همچنیـن بـا اشـاره به‌ظرفیت خـوب قم در زمینـه تولید لـوازم خانگی بیان کـرد: واحد تولید لوازم خانگی شـهرک محمودآباد قم در سال گذشته توانسـته میزان تولیـد خود را ۱۰۰ درصد نسـبت به‌سـال قبل از آن افزایش دهد کـه اتفاق خوبی در بخش لوازم خانگی به‌شـمار می‌آید. قائم‌مقام سـتاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور در ادامه خاطرنشان کـرد: در حوزه لوازم خانگی توانسـتیم بخش اعظم نیاز داخل را با فعالیت‌هـای واحدهای تولیدی موثر و موفق تامین کنیم. معاون وزیر کشـور با اشـاره به شناسایی واحدهای تولیدی تحت‌تملک شبکه بانکی در سـتاد تسـهیل و رفع موانع تولید کشور، تصریح کرد: ۱۶ بانک موجود در کشـور حدود هزار و ۸۰۰ واحـد تولیـدی را تحت‌تملک خود دارنـد، که ۵۸ درصد این واحدها تعطیل اسـت. دین‌پرست یادآور شد: این واحدها طبق دسـتورالعمل واگذاری اموال مازاد موسسـه‌های اعتباری، مصوب شـورای پول و اعتبار باید به‌چرخه تولید بازگردند.

ایـن مقـام وزارت کشـور تکمیـل و راه‌انـدازی واحدهـای نیمه‌تمـام را از اولویت‌های مهم سـتاد تسـهیل ملی دانست و بیان کرد: ۶۹۱ واحد تولیدی در کشـور دارای پرونده قضایی هسـتند که وضعیت ایـن واحدها در قالب یـک کمیته مشـترک با قوه قضاییه بررسی می‌شود. دین‌پرست بیان کرد: آخرین وضعیـت واحدهای تولیـدی صنعتی مشـکل‌دار و بحرانی نیز از سـوی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشـور موردبررسـی قرار می‌گیرد. در سفر قائم‌مقام سـتاد تسـهیل و رفع موانـع تولید کشـور عملیات اجرایـی مرحله چهارم توسـعه واحـد تولیدی لوازم خانگی شـهرک محمودآبـاد که به‌تولیـد انواع لوله مسی اختصاص دارد، آغاز شد.

عکس: آیدا فریدی

ایـن طـرح در ۸ هـزار مترمربع زمیـن و ۶ هزار مترمربع زیربنا احداث خواهد شـد. کل سرمایه ثابت ارزی و ریالی پیش‌بینی‌شده برای این طرح ۱۰ هزار میلیارد ریال اسـت. ارزش ماشین‌آلات این واحد ۱۵ میلیون یورو معادل ۳هزار میلیارد ریال است و ۸۰۰ نفر نیز در آن مشـغول به‌کار خواهند شد. همچنین واحد تولید انواع فنر صنعتی و خودرو نیز افتتاح شد که این واحد ظرفیت تولید ۱۵ هزار تُن و ۴۲ میلیون عدد را دارد. ظرفیت اشـتغال ایـن واحد ۲۰۰ نفر و سـرمایه‌گذاری انجام‌شـده برای آن نیز هزار و ۸۸۰ میلیارد ریال است.

شـهرک‌صنعتی محمودآباد قم با مساحتی افزون بـر ۷۰۰ هکتار در کیلومتر ۱۸ آزادراه قم تهران قرار گرفته و از خدمات زیربنایـی مانند آب، برق، تلفن، گاز و راه‌های ارتباطی مناسـب بـرای حضور صنایع مادر و تخصصی مانند صنعت خودروسازی، برخوردار اسـت. قم دارای ۷ شهرک صنعتی شکوهیه، الغدیر، چاپ‌ونشـر، سـلفچگان، محمودآباد، ثامن‌الائمه(ع)، قنـوات و فناوری‌اطلاعـات و ارتباطـات و ۴ ناحیه صنعتی خورآباد، دستجرد، سیرو و طغرود است.

اقدام پیشگامان برای ارتقای زیرساخت‌های ارتباطی

تفاهمنامه همکاری بین شـهرداری یزد و شـرکت پیشـگامان توسـعه ارتباطات در راسـتای ارتقای زیرساخت‌ها و ارائه سرویس اینترنت پرسـرعت منعقد شد. به گزارش روابط‌عمومی گروه تعاونی پیشـگامان، در راسـتای تبدیل شـهر یزد به شهر هوشمند و ارائه سـرویس اینترنت پرسـرعت بر بسـتر فیبر نوری، برای نخسـتین‌بار در کشـور تفاهمنامـه همکاری با موضوع اسـتفاده از ظرفیت مازاد بسـتر فیبر نوری بین عزیزی شـهردار یزد و بمانی‌پور مدیرعامل شرکت پیشگامان توسـعه ارتباطات به امضا رسید. براساس این تفاهمنامه و در فاز نخست، شرکت پیشگامان توسعه ارتباطات با استفاده از ظرفیت مازاد شبکه فیبر نوری شهرداری اجرای ۲۰ کیلومتر میکروداکت و فیبر نوری شـبکه اختصاصی فیبر نوری خود و با هـدف افزایش کیفیت و کمیت پهنای باندهای مشـترکان را ایجاد می‌کند. گفتنی است بیش از ۸۰ کیلومتر مسیر فیبر نوری از سوی شـهرداری یزد در سطح شهر ایجادشده و شرکت پیشـگامان با اجرای این طرح قادر خواهد بود به تمامی نهادها، سـازمان‌ها، دانشگاه‌ها، برج‌ها، مجتمع‌ها و... بر بستر فیبر نوری خدمات ارائه کند. این اتفاق موجب تحولی عظیم در گسـترش زیرسـاخت‌های شهر یزد خواهد شد.

فرماندار اشکذر تاکید کرد

جلوگیری از حفر چاه آب غیرمجاز

فرماندار اشکذر بر جلوگیری از حفر و بهره‌برداری از چاه‌های غیرمجـاز و در اولویـت قراردادن این موضوع در دسـتورکار نهادهای مربوطه تاکید کرد. به گزارش روابط‌عمومی شرکت آب منطقه‌ای یزد، هادی هادی‌نسـب در نخسـتین جلسـه شورای حفاظت از منابع آب شهرستان اشکذر در سال جدید با بیان اینکه شهرسـتان اشکذر یکی از قطب‌های صنعتی و گلخانه‌ای است، حفر و بهره‌برداری از چاه‌های غیرمجاز واقع در واحدهای صنعتی و گلخانه‌ای را از مهم‌ترین موضوعات در زمینه حفاظت منابع آب این شهرسـتان دانست. وی از سایر سازمان‌ها از جمله جهادکشاورزی و آبفا و با محوریت شرکت آب منطقه‌ای خواسـت موضوع شناسـایی و پرکردن چاه‌ها را با همکاری یکدیگر به‌طور جـدی پیگیری کنند. فرماندار اشـکذر همچنین بر اعمال مجازات‌هـای قانونی بازدارنده از جمله جریمه مالکان چاه‌هـای غیرمجاز و حبس و محاکمه حفاران غیرمجاز و بالابردن هزینه حفر و بهره‌برداری چاه‌های غیرمجاز برای افراد متخلف تاکید کرد.

سرپرسـت اداره منابع آب شهرستان‌های یزد و اشکذر نیز در این جلسه گفت: شهرسـتان اشکذر جزو شهرستان‌هایی اسـت که حـدود ۱۰۰ درصد چاه‌های کشـاورزی آن دارای کنتور هوشـمند بوده یا قرارداد نصب کنتـور دارند و حدود ۶۰ درصد چاهای صنعتی آن نیز مجهز به کنتور هوشـمند هستند. محمدعلی حکیمی افزود: در سال ۱۳۹۹ تعداد ۱۸ چاه غیرمجاز در این شهرستان پر و مسلوب‌المنفعه شده و از ابتدای سال ۱۴۰۰ تاکنون نیز ۲ چاه غیرمجاز پر شده و یک حفاری غیرمجاز ضربه‌ای (الاکلنگی) نیز توقیف شده است.

از دیگر موضوعات این جلسه، آلایندگی واحدهای صنعتی مختلف در شهرستان از جمله واحدهای کشتارگاهی بود که مدیر حفاظت محیط‌زیسـت و کیفیت منابع آب شرکت آب منطقه‌ای، خواسـتار توجه ویژه به این موضوع در راسـتای جلوگیری از آلودگی منابع آب و محیط‌زیسـت منطقه شد و افزود: ارائه هرگونه خدمات به واحدهای آلاینده باید در قبال رفع مشـکل پساب تولیدی این واحدها باشد. ناهید غلام‌نژاد درباره طرح‌های فاضلاب شـهرک نیکو اشـکذر و همچنین فاضلاب شـهری اشـکذر گفت: با توجه به مواد آلاینده مضر موجـود در فاضلاب‌های صنعتی و شـهری، احداث شـبکه فاضلاب از جمله راهکارهای جلوگیری از آلوده شدن آب‌های زیرزمینی اسـت. ضمن اینکه از پسـاب تولیدی نیز می‌توان برای فضای سبز یا صنعت استفاده کرد.

آب منطقه‌ای یزد اعلام کرد

نوسازی ایستگاه ۴ پمپاژ خط انتقال آب

معاون طرح و توسـعه شـرکت آب منطقه‌ای یزد از نوسـازی تجهیـزات ابزار دقیق و برقراری ارتباط ایسـتگاه پمپاژ شـماره ۴ خـط انتقال آب به یزد بـا اتاق کنترل یزد خبر داد. به‌گزارش روابط‌عمومی شـرکت آب منطقه‌ای یزد، علی ارمی با اعلام این خبر افزود: در راسـتای برنامه‌ریزی انجام‌شده به‌منظور نوسازی سیستم کنترل و ابزار دقیق که از اولویت‌های تعریف‌شده واحد طرح و توسـعه در سال جاری است نسبت به نوسازی تجهیزات ابـزار دقیق و برقراری ارتباط ایسـتگاه پمپاژ ۴ اقدام شـد. وی اظهارکـرد: این طرح با اعتبار ۴ میلیارد ریال که شـامل خرید، نصب، اجرای تاسیسـات، انجام اصلاحات سیستم مانیتورینگ و برقراری ارتباط سیسـتم مانیتورینگ می‌شـود، اجرا شد. ارمی گفت: با نصب تجهیزات کنترل و ابزار دقیق در خطوط یک تا ۵ پمپاژ و نصب تجهیزات لازم در تابلوهای ایستگاه پمپاژ ۴، ضمن نوسازی سیستم کنترل، ارتباط مرکز کنترل یزد با ایستاه پمپاژ ۴ برقرارشد. این مسئول ضمن قدردانی از تلاش‌های انجام‌شده افـزود: با اجرای این طرح، امکان رصد داده‌های ایسـتگاه پمپاژ شـامل ارتفاع مخازن، فشارهای ورودی و خروجی، دبی ورودی ایستگاه و... از مرکز کنترل یزد میسر شده است.

اصلاح و توسعه خطوط آبرسانی در استان یزد

مدیر دفتر بهره‌برداری و توسـعه تاسیسـات، تصفیه و خطوط انتقال شـرکت آبفا از اصلاح و توسعه ۴۰ کیلومتر شبکه آبرسانی در سـطح اسـتان یـزد خبـر داد. بـه گزارش صمت بـه نقل از روابط‌عمومی شرکت آب و فاضلاب استان یزد، احمد باقری‌پور با اشـاره به اهمیت مدیریت مصرف و کاهش هدررفت آب، گفت: از ابتدای امسال تاکنون، ۷.۵ کیلومتر شبکه آبرسانی در سطح استان اصلاح شـد. باقری‌پور اظهارکرد: در ۵ مـاه اخیر، ۳۲.۵ کیلومتر شبکه آبرسانی بنابر درخواست مردم توسعه یافت. وی خاطرنشان کرد: لوله‌گذاری‌های یادشـده با اسـتفاده از لوله‌های ۶۳ تا ۳۰۰ میلی‌متری پلی‌اتیلن انجام شـد. مدیر دفتر بهره‌برداری و توسعه تاسیسـات، تصفیه و خطوط انتقال شـرکت آبفـا در ادامه مقدار لوله‌های اجراشـده خط انتقال برای آبرسـانی در سطح استان را ۱۸ کیلومتـر اعلام کرد. وی بیان کرد: عملیات اصلاح و توسـعه شبکه آبرسانی با هزینه‌ای افزون بر ۱۱۶۰۰۰۰۰۰ ریال اجرا شد.

سخنگوی دبیرخانه شورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی:

فقط ۲ درصد واردات کشور متعلق به مناطق آزاد است

سخنگوی دبیرخانه شورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی گفت: از کل واردات کشور در یک سال فقط ۲ درصد آن متعلق به محدوده‌های تعیین شـده اسـت که عمده آن نیز کالاهای اساسی به‌شمار می‌رود.

به‌گزارش ایرنا، مرتضی شیخ‌زاده با بیان اینکه از ویژگی‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی حذف مالیات و مالیات ارزش‌افزوده بوده، اظهار کرد: فعالان اقتصادی دارای مجوز که مراحل قانونی را طی کرده باشند، مطابق قانون مشمول پرداخت انواع مالیات نمی‌شوند در حالی‌که در مصوبه جدید مجلس شورای اسلامی فعالان در این محدوده‌ها را شامل پرداخت مالیات ارزش‌افزوده کـرده اسـت. وی افزود: مذاکراتی در این زمینه انجام‌شـده تا این قانون جدید بازنگری شـود اما ۶ ماه زمان نیاز اسـت تا این مصوبـه بـار دیگر به صحن مجلس بازگـردد. در این مدت نیز فعالان اقتصادی مطابق قانون، مشمول پرداخت مالیات هستند کـه البته بر نرخ نهایی تولید تاثیرگذار خواهد بود. سـخنگوی دبیرخانه شورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی درباره علت تعدیل عده‌ای از نیروهای دبیرخانه شـورای‌عالی پس از حضور دبیر جدید، تصریح کرد: براساس جدول ابلاغ‌شده، افراد حاضر در ستاد باید کمتر از ۶۰ نفر باشند در حالی‌که تعداد کارکنان مشـغول بـه کار بـه بیش از ۱۵۰ نفر رسـیده بـود و بار دیگر مطابـق قانون، افراد در جایگاه رسـمی خـود قرار گرفتند. وی همچنین درباره اسـتخدام چندین نفر در مناطق آزاد کشـور، اظهارکرد: براساس قانون بودجه ۱۴۰۰، مناطق آزاد نباید هیچ جذب نیرویی داشـته باشند اما در همین زمان می‌توان نیروی جایگزین برای افرادی که از مناطق آزاد رفته‌اند، تعیین کرد.

شیخ‌زاده با بیان اینکه در سال ۹۲ با آغاز دولت یازدهم تراز تجاری مناطق آزاد منفی یک میلیارد دلار بود، خاطرنشان کرد: در حال‌حاضر در زمینه صادرات افزایش چشـمگیری را شاهد بودیم و بیش از ۱۵۰ میلیون دلار تراز تجاری مثبت را در پایان سال ۹۹ به ثبت رساندیم.

وی بـا بیان اینکه در مناطق ویـژه اقتصادی ۴ میلیارد دلار صـادرات و یـک میلیـارد دلار واردات در ۶ ماه دوم سـال ۹۹ داشـتیم، تصریح کرد: کالاهـای وارداتی فقط مربوط به تولید اسـت تا مشـکلات در این زمینه برطرف شـود. سـخنگوی دبیرخانه شـورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با اشاره به اینکـه واردات تمامی کالاها به‌جز کالاهای ممنوعه به مناطق آزاد است، تصریح کرد: بر همین اساس استفاده از کلمه قاچاق برای کالاهای وارداتی به این محدوده‌ها درسـت نیسـت، زیرا گمـرک مـرزی مدام بر ورود کالاها کنتـرل دارد. وی افزود: با تجهیز و تعیین ۲ هزار و ۲۴۰ انبار در مناطق آزاد و ۷۱۵ انبار در مناطق ویژه رصد کالا تسـهیل شـد، این در حالی است که ایـن روزهـا ورود کالا با عنوان قاچاق معنـا ندارد، بلکه خروج تولیدات داخلی است که گاهی به صورت قاچاق انجام می‌شود.

شـیخ‌زاده درباره واردات خودرو نیز اظهارکرد: حدود ۲ هزار خودرو در گمرک باقی مانده و اجازه ترخیص ندارند اما براساس پیشنهادات مقررشده سازمان املاک تملیکی این وسایل نقلیه را به‌عنوان تاکسـی برای بهبود زیرسـاخت‌های گردشگری در اختیـار مناطق قرار دهـد که همچنان منتظر صدور مجوزها و طی شـدن مراحل قانونی در این زمینه هسـتیم. وی در زمینه مناطـق آزاد جدید نیز گفـت: ایجاد محدوده‌های جدید بدون فراهم کردن زیرساخت‌ها فرصت نیست، بلکه مشکلات فراوانی را به کشور تحمیل می‌کند. شیخ‌زاده افزود: برای ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جدید باید فاکتورهای اصلی را فراهم کنیم تـا ۷ هـزار هکتار جدید به‌طور هدفمند به سـاختار اقتصادی کشور افزوده شوند.

وی همچنیـن بـا اشـاره بـه ۳۵۰ هـزار میلیـارد تومـان سرمایه‌گذاری با پیشرفت فیزیکی بیش از ۴۰ درصد در مناطق آزاد، گفـت: این پروژه‌ها به‌زودی آماده افتتاح و ورود به چرخه تولید و اقتصاد می‌شـوند. از این میزان سرمایه‌گذاری ۱۵ هزار میلیارد تومان در شـهریورماه افتتاح می‌شود. به گزارش ایرنا، ایـران اکنون دارای مناطق آزاد تجاری-صنعتی کیش، قشـم، چابهار، ارس، انزلی، اروند و ماکو اسـت و طی ماه‌های گذشـته تشـکیل ۷ منطقه آزاد و ۱۳ منطقـه ویژه اقتصادی جدید نیز تصویب شد و در دستور کار دولت قرار گرفت.

ایمپاسکو قابلیت برند بین‌المللی شدن را دارد

شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران (ایمپاسکو) به‌عنوان بازوی اجرایی ایمیدرو، قابلیت برند بین‌المللی شدن را دارد. به گزارش روابط‌عمومی ایمیدرو، وجیه‌الله جعفری، رئیس هیات عامل ایمیدرو در جلسه مجمع عمومی عادی سالانه شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران با بیان این مطلب، گفت: در چند سال اخیر، جهش مطلوبی در حوزه تولید، توسعه و درآمدزایی در بخش معدن انجام شده و نقش شرکت‌های تابعه ایمپاسکو نیز در این زمینه، قابل‌توجه است. وی افزود: ایمپاسکو در مسیری قرار گرفته که می‌تواند به یک هلدینگ معدنی نیرومند و حتی یک برند بین‌المللی در سطح جهان تبدیل شود. از این‌رو، انتظار از شرکت تهیه و تولید مواد معدنی، متفاوت از سال‌های گذشته است و باید این شرکت در قالب سازمان‌یافته‌تر نسبت به گذشته، مسیر رشد را در پیش بگیرد.

رئیس هیات عامل ایمیدرو توجه ویژه به بخش پژوهش را در اولویت برنامه کاری سال ۱۴۰۰ شرکت تهیه و تولید مواد معدنی، عنوان و تصریح کرد: همزمان با موضوع اکتشاف –به‌عنوان یکی از برنامه‌های اصلی ایمپاسکو- باید موضوع پژوهش موردتوجه بیشتر قرار گیرد. وی ادامه داد: با توجه به اهمیت بالای امر پژوهش برای توسعه، ایمیدرو حمایت‌های لازم را برای توسعه بخش پژوهش شرکت تهیه و تولید مواد معدنی به عمل خواهد آورد.جعفری با اشاره به هدایت و تثبیت سرمایه‌گذاری در مناطق محروم به‌عنوان یکی دیگر از برنامه‌های ایمپاسکو در سال جاری، گفت: انتظار می‌رود امسال نیز مانند گذشته، شاهد عملکرد مثبت شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در مناطق معدنی محروم باشیم.

تاثیر مصوبات دقیقه نودی وضع عوارض صادراتی روی محصولات زنجیره‌فولاد

رانت یا سازندگی؟

بخشنامه‌های روزمره و اصلاحات مکرر و حتی لغو آنها، این روزها به عضو جدایی‌ناپذیر اقتصاد ایران تبدیل شده و کمتر کسی از شنیدن خبر ممنوعیت‌ها و ابلاغیه‌های یک‌شبه تعجب می‌کند. با این وجود، اقدام اخیر وزارت صنعت، معدن و تجارت در روزهای پایانی فعالیت دولت دوازدهم مبنی بر وضع عوارض صادراتی روی برخی محصولات بالادستی زنجیره فولاد بسیار عجیب بود و جنجال‌آفرین شد.

سخن گفتن از افزایش تعرفه صادرات کنسانتره، گندله و آهن اسفنجی در حالی است که تجربه سالیان گذشته حکایت از آن دارد که این‌گونه اقدامات هیچ کمکی به تنظیم بازار داخلی نخواهد کرد. درنتیجه چنین اقداماتی تنها شاهد سرکوب شدن و عقب ماندن هرچه بیشتر بخش معدن هستیم. متاسفانه در طول سال‌های گذشته، سیاست‌های اشتباه و یک‌جانبه ضربه‌های غیرقابل جبرانی به برخی تولیدکنندگان وارد کرده است اما این پایان کار نیست، چراکه این‌گونه اشتباهات در ادامه، سایر حلقه‌های تولید را نیز متاثر خواهد کرد.

عکس: آیدا فریدی

اقدام وزارت صنعت، معدن و تجارت در روزهای پایانی فعالیت دولت دوازدهم مبنی بر وضع عوارض صادراتی روی برخی محصولات بالادستی زنجیره فولاد، بسیار عجیب بود و جنجال‌آفرین شد

ابزار تنظیم بازار

رضا شهرستانی، عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت و در پاسخ به سوالی درباره ارزیابی وضع عوارض صادراتی بر محصولات بالادستی زنجیره فولاد، گفت: تعرفه صادرات و واردات در همه کشورهای جهان با هدف تنظیم بازار انجام می‌شود. زنجیره فولاد نیز از این موضوع مستثنا نیست و سیاست‌گذاران با وضع انواع تعرفه‌ها می‌توانند زمینه تنظیم این بازار را فراهم کنند.

زنجیره فولاد در کشور ما از معدن آغاز می‌شود و تا محصول نهایی پیش می‌رود. در همین حال در اهداف توسعه‌ای کشور تولید ۵۵ میلیون تن فولاد خام هدف‌گذاری شده است. با این وجود، تمامی حلقه‌های این زنجیره متناسب و همگون با اهداف توسعه‌ای رشد پیدا نکرده‌اند؛ بنابراین وضع عوارض یکی از راهکارهای رفع کمبودهای موجود در این حوزه است.

به‌عنوان مثال، اگر تولید در یک حلقه از زنجیره تولید فولاد با کمبود روبه‌رو باشد می‌توان با ۲ راهکار در جهت تنظیم بازار گام برداشت؛ نخست آنکه با وضع یا افزایش تعرفه صادرات این محصول، می‌توان فروش آن را در بازار داخلی تقویت کرد و در ادامه نیز با کاهش تعرفه واردات آن کالا، در جهت تامین نیاز داخلی گام برداشت؛ بنابراین از مجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که تنظیم تعرفه‌های واردات و صادرات اهمیت ویژه‌ای دارد.

این فعال صنعت فولاد در ادامه خاطرنشان کرد: در مواردی وضع تعرفه با هدف تکمیل زنجیره افزوده، تولید محصول نهایی و همچنین اشتغالزایی هرچه بیشتر انجام می‌شود. با این وجود، تولید محصول نهایی لزوما به منزله ارزش‌آفرینی هرچه بیشتر نیست. به‌عنوان مثال، بیشترین ارزش‌افزوده در بخش محصولات طویل در تولید شمش حاصل می‌شود. بیشترین ارزش‌افزوده در شاخه تولید ورق نیز در تولید ورق فولادی به‌دست می‌آید؛ بنابراین باید این تعرفه‌ها متناسب با شرایط هر محصول تعیین شود.

وی در پایان خاطرنشان کرد: هر بخش از زنجیره تولید فولاد به صادرات نیاز دارد؛ بنابراین انتظار می‌رود تنظیم تعرفه به‌طور پلکانی باشد.

تصمیم‌گیری‌های عجیب

سعید برزگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: وضع عوارض صادراتی بر صنایع معدنی آن هم در روزهای آخر فعالیت دولت دوازدهم سوال‌برانگیز شده است. وضع عوارض صادراتی در حالت کلی و با فرض ایجاد تعادل در بازار ضروری به‌نظر می‌رسد. با این وجود، تصمیم اخیر وزارت صنعت، معدن و تجارت درباره وضع عوارض جدید صادراتی غیرکارشناسی و بسیار عجیب است.

وی در ادامه افزود: در ابلاغیه جدید وزارتخانه تاکید شده که عوارض صادراتی کنسانتره از ۲۵ به ۷۰ درصد افزایش یابد؛ این رشد قابل‌توجه عوارض به منزله رشد توقف صادرات این محصول است. در همین حال، این روند برای سنگ آهن، گندله و آهن اسفنجی نیز به چشم می‌خورد. این درحالی است که تمام تولیدکنندگان برای ادامه فعالیت خود به ارز نیاز دارند. بخشی از قطعات یا تجهیزات موردنیاز این واحدها وارد می‌شوند و بدین‌ترتیب و با قطع زنجیره صادرات، چالشی جدی در مسیر فعالیت این تولیدکنندگان ایجاد خواهد شد.

دولت دوازدهم در طول سال‌های گذشته هیچ اقدام مثبتی برای تقویت و توسعه بخش معدن ترتیب نداده است. این درحالی است که معدن نخستین حلقه زنجیره تولید بسیاری از محصولات معدنی است و غفلت و بی‌توجهی نسبت به آن به منزله در خطر افتادن تولید در این زنجیره طی سال‌های آینده خواهد بود. تمامی تصمیم‌هایی که در این چند سال اخذشده، فعالیت معدنکاران و حلقه‌های ابتدایی این زنجیره را محدود کرده است.

در این میان، وضع عوارض صادراتی و سخت‌تر کردن صادرات مزید بر مشکلات فعالان این بخش خواهد شد. در چنین فضایی، دیگر از معدن نمی‌توان انتظار داشت به‌عنوان محور توسعه شناخته شود. بدون تردید چنانچه حداقل امکانات در اختیار فعالان بخش معدن قرار نگیرد، نمی‌توان امید به توسعه این بخش داشت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که عوارض صادراتی باید به‌منظور تنظیم‌گری نهاده داخلی مورداستفاده قرار گیرد. عوارض محدودکننده صادرات نیست و فقط روی قیمت نهاده مؤثر است.

در واقع هدف از وضع عوارض باید این باشد که ارزش‌افزوده بیشتری ایجاد و محصولی با ارزش بیشتر صادر شود. اما این اقدام و عدد و رقم‌های موردبحث از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت تنها به منزله وارد آوردن ضربه به تولیدکنندگان در حلقه‌های بالادستی است و در نهایت آثار مخرب آن بر کل زنجیره و در بلندمدت نمایان خواهد شد. از جمله این آثار مخرب می‌توان به کاهش سرمایه‌گذاری در بخش معدن اشاره کرد. این کاهش احتمالی در حالی است که به‌شدت در این حوزه با کمبود روبه‌رو هستیم و تغییر در این روند ضروری است.

بخشی از قطعات یا تجهیزات موردنیاز واحدهای زنجیره تولید فولاد وارد می‌شوند و بدین‌ترتیب با قطع زنجیره صادرات، چالشی جدی در مسیر فعالیت آنها ایجاد خواهد شد

ثبات لازمه تداوم تولید

بهادر احرامیان، عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: صنایع کشور در طول چند سال اخیر از یک‌سو تحت‌تاثیر شرایط تحریم قرارگرفته‌اند و روند فعالیت آنها به‌شدت تضعیف شده است. در همین حال، شرایط کرونایی نیز بر بار مشکلات این صنایع افزوده است. در همین حال و با وجود چالش‌های دائمی حاکم بر روند فعالیت صنایع تصمیمات یک‌شبه از سوی نهادهای مرتبط نیز بر بار مشکلات واحدهای صنعتی می‌افزاید.

این فعال صنعت فولاد افزود: این تصمیمات زیان‌هایی برای تولیدکنندگان به همراه دارد و در عین حال باعث بروز مشکلاتی در فروش داخلی و خارجی شرکت‌ها نیز می‌شود. گره زدن صادرات به تصمیمات خلق‌الساعه ضرر قابل‌توجهی را به تولیدکنندگان وارد می‌کند و انتقادهای بسیاری به آن وارد است. احرامیان در ادامه افزود: این بزرگ‌ترین سیاست‌گذاری اشتباه دست‌اندرکاران بود که رقم خورد و در مقابل، نه‌تنها قیمت‌ها کنترل نشد، بلکه موجب صدمه به صادرات بخش فولاد کشور شد و اعتبار شرکت‌های ایرانی در عرصه بین‌المللی کاهش یافت. درنتیجه چنین شرایطی هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم قابل‌توجهی به صنعت فولاد وارد شد.

این فعال صنعت فولاد در پایان تاکید کرد: تصمیمات خلق‌الساعه روی مشتریان طرف معامله نیز اثرگذار بوده و شرکت‌های ایرانی را در زمره شرکت‌هایی با قوانین کم‌ثبات قرار می‌دهد و به همین دلیل، طرف‌های مقابل در معامله خواستار تخفیف می‌شوند.

سخن پایانی

از مجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که دولت با وجود انتقادهای بسیاری که به عملکرد آن وارد بوده، همچنان حاضر به پذیرش و حرکت در مسیر درست نیست. ابلاغ دستورالعمل‌های جدید در روزهای پایانی دولت نیز حکایت از این امر دارد. هرچند به اعتقاد بسیاری از فعالان صنعتی این‌گونه ابلاغیه‌ها قابلیت اجرایی ندارند اما نمی‌توان به‌سادگی از کنار آنها گذشت، چراکه چنین تفکری مانع توسعه بخش معدن و صنایع وابسته به آن است و باید راهکاری اساسی برای آن اندیشیده شود.

توانمندی فولاد مبارکه برای صادرات اسلب گازترش

فولاد مبارکه تنها فولادساز کشور است که توانایی تولید اسلب API را دارد. در حال‌حاضر کشورهایی که از نظر تکنولوژی فولادی در سطوح پیشرفته قرار دارند، قادر به تولید این نوع اسلب هستند. این محصول در پروژه انتقال نفت گوره به جاسک استفاده شد. تأمین ورق موردنیاز برای ساخت لوله‌های انتقال نفت، مهم‌ترین اقدام در تأمین اقلام موردنیاز این پروژه ملی بود. جنس این خط لوله که نفت خام را از شهر گوره در استان بوشهر به بندری جاسک در استان هرمزگان منتقل می‌کند، به‌دلیل مقادیر بالای گوگرد باید از مقاومت زیادی برخوردار باشد. نفت خام تصفیه‌نشده به‌دلیل دارا بودن گوگرد زیاد، خوردگی بالایی را در لوله‌ها ایجاد می‌کند.

به گزارش روابط‌عمومی شرکت فولاد مبارکه، حمیدرضا عظیمیان، مدیرعامل این شرکت فولادی با تأکید بر ضرورت اعتماد به توان داخلی گفت: طرف‌های خارجی به‌دلیل تحریم‌ها، از تحویل ورق‌های موردنیاز شرکت نفت برای اجرای پروژه انتقال نفت گوره به جاسک خودداری کردند اما شرکت فولاد مبارکه اسلب مخصوص انتقال گازترش را از سال ۹۸ تولید کرده و هم‌اکنون نیز با افتخار می‌تواند صادرکننده این محصول باشد تا بار دیگر بی‌اثر بودن تحریم‌ها را که نتیجه خودکفایی و استقلال کشور است، نشان دهد.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه افزود: با نخستین مراجعه همکاران شرکت نفت به شرکت فولاد مبارکه، ایده و مسئله اولیه مطرح شد. پس از آن جلساتی در سطوح گوناگون تشکیل و بعد از ایجاد اراده جمعی و قطعی برای تولید تختال موردنیاز این پروژه در فولاد مبارکه، برای نخستین‌بار و با همکاری گروهی از کارشناسان فولاد مبارکه و وزارت نفت، اسلب گازترش در سال ۹۸ در شرکت فولاد مبارکه تولید شد.

بیژن نامدار زنگنه، وزیر نفت نیز در آیین بهره‌برداری از خط لوله و پایانه نفتی انتقال نفت خام گوره به جاسک اظهارکرد: فرآیند ساخت و تأمین تجهیزات این پروژه مهم

ملی از سال ۹۷ آغاز و عملیات لوله‌گذاری آن در تیرماه سال ۹۹ با دستور رئیس‌جمهوری شروع شد.

این خط لوله با قطر ۴۲ اینچ (۱۰۶) و طول ۱۰۰۰ کیلومتر اجراشده که نفت خام سنگین و نیمه‌سنگین ایران را از منطقه گوره در استان بوشهر به بندر جاسک در استان هرمزگان منتقل می‌کند. امیدواریم این طرح به‌عنوان مهم‌ترین طرح پایه‌ای، زمینه‌ساز توسعه اقتصادی منطقه مکران باشد و پس از سال‌ها، این کار روند توسعه این مکان را به جریان اندازد.

وزیر نفت گفت: در همه بخش‌های این خط لوله و همین‌طور همه تأسیسات مرتبط، تمامی الزامات و استانداردهای ملی و بین‌المللی از جمله استاندارد IPS و API رعایت شده است. زنگنه گفت: در آغاز این پروژه، قراردادهایی برای تأمین ۴۰۰ هزار تن ورق «نیز» مقاوم به نفت‌ترش و تأمین پمپ‌های ۶ مگاواتی با شرکت‌های خارجی منعقد شد که به‌دلیل تحریم‌ها، تأمین اقلام بسیار سخت بود.

وزیر نفت خاطرنشان کرد: بخش اصلی ورق موردنیاز این طرح که یک ورق مقاوم به نفت و گازترش است، برای نخستین‌بار در ایران ساخته و تأمین شد. همچنین پمپ‌های ۶ مگاواتی به ۵۰ پمپ ۲.۵ مگاواتی تبدیل و در ایران ساخته شد. در نتیجه، طرح عظیم خط لوله انتقال نفت خام گوره به جاسک جلوه‌ای از درهم شکستن تحریم‌ها و تکیه بر توان داخلی است.

یادداشت

روز خبرنگار را با لبخند آغاز کنید

مرضیه احقاقی
روزنامه‌نگار

۱۷ مرداد روز خبرنگار نام‌گذاری شده است. سابقه نام‌گذاری این روز یعنی شهادت محمود صارمی، خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، به همراه ۸ نفر از اعضای کنسولگری ایران در مزارشریف افغانستان به‌دست گروهک تروریستی طالبان، اهمیت این روز را بیش از پیش در ذهن متبادر می‌کند.

اما باید با حفظ احترام به شأن خبرنگاران اینچنینی، این فرصت را مغتنم شمرد و در باب آن سخن گفت. به اعتقاد من چنین مناسبت‌هایی که در تاریخ ملی و بین‌المللی کم هم نیستند، فرصتی را فراهم می‌کند تا از نقاط قوت و چالش‌های پیرامون آن سخن گفته شود. هرچند متاسفانه نگاه سرسری حاکم بر زندگی ما را تبریک، شاخه گل و حتی هدیه‌ای محدود می‌کند. گویی با یک خوشی از ریشه‌ها غافل می‌شویم. از آنجا که اعتقاد راسخ دارم در دنیای شهرنشینی با کمبود سخن گفتن به معنای واقعی و نه صحبت کردن از روزمرگی‌ها روبه‌رو هستیم، این ستون را مغتنم می‌شمارم و از تجربه نه‌چندان طولانی خود در این حرفه می‌گویم. حدود ۵ سال از زمانی که بدون هیچ سابقه و مهارتی وارد این حرفه شده‌ام می‌گذرد، در طول این سال‌ها بارها این جملات را شنیده‌ام که خبرنگاری در ایران مرده است.

این روزها خبرنگاران رسالتی ندارند. خبرنگاران کارت هدیه‌ای. خبرنگاران رابطه‌ای. این جملات به‌ظاهر کوتاه اما عمیق و گزنده، به‌منزله تلنگری بر روح و روانم بوده است. تا جایی که بارها مخاطبان و همکارانم تاکید کرده‌اند در مواجهه با سوژه‌ها، خودت را کارشناس بخوان و نه خبرنگار و به سابقه مهندسی‌ات اشاره کن که قماش خبرنگار قابل اعتماد و اتکا نیستند. به کرات در جلساتی حضور داشته‌ام و خبرنگاران متهم شده‌اند که در جلسات، نشست‌ها و سفرها به بهانه دریافت سوغات و کارت هدیه حضور بهم می‌رسانند. سر آخر هم همان‌ها که انگشت اتهام‌شان به سوی این قشر نشانه رفته، با لبخند و شاید هم کمی غرور، تحفه‌ای را به آنها تقدیم می‌کنند.

امان از این روز که تمام پیام‌رسان‌های گوشی‌ات پر می‌شود از تبریک‌های تکراری مزین به گل و بلبل، اما تو درمانده‌ای که این استیکرهای لبخند را بپذیری یا آماجی از تهمت‌ها را. بدون شک در هر حرفه‌ای، انسان‌های حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای فعالیت می‌کنند، افرادی که خارج از شایستگی‌های حرفه‌ای به‌دنبال کمترین سود، در درجه نخست ارزش انسانیت و در گام بعدی فعالیت حرفه‌ای خود را زیر سوال می‌برند، اما واقعا چنین افرادی باید مانع دیده شدن تلاش‌های فعالان آن حرفه شود؟ عجیب آنکه در موارد متعددی خود خبرنگاران چوب به‌دست می‌گیرند و هم‌صنفان خود را تهدید و تحقیر می‌کنند. گویی بدین وسیله از این قماش جدا می‌شوند و به صف مصلحان وارد می‌شوند. گویی این افراد از فضای ممیزی حاکم بر رسانه خبر ندارند و هر سانسوری را از چشم خبرنگار بی‌نوا می‌بینند. حال وسط این هجمه باید خبرنگار زن باشی تا این ملعبه کامل شود. نگاه جنسیت‌زده حاکم بر فرهنگ ما، شرایط به مراتب دشوارتری را برای زنان فراهم می‌کند. در چنین حرفه‌ای همه حق دارند تو را، پهنای لبخندت را، عکس پروفایلت را، لباست را، تن صدایت را و هر چیزی را که به عقل جن هم نمی‌رسد، قضاوت کنند. اگر کم بخندی، از آبادانی چیزی نمی‌دانی و مناسب این حرفه نیستی. اگر زیاد بخندی به‌دنبال بهره‌گیری از جنسیت برای پیشرفت هستی.

این اتهامات تا جایی ریشه دوانیده که همین چند ماه قبل شاهد انتشار متنی از سوی یکی از فعالان عرصه خبر و پرستو خواندن خبرنگاران زن بودم. خبرنگارانی که خارج از ساعت کاری با مدیران تماس می‌گیرند و به‌احتمالا اهداف شوم و پلیدی را در سر می‌پرورانند. با همین استدلال‌ها هم به مدیران توصیه کرده بود مراقب نفس خود باشند. راستش مرارت‌های این حرفه آنقدر است که گویی پایانی برای آن وجود ندارد. تلخکامی‌هایی که بیش از هر چیز ناشی از ضعف فرهنگی حاکم بر جامعه است. ضعفی که رسانه می‌تواند تاثیر بسزایی برای رفع آن داشته باشد. در میان این تلخی‌ها، تنها خوش دلم به دیدن خبرنگاران زن موفقی که با وجود تمام این چالش‌ها تلاش کرده و موفق در حرفه خود ظاهر شده‌اند. و تمام دختران علاقه‌مند به خبرنگاری را تشویق می‌کنم که با قدرت در این حرفه حضور پیدا کنند، لبخند بزنند و قوی باشند که تنها راه مقابله با این شرایط، لبخند ما است.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

تحلیل روز

نقش قطعی برق در افزایش قیمت سیمان

عکس: صمت

امیرعباس آذرموند: قیمت سیمان در زمان کوتاهی تا ۱۰ برابر قیمت پیشین خود افزایش پیدا کرد. این افزایش قیمت در حالی است که قیمت مسکن همچنان به روند فزاینده خود ادامه می‌دهد.

این اتفاق در حالی رخ می‌دهد که از محل ارز و ارزش ریال، ۹ ماه است که دگرگونی‌های قیمتی چندانی را شاهد نبوده‌ایم. با این همه، گفته می‌شود قطعی برق در ابتدای تیرماه باعث شد نرخ‌ها افزایش پیدا کند. همین مسئله دستمایه یکی از موسسات مطالعاتی مطرح کشور شده و نقش قطعی برق در افزایش قیمت سیمان را تحلیل کرده است.

اگرچه شنیده‌ها نشان می‌دهد فساد سیستماتیک هم در افزایش قیمت سیمان موثر بوده و حتی شنیده می‌شود ۱۵ نفر در این ماجرا نفع حداکثری برده‌اند.

به گزارش صمت، صنعت سیمان یکی از قدیمی‌ترین صنایع کشور به‌شمار می‌رود که حدود صدسال قدمت دارد. غنی بودن کشور از نظر معادن سنگ آهک، رس، سیلیس و آهن به‌عنوان مواد اولیه مورداستفاده برای تولید سیمان موجب توسعه این صنعت در کشور شده است. کارخانه‌های سیمان در ابتدا به‌طور کامل از سایر کشورها خریداری می‌شدند اما بعدها و با دستیابی کشور به دانش فنی طراحی و ساخت این واحدها، طراحی و اجرای کارخانه‌های سیمان به‌طور کامل در کشور انجام شد.

میزان متوسط سرمایه‌گذاری موردنیاز برای احداث یک واحد، با ظرفیت تولید یک میلیون تن سیمان، حدود ۱۵۰ میلیون دلار است. کارخانه‌های سیمان تا دو دهه اخیر دولتی بودند و قیمت‌گذاری و توزیع این کالا را دولت و تعاونی‌های توزیعی انجام می‌داد. پس از واگذاری کارخانه‌های سیمان به بخش خصوصی، نحوه اداره واحدهای سیمانی و شبکه توزیع آنها با تحولاتی رو به‌رو شد اما سایه قیمت‌گذاری دستوری از سوی دولت برای سیمان تاکنون ادامه پیدا کرد تا اینکه با نخستین عرضه سیمان در بورس کالا در خرداد امسال، کشف قیمت سیمان براساس مکانیسم‌های عرضه و تقاضای بازار انجام شد.

سیاست‌هایی که توجیه اقتصادی ندارد

حمل‌ونقل و صادرات سیمان در مسافت‌های طولانی توجیه اقتصادی ندارد؛ بنابراین در کشورهایی که دارای منابع معدنی موردنیاز برای تولید سیمان هستند، احداث کارخانه سیمان برای تامین نیاز بازارهای محلی است. در فرآیند تولید سیمان ابتدا محصول کلینکر تولید می‌شود و پس از آسیاب کردن آن، سیمان به‌دست می‌آید. کشورهایی که منابع معدنی موردنیاز یا فناوری لازم برای تولید سیمان را ندارند، بیشتر محصول میانی کلینکر را وارد کرده و پس از آسیاب کردن، آن را به سیمان تبدیل می‌کنند.

با توجه به سیاست‌های کشور در دهه‌های گذشته اعم از توسعه پروژه‌های عمرانی بزرگ مانند ساخت و ساز و سدسازی و همچنین چشم‌انداز ۱۴۰۴ کشور مبنی بر رشد اقتصادی سالانه ۸درصد، اعطای گسترده مجوز به واحدهای تولید سیمان انجام شده شده است. به‌طوری که پیش‌بینی می‌شود با توجه به مجوزهای صادرشده برای کارخانه‌های سیمان ظرفیت تولید اسمی کشور در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۰۰ میلیون تن برسد. ظرفیت تولید سیمان در کشور براساس آخرین اطلاعات وزارت صنعت، معدن و تجارت در سال ۹۹ حدود ۸۸ میلیون تن است. بیش از ۷۰ کارخانه تولید سیمان در کشور فعال هستند و ۲۷ نوع سیمان مختلف براساس استانداردهای ملی ایران تولید می‌کنند. سیمان خاکستری تیپ ۲ و تیپ ۵ بیشترین میزان تولید و مصرف را به خود اختصاص داده‌اند.

سال گذشته، تولید واقعی سیمان کشور ۶۹.۳ میلیون تن بوده که از این میزان حدود ۱۵ میلیون تن صادرات انواع سیمان و کلینکر به کشورهای عراق، افغانستان و برخی کشورهای جنوب شرق آسیا انجام و حدود ۶۴ میلیون تن سیمان در کشور مصرف شده است. با این حال، روند صادرات کشور به‌گونه‌ای بوده که به سمت کلینکر توسعه پیدا کرده است.

سهم سیمانی‌ها از مصرف برق

صنعت سیمان کشور حدود ۳.۵ درصد از کل مصرف گاز طبیعی و ۲.۵ درصد از کل مصرف برق کشور را به خود اختصاص داده است. در زمستان به‌دلیل کمبود گاز و در تابستان به‌دلیل کمبود برق، کارخانجات سیمان از جمله واحدهای صنعتی هستند که وزارت نیرو و نفت به محدود کردن عرضه انرژی به آنها اقدام می‌کنند. این در حالی است که براساس ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار مصوب سال ۹۴ «در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی وجه‌التزام قطع برق یاز گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند. هرگاه دولت به‌دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتا جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های واردشده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند.»

صنعت سیمان کشور در تیرماه امسال با محدودیت عرضه برق از سوی وزارت نیرو مواجه شد به‌طوری که در هفته‌های پایانی تیر امسال به برنامه قطعی برق واحدهای تولیدکننده سیمان منجر شد.

با توجه به آمارهای رسمی کشور، میزان متوسط نیاز کشور به سیمان به صورت هفتگی حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن است. در هفته‌های چهارم خرداد و اول و دوم تیرماه حدود ۵۵ درصد نیاز کشور به صورت هفتگی در بورس کالا عرضه شده است. همچنین براساس آمار اعلام‌شده از سوی معاون نظارت بر بورس کالای ایران، حدود ۱۴۰۰ خریدار سیمان در بورس کالا پذیرش شده و اقدام به خرید سیمان کرده‌اند. حداقل میزان مجاز خرید سیمان از بورس کالا ۱۰ تن است. هفته چهارم خرداد و هفته‌های اول و دوم تیر، نشان‌دهنده به تعادل رسیدن قیمت سیمان با مکانیسم‌های عرضه و تقاضای بورس کالاست که قیمت معامله سیمان در بورس در بازه ۴۴۷ تا ۴۷۵ تومان به ازای هر کیلوگرم بوده است. اما با کاهش عرضه سیمان، قیمت معامله‌شده در بورس کالا افزایش پیدا کرده و به بیش از ۵۴۰ تومان به ازای هر کیلو رسیده است. معاملات هفته‌های پایانی تیر به‌دلیل کاهش شدید عرضه سیمان از سوی تولیدکنندگان، برای جلوگیری از رشد جهشی قیمت ابطال شده اما به‌دلیل عرضه پایین ناشی از کاهش تولید و احتکار احتمالی تولیدکنندگان، قیمت این محصول در بازار آزاد در روزهای پایانی تیر به بیش از ۱۵۰۰ تومان به ازای هر کیلو رسیده است.

چالش‌های ساختاری یک صنعت قدیمی

صنعت سیمان به‌دلیل سیاست‌گذاری‌های اشتباه با چالش‌های ساختاری و چشم‌انداز توسعه آن با ابهام مواجه شده است. نکته عجیب آن است که با وجود توسعه صنعت سیمان و تولید مازاد بر نیاز داخل و قیمت‌گذاری دستوری همچنان در برهه‌هایی کشور با مشکل تامین سیمان و افزایش قیمت روبه‌رو بوده است. عرضه انرژی به قیمت یارانه‌ای به واحدهای سیمانی برای جلوگیری از افزایش قیمت سیمان موجب شد ارزان‌فروشی و رقابت منفی میان تولیدکنندگان و صادرکنندگان به‌دلیل وجود حاشیه سود اتفاق بیفتد و کشورهای صادراتی هدف به وضع تعرفه یا ممنوعیت نسبت به واردات سیمان ایرانی اقدام کردند. در تیرماه امسال هم قطع ناگهانی برق واحدهای تولیدکننده سیمان و وضع مقررات غیرکارشناسی برای واحدهای تولیدکننده سیمان برای عرضه برق و فعالیت آنها، موجب افت بسیار تولید سیمان در کشور شده است. همین مسئله در کنار عرضه سیمان در بورس کالا و کشف قیمت آن براساس مکانیسم‌های عرضه و تقاضا موجب رشد جهشی قیمت این محصول در کشور شده است.

همچنین بازنگری در برنامه تامین برق و فعالیت کارخانه‌های سیمانی کشور براساس مشخصات فنی تجهیزات و ماشین‌آلات کارخانه‌های سیمان، به نحوی که این کارخانه‌ها بتوانند با درصدی از دیماند خود به فعالیت بپردازند و با مشکل تامین کلینکر برای تولید سیمان و عرضه به بازار داخلی مواجه نشود.

سخن پایانی

وزارت صنعت، معدن و تجارت باید نقش تنظیم‌گری خود را در تنظیم بازار سیمان ایفا کند، به گونه‌ای که به قیمت‌گذاری دستوری سیمان در کشور پایان داده و همه واحدهای تولیدی را مکلف به عرضه هفتگی میزان مشخصی سیمان در بورس کالا کند.

این مسئله ضمن شفاف کردن عرضه، تقاضا و معامله سیمان، نقش واسطه‌ها را در تجارت این محصول از بین می‌برد و مصرف‌کنندگان و توزیع‌کنندگان واقعی می‌توانند به گرفتن کد بورسی اقدام کرده و خرید سیمان را به‌طور مستقیم از بورس کالا انجام دهند.

از سوی دیگر، فعال شدن رینگ صادراتی بورس کالا برای صادرات سیمان و کلینکر به‌منظور جلوگیری از رقابت منفی و دامپینگ و شفاف شدن معاملات صادراتی و همزمان نظارت وزارت صنعت، معدن و تجارت بر انبارهای تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان سیمان کشور از طریق سامانه جامع انبارها برای جلوگیری از احتکار و سوءاستفاده.

برگزاری مراسم تجلیل از اصحاب حوزه اطلاع‌رسانی و خبر نجف‌آباد

مراسم تجلیل از خبرنگاران و گرامیداشت ۱۷ مردادماه - سالروز شهادت شهید محمود صارمی - همزمان با روز مباهله در شهرستان نجف‌آباد برگزار شد. این نشست به ریاست معاون استاندار و فرماندار ویژه شهرستان نجف‌آباد و با حضور شهردار این شهر و هیات همراه، رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان و هیات همراه و همچنین اصحاب حوزه اطلاع‌رسانی و اخبار شهرستان برگزار گردید.

در این نشست مهندس مجتبی راعی، ضمن تبریک روز مباهله و روز خبرنگار مطالبی در مورد جایگاه مبرز خبر، نقد منصفانه و توسعه فرهنگ متعالی مطالبه‌گری در قالب ادب و حفظ ارزش‌های متعالی دینی و اعتقادی، عنوان کرد.

وی خبرنگاران را نماینده افکار عمومی و ویترین مسئولیت اجتماعی خواند و بر اهمیت قدرشناسی از خبرنگاران منصف و ریزبین تاکید کرد.

راعی با تبیین اخلاق رسانه‌ای و ضرورت حمایت همه‌جانبه از موضوع شغلی اصحاب رسانه به‌ویژه خبرنگاران، هدف اصلی خود و سایر مسئولان اداری و اجرایی شهرستان را صیانت و سیادت از جایگاه رفیع و ارزنده خبرنگاران عنوان کرد و گفت: همواره حفظ و حراست از کرامت خبرنگاران و اولیا و پیشکسوتان رسانه از اولویت‌ها بوده و خواهان تعالی و ترقی این گروه در سایر امور از جمله امور معیشتی آنها هستیم.

در این نشست سپس محمد مغزی، شهردار نجف‌آباد با تبیین دستاوردهای اجتماعی، فرهنگی، عمرانی، ورزشی و... شهرداری نجف‌آباد در سال‌های اخیر؛ از صدور احکام آقای مهندس فردوسی به‌عنوان معاون محترم خدمات شهری شهرداری نجف‌آباد و همچنین آقای مهندس تولایی به‌عنوان مدیر محترم سازمان فرهنگی، اجتماعی، ورزشی شهرداری نجف‌آباد خبر داد.

در ادامه سیدحسن لوح موسوی، رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان به تبیین تمهیدات اتخاذ شده برای جامعه هدف و رویکردهای اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی در سالی که گذشت پرداخت.

در ادامه این نشست اصحاب رسانه به بیان دغدغه‌ها و مسائل رایج صنفی و گروهی خود پرداختند و خواستار رسیدگی و پیگیری موثر مسئولان در راستای رفع این موضوعات شدند.

پس از پایان سخنان خبرنگاران حاضر در جلسه مسئولان نیز نسبت به پاسخگویی در چارچوب اختیارات محوله اقدام کردند.

در پایان مراسم با حضور مسئولان حاضر در جلسه از جمله معاون محترم استاندار اصفهان و فرماندار ویژه شهرستان نجف‌آباد با اهدای لوح های تقدیر و هدایایی ارزنده از خبرنگاران حاضر در جلسه قدردانی شد.

از خرید ۶۳۰ واگن مترو چه خبر؟

معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران درباره سرانجام خرید ۶۳۰ واگن مترو تهران توضیحاتی ارائه کرد. مناف هاشمی در گفت‌وگو با ایسنا، در زمینه سرنوشت ۶۳۰ واگن مترو تهران با بیان اینکه براساس ماده ۵۸ قانون برنامه ششم توسعه کشور، دولت مکلف است نسبت به تضمین تسهیلات و تجهیزات قطار شهری شهرها و حومه آنها از محل منابع پیش‌بینی‌شده در بودجه سنواتی به نحوی اقدام کند که تا پایان اجرای قانون برنامه، ۲ هزار واگن و تجهیزات مربوط به خطوط ریلی شهری اضافه شود، گفت: از این تعداد واگن ۱۰۵۰ دستگاه آن مربوط به شهر تهران است که مقررشده این تعداد در دو بخش ۶۳۰ و ۴۲۰ دستگاه عملیاتی شود. وی بیان کرد: بر این اساس و در مرحله نخست، مناقصه خرید ۶۳۰ واگن مترو تهران با استناد به قانون برنامه ششم و براساس مصوبه شورای اقتصاد و تصویب هیات‌وزیران و به استناد بند (ج) تبصره (۴) بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور برگزار و قرارداد مربوط نیز منعقد شد.
هاشمی افزود: همچنان تاکنون نحوه تامین ۴۲۰ دستگاه باقیمانده تعیین‌تکلیف نشده است و از آنجایی که براساس ماده‌های قانونی، کل هزینه‌های قرارداد باید تامین و پرداخت شود؛ بنابراین این قانون به‌عنوان سند فرادستی در تامین منابع ۶۳۰ دستگاه محسوب‌شده و سند بودجه نیز باید در همین راستا مصوب و اجرا شود.

فرمانده نیروی دریایی ارتش در بازدید از سایپا عنوان کرد

افزایش ضریب نفوذ فناوری در محصولات سایپا

با همکاری گروه خودروسازی سایپا می‌توان پروژه‌های مشترکی را تعریف کرد که با اجرای آنها محصولات جدید و با فناوری بالا وارد بازار داخلی و صادراتی شود.

امیر دریادار حسین خانزادی، فرمانده نیروی دریایی ارتش در بازدید از مرکز تحقیقات و نوآوری سایپا و خطوط تولید این گروه خودروسازی با اشاره به اینکه صنعت خودرو نسبت به گذشته تغییرات گسترده و عمیقی داشته، اظهار کرد: گروه خودروسازی سایپا با همت مهندسان داخلی طراحی و تولید خودروهای جدید را محقق کرده و توانسته شعار انقلاب، مبنی بر خودکفایی و استقلال را عملیاتی کند.

تغییرات گسترده

به‌گزارش سایپا، وی ادامه داد: فرآیند توسعه‌ای که در مجموعه سایپا اتفاق افتاده، بسیار ارزشمند است، چراکه جوانان این مملکت با وجود سخت‌ترین مشکلات و تحریم‌ها موفق شدند پیشرفت و تکنولوژی را وارد صنعت خودرو کنند و البته به سمت بومی‌سازی تکنولوژی در خودروهای تولید داخل بروند.

فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با بیان اینکه مهندسان گروه خودروسازی سایپا شوق و انگیزه بالایی در طراحی خودروهای جدید و به‌روز دارند، تصریح کرد: ضریب نفوذ فناوری در محصولات سایپا ارتقا قابل‌توجهی یافته که این امر علاوه‌بر افزایش سطح استانداردها سبب رشد کیفی خودروها و رضایت مردم از خرید خودروهای داخلی می‌شود.

وی با بیان اینکه محصولات سایپا می‌تواند نیاز داخل را تامین کند، گفت: با توجه به نظم حاکم در فرآیند تحقیق و توسعه، پیشرفت‌های به‌دست آمده و مدیریت جسور و خلاق می‌توان به‌زودی شاهد ورود خودروهای جدید و تمام ایرانی سایپا در بازار باشیم؛ خودروهایی که توان رقابت با خودروهای خارجی را دارد. خانزادی اظهارکرد: با توجه به توانمندی مهندسی که در مجموعه خودروسازی سایپا وجود دارد می‌توان با همکاری مشترک به دستاوردهای خوبی در حوزه خودرو و نیروی دریایی دست پیدا کرد؛ بنابراین امیدوارم با همکاری‌های دوسویه بتوان پروژه‌های توسعه‌ای را تعریف و عملیاتی کرد.

فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران خاطرنشان کرد: نیروی دریایی ارتش، توان مهندسی بالای دارد که با هم‌افزایی با سایپا هر دو بخش می‌توانند در حوزه توسعه محصول به دستاوردهای خوبی برسند؛ این امر را می‌توان با فوریت در مباحث «های‌تک» دنبال کرد. وی با بیان اینکه سایپا ظرفیت خوبی از نظر فکری و توسعه صنعتی دارد که باید از آن بهره برد، گفت: قابل پیش‌بینی است که به‌زودی مجموعه سایپا در تولید خودروهای جدید و به‌روز به جایگاه خوبی می‌رسد و می‌تواند در این بخش جهش داشته باشد.

شاهین از زبان شاهین‌سوارها

شاهین به‌عنوان یکی از جدیدترین سدان‌های بازار ایران تا حالا در جلب‌توجه خریدارانش موفق بوده و توانسته تبدیل به خودرویی محبوب در بازار شود. بیشتر کسانی که برای نخستین‌بار پشت فرمان پرچمدار فعلی محصولات سایپا نشستند، چندان انتظار نداشتند با خودرویی متفاوت نسبت به دیگر سدان‌های داخلی همچون تیبا یا ساینا مواجه شوند. تصور این افراد آن بود که شاهین هم خودرویی است که چون تازه به بازار آمده، تب‌وتابی ایجاد کرده و این موج به‌زودی خواهد خوابید. اما تجربه رانندگی طولانی‌مدت نخستین کسانی که همزمان با آغاز سال ۱۴۰۰ پشت شاهین نشستند و درحال‌حاضر بین ۲ تا ۳ هزار کیلومتر را با آن رانندگی کرده‌اند، نشان می‌دهد شاهین خودرویی نیست که داستانش به این زودی‌ها در بازار تمام شود. اما چرا شاهین این‌قدر زود تبدیل به خودرو محبوب خریداران شد؟ تجربه معمول ما از خودروهای داخلی احساس نامناسب در مسیرهای سربالایی و جاده‌های خارج از شهر است. در تابستان هم معمولا جرأت نمی‌کنیم زیاد از کولر استفاده کنیم تا مبادا به موتور ماشین فشار زیادی وارد شود و کارمان به تعمیرگاه بکشد. اما شاهین این‌گونه نیست.

یکی از خریداران این خودرو که بیش از ۲۵۰۰ کیلومتر را با شاهین طی کرده و تجربه رانندگی در بیرون از شهر را داشته، درباره این خودرو در اینستاگرام نوشته: «اکثر مسیرهای حرکتی من کوهستانی، اتوبانی و حتی جاده خاکی با ۴ سرنشین بوده و وسایل زیادی هم به همراه داشتیم. خودرو سواری خوب و راحتی را تجربه کرده‌ایم و عمدتا از کولر استفاده می‌کردم و با این حال خودرو نه داغ کرد و نه مشکلی برای خودرو به‌وجود آمد و مصرف سوخت میانگین هم با وجود کولر حدود ۸.۵ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر بود». یکی دیگر از کاربران نوشته که اگر لوگوی سایپا روی جلو پنجره را مشاهده نمی‌کرد اصلا فکر نمی‌کرد با خودرویی داخلی مواجه شده است.

این کاربر در یکی از انجمن‌های تخصصی خودرویی مجازی گفت: «من تجربه رانندگی با این خودرو در جاده را دارم. پرشتاب و رانندگی با آن آسان است و در سربالایی‌ها کم نمی‌آورد و در پیچ‌ها پایداری آن عالی است. مصرف و ترمزش هم خوب است».

سواری شاهین به همان اندازه که در خارج از شهر مطلوب بوده، در داخل شهر نیز نمره قبولی می‌گیرد. چیزی که توجه خریداران شاهین در مسیرهای درون‌شهری را به خود جلب می‌کند سواری نرم و عدم کوبش است که باعث شده بین خودروهای بدنام ایرانی شاهد خودرویی راحت برای خانواده‌ها باشیم.

دیگر نقطه قوت شاهین عملکرد خوب آن در ترمزگیری‌هاست که با توجه به وجود توربوشارژر و قدرت بالاتر پیشرانه M۱۵ اهمیتی بیشتر نسبت به دیگر خودروها دارد. پمپ خلأ این خودرو عملکردی بهتر نسبت به سایر خودروهای توربوی داخلی دارد و می‌توان روی ترمزهای این خودرو اعتماد کرد. به عبارت ساده‌تر، وقتی برای نخستین‌بار پشت فرمان شاهین می‌نشینید نیاز نیست تا مدت زمان زیادی را برای پیدا کردن بهترین محدوده ترمزگیری صرف کنید. در شرایط مختلف ترمزگیری سامانه‌های سه‌گانه ترمز شاهین عملکرد خوبی دارند. همچنین یکی از نکاتی که باعث می‌شود شاهین ترمزهای بهتری را نسبت به برخی رقبای داخلی داشته باشد، تعادل بهتر آن هنگام ترمزگیری‌های شدید است.

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

حسین خانزادی: فرآیند توسعه‌ای که در مجموعه سایپا اتفاق افتاده، ارزشمند است

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران

راه‌اندازی شهرک‌های تخصصی صنعتی فلزات گرانبها

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران گفت: آماده راه‌اندازی شهرک‌های تخصصی صنعتی یا صنفی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها در کلانشهرها در راستای سند راهبردی و برنامه توسعه این زنجیره صنعتی هستیم. به‌گزارش شاتا، علی رسولیان در نشست بررسی پیش‌نویس سند راهبردی و برنامه توسعه زنجیره صنعتی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها که با حضور علی آقامحمدی عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس گروه اقتصادی دفتر رهبر معظم انقلاب و مهدی صادقی‌نیارکی معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزار شد، با بیان این مطلب، افزود: اتاق فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها در تمامی فرودگاه‌های کشور با هماهنگی گمرک جمهوری اسلامی ایران در جهت ارتقای توان صادراتی می‌تواند ایجاد و راه‌اندازی شود که این مهم در پیش‌نویس سند راهبردی و برنامه توسعه این زنجیره صنعتی نیز مورداشاره قرار گرفته است.

اصلاح مصوبات شورای پول و اعتبار

رسولیان همچنین خواستار اصلاح مصوبات شورای پول و اعتبار درباره امکان خروج مسافری طلا، فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها شد و افزود: اکنون امکان خروج به صورت مسافری و به‌اصطلاح چمدانی فقط تا ۳۰۰ گرم میسر است که این رقم با توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها در حوزه تولید و صادرات فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها می‌تواند ارتقا یابد و مصوبات مربوط به آن اصلاح شود.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران همچنین یادآوری کرد: موضوعات مرتبط با جواهر و سنگ‌های قیمتی به هم مرتبط بوده و منفک از هم نیستند و مسائل مربوط به صادرات مسافری فلزات گرانبها و سنگ‌های قیمتی باید حل‌وفصل شود.

تولید طلا مبتنی بر ساخت داخل

در ادامه علی آقامحمدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس گروه اقتصادی معاونت بررسی دفتر رهبر معظم انقلاب بر ضرورت تسریع در راه‌اندازی باشگاه فعالان زنجیره صنعتی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها تاکید کرد.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس گروه اقتصادی معاونت بررسی دفتر رهبر معظم انقلاب افزود: صنعت طلا و جواهر و فلزات گرانبها باید خود را جزئی از حاکمیت قلمداد کند، فعالان این حوزه معتمد نظام هستند و باشگاه فعالان این حوزه باید هرچه سریع‌تر ایجاد شود تا کارها را جلو ببرد. وی همچنین بیان کرد: در ابتدا فعالان بزرگ و مهم این حوزه چیدمان کار را در دست بگیرند و به‌تدریج سایر فعالان به این باشگاه اضافه شوند.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس گروه اقتصادی دفتر رهبر معظم انقلاب گفت: باید به فعال شدن ظرفیت‌ها و شناخت توانمندی‌ها در این حوزه کمک شود و تولید طلا به یک رشته فعالیت زنده مبتنی بر ساخت داخل تبدیل شود.

وی ادامه داد: آزمایشگاه‌های مرجع و کنترل کیفیت باید با تسریع و تسهیل فرآیندها و کاهش بوروکراسی اداری مسیر فعالیت در این زنجیره صنعتی را هموارتر کنند. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس گروه اقتصادی دفتر رهبر معظم انقلاب همچنین ایجاد دفاتر و اتاق فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها در فرودگاه‌ها با هماهنگی گمرک را مورد تاکید قرار داد. آقامحمدی گفت: باید پنجره واحد فعالیت در این زنجیره صنعتی تشکیل شود و یک ساختار برای تداوم آن به وجود آید.

هدف‌گذاری تولید سالانه ۵۰۰ تن فلزات گرانبها و گوهرسنگ

در ادامه این نشست معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت از تصویب پیش‌نویس برنامه عملیاتی توسعه زنجیره صنعتی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها خبر داد.

مهدی صادقی‌نیارکی گفت: در سال گذشته تدوین ۴ برنامه عملیاتی برای توسعه زنجیره صنعتی پوشاک و کفش، فلزات گرانبها، غذایی و آشامیدنی و لوازم‌خانگی که ۴۰ درصد ارزش تولیدات صنعتی را شامل می‌شوند هدف‌گذاری شد.

وی به برنامه‌های عملیاتی توسعه ذیل این برنامه عملیاتی اشاره کرد و افزود: تسهیل زیرساخت‌های تامین، تولید و تجارت، توسعه صادرات و تقویت تولید، توسعه ساخت داخل و مدیریت واردات، توانمندسازی نیروی انسانی و تقویت طراحی و تحقیق و توسعه و همچنین اصلاح قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مانع تولید از مهم‌ترین محورهای برنامه‌های عملیاتی توسعه زنجیره صنعتی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌هاست.

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه براساس این برنامه راهبردی سالانه باید ۵۰۰ تن فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها تولید شود. صادقی‌نیارکی همچنین با اشاره به استفاده از نظرات بخش خصوصی در تدوین برنامه راهبردی گفت: برنامه عملیاتی فلزات گرانبها و گوهرسنگ‌ها مانند دیگر برنامه‌ها با استفاده از نظرات بخش خصوصی تدوین‌شده و پس از، اصلاحات نهایی با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت رونمایی و به نهادهای ذی‌ربط ابلاغ خواهد شد.

وی در ادامه به تبیین مهم‌ترین محورهای این برنامه پرداخت و بیان کرد: عمده مباحث مطرح شده در حوزه ضوابط واردات و صادرات است، موارد بعدی درباره تسهیل زیرساخت‌های تولید و تجارت بوده و موضوعات ترویجی و تشویقی صادرات و تولید نیز در این سند دیده‌شده است.

معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش دیگری از سخنان خود به تصمیماتی که در حوزه حمایت از صنعت فلزات گرانبها اتخاذ شد، اشاره کرد و از برنامه‌ریزی در راستای حمایت از تولید داخل بدلیجات، زیورآلات، اکسسوری، مجسمه و جعبه جواهر نیز در قالب این برنامه خبر داد.

دولت سیزدهم و ایمنی‌سازی خودروهای سبک و سنگین

دبیر دوم کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی با اشاره به علل سوانح جاده‌ای ناوگان مسافربری، ظرفیت‌سازی و ایمنی‌سازی خودروهای سبک و سنگین در دولت جدید را ضروری دانست. حسین حاتمی در گفت‌وگو با خبرخودرو با تاکید بر نوسازی ناوگان اتوبوسرانی بین‌شهری و درون‌شهری، اظهارکرد: نوسازی ناوگان مسافربری بین‌شهری با هدف پیشگیری از بروز تصادفات و اتوبوس‌های درون‌شهری با هدف کاهش آلایندگی و رعایت حقوق شهروندی ضرورت دارد.وی افزود: اگرچه ناوگان اتوبوسرانی بین‌شهری تا حدودی نوسازی شده اما به‌تازگی شاهد سوانح اتوبوسی در جاده‌ها هستیم که اغلب به‌دلیل فرسودگی یا بی‌کیفیتی قطعات به‌ویژه نقص فنی در ترمز رخ می‌دهد. بنابراین مرکز پژوهش‌های صنایع خودرویی کشور باید با تمرکز بر این موضوع به صورت علمی و کارشناسی نسبت به بررسی علل احتمالی سوانح جاده‌ای اقدام کند.

نماینده مردم کلیبر، خداآفرین و هوراند در مجلس شورای اسلامی اذعان کرد: صنعت خودروهای تجاری و عمومی کشور دارای ظرفیت‌های معطله است که یا با حداقل ظرفیت خود فعالیت می‌کنند یا خط تولید آنها متوقف شده است. بنابراین می‌توان با استفاده از ظرفیت‌های کشور و تمرکز ویژه بر این موضوع در گام نخست نیاز کشور را تامین کرد و سپس برای صادرات به بازارهای منطقه‌ای برنامه‌ریزی کنیم. همچنین کیفی‌سازی قطعات ناوگان اتوبوسرانی و تامین قطعات استاندارد ضرورت دارد، زیرا همان‌طور که در دو سانحه اخیر اتوبوس حامل خبرنگاران و سرباز معلمان شاهد بودیم ممکن است ضریب خطای قطعات خسارت‌آفرین باشد. حاتمی در پاسخ به این پرسش که مجلس در موضع قانون‌گذاری چه برنامه‌ای برای نوسازی ناوگان مسافربری در نظر گرفته، گفت: این موضوع باید در کمیسیون صنایع موردبررسی قرار بگیرد و کمیسیون اجتماعی نیز برآورد آثار روانی و اجتماعی آن در جامعه را در دستور کار خود قرار دهد. وی در پایان ابراز امیدواری کرد: امیدواریم دولت جدید ظرفیت‌سازی و ایمنی‌سازی خودروهای سبک و سنگین را در دستور کار خود قرار دهد.

سوءمدیریت، عامل فرسودگی ناوگان جاده‌ای

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی سوءمدیریت دولت را عامل فرسودگی ناوگان جاده‌ای عنوان کرد. مجتبی یوسفی در گفت‌وگو با خبرخودرو اظهارکرد: از آنجا که حوزه حمل‌ونقل در اختیار مردم است، دولت باید به معنای واقعی آن را به خود مردم سپرده و تنها در حوزه حاکمیتی از آن حمایت کند. به عبارت دیگر، دولت به جای تصدی‌گری در این حوزه باید نقش سیاست‌گذار و حمایتی داشته باشد. وی با اشاره به فرسودگی ناوگان جاده‌ای بیان کرد: رانندگان خودروهای تجاری که سال‌ها عمر خود را در حمل‌ونقل جاده‌ای گذرانده‌اند با وجود مشکلاتی مانند نرخ پایین کرایه‌ها، رانت شرکت‌های حمل‌ونقل و همچنین کاهش میزان بار و مسافر در شرایط کرونا قادر به نوسازی ناوگان نیستند.

یوسفی افزود: مدیریت مصرف سوخت از طریق افزایش نرخ سوخت و با این هدف که مردم سوخت کمتری مصرف کنند راهکار مناسبی نیست، چراکه مردم نیز علاقه‌مند به مصرف سوخت کمتر هستند اما مقصر افزایش قیمت‌ها رانندگان و مردم نیستند.

وی با اشاره به دیگر مشکلات رانندگان ناوگان جاده‌ای ادامه داد: دولت باید علاوه‌بر زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای به مسائلی چون بیمه رانندگان، وضعیت معیشت آنها و افزایش نرخ قطعات توجه کند، چراکه یکی از دلایل بروز حوادث جاده‌ای قطعات بی‌کیفیتی هستند که رانندگان به‌دلیل قیمت‌های نجومی قادر به تعویض آن نیستند. اگر دولت عزم خود را جزم کند می‌تواند به سهولت در راستای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل گام بردارد همان‌طور که در گذشته شاهد بودیم اگر دولت بخواهد اقدامی انجام دهد حتی با دورزدن قانون آن را محقق می‌کند.

پیشگیری از سرطان کودکان با تغذیه شیر مادر

از زمان همه‌گیری ویروس کرونا تا امروز، سازمان جهانی بهداشت (WHO) با تشویق سازمان‌ها، ارگان‌ها و مسئولان حوزه سلامت کشورهای مختلف تمام تلاش خود را به کار گرفته است تا ضمن ایجاد ایمنی و سلامت مادران در این پاندمی شرایط را برای شیردهی آنان به نوزادان خود فراهم کند. این سازمان امسال با همراهی صندوق کودکان سازمان ملل متحد (UNICEF) و نیز با شعار «حمایت از تغذیه با شیر مادر یک مسئولیت همگانی است» به این موضوع توجه ویژه‌ای نشان داده است. محک نیز به عنوان سازمانی که خود را موظف به حمایت از کودکان مبتلا به سرطان می‌داند، همانند ۳۰ سال گذشته و همگام با سازمان‌های بین‌المللی، با تکیه بر دو مفهوم پایداری و توسعه، بر الزامات سبک زندگی سالم متمرکز شده است چرا که این موضوع به پیشگیری کودکان از ابتلا به بیماری سرطان و در صورت ابتلا، زمینه درمان کم دردتر، کم‌هزینه‌تر و مؤثرتر را فراهم می‌کند.

دکتر علیرضا دانشگری، معاون مدیرعامل محک در درمان بیمارستان در خصوص اهمیت تغذیه با شیر مادر در کودکان مبتلا به سرطان گفت: «از آنجا که تغذیه با شیر مادر در مقایسه با شیر خشک، ریسک ابتلا به سرطان را در کودکان کاهش می‌دهد، محک مادران جوان را تشویق می‌کند که بیشتر به سلامت فرزند خود اهمیت دهند و آنها را با شیر خود تغذیه کنند چرا که رژیم غذایی سالم یکی از دلایل زندگی سالم است و سیستم ایمنی بدن را تقویت می‌کند.

همچنین شیر مادر بهترین منبع غذایی برای نوزادان و کودکان خردسال است و یک استراتژی نجات‌بخش در زندگی محسوب می‌شود که به کمک آن کودکان، در برابر بسیاری از بیماری‌های شایع مانند اسهال و ذات‌الریه مصون می‌شوند. از طرفی ثابت شده است که کودکانی که از شیر مادر تغذیه می‌کنند از عملکرد بهتری در تست‌های هوش برخوردارند، کمتر چاق یا دارای اضافه وزن می‌شوند و در مراحل بعدی زندگی کمتر مستعد بیماری‌های غیر واگیر هستند.

در نهایت می‌توان گفت افزایش تغذیه با شیر مادر در سطح جهانی می‌تواند جان بیش از ۸۲۰ هزار کودک را نجات دهد و سالانه از ابتلای ۲۰۰۰۰ مورد به سرطان سینه در زنان جلوگیری کند.»

وی افزود: «اگرچه هیچ مدرک معتبری مبنی بر اینکه شیردهی احتمال بروز سرطان در کودکان را کاهش می‌دهد وجود ندارد، اما اعتقاد بر این است که شیر مادر به دلیل تأثیر بر کاهش میزان عفونت، هضم و بهبود سیستم ایمنی بدن بهترین انتخاب تغذیه‌ای برای نوزادان است. اهمیت تغذیه با شیر مادر تا حدی است که پزشکان همیشه در سخت‌ترین شرایط جسمی یا روحی به مادر توصیه می‌کنند که به فرزند خود شیر بدهد و در کنار آن از درمان‌های مورد نیاز که برای سلامتی مادر و نوزاد مفید است بهره‌مند شود.»

همان‌طور که گفته شد تغذیه کودک با شیر مادر در سال‌های اولیه زندگی تأثیر زیادی بر سلامتی جسمی و جلوگیری از ابتلا به بیماری‌های مختلف دارد. محک در راستای عمل به مسئولیت اجتماعی خود با اطلاع‌رسانی و افزایش میزان آگاهی عمومی در این خصوص برای داشتن جامعه‌ای سالم‌تر تلاش می‌کند و امیدوار است این اقدام زمینه ابتلای هر چه کمتر کودکان را به سرطان فراهم آورد.

یادداشت

از رکود خارج می‌شویم اما رونق ممکن نیست

محمدتقی فیاضی
پژوهشگر اقتصاد

در آخریـن گزارش مرکز آمـار ایران آمده که در ۹ ماه نخسـت امسـال مجموع رشـد اقتصادی کشـور به منفی ۱.۲ درصد رسیده است. نکته مهم این است که براساس همین آمار نرخ رشـد اقتصادی ایران سـرانجام در پاییـز امسـال از حالت منفی خارج شـد و رشـدی ۰.۸ درصدی را تجربه کرد. این نرخ البته برای اقتصادی با ابعاد و شرایطی مشابه ایران بسـیار ناچیز اسـت امـا همین میزان انـدک هم به معنای آغاز حرکت برای خروج از وضعیت رکودی معنا می‌شود. در این میان باید توجه داشـت که حتـی پیش‌بینی‌های موسسـات بین‌المللی ماننـد بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول نیز از رشد اقتصادی کمتر از ۲ درصد برای ایران در ۲ سال آینده خبر می‌دهد. به ایـن ترتیب، حتی نهادهای جهانی اقتصاد نیز چنـدان انتظار ندارند که با فـرض حفظ وضعیت فعلـی، ایران از نظر اقتصادی به‌زودی بتواند با یک تحول جدی و جهش‌های چشمگیر مواجه شود.

برای اینکه بهتر اهمیت رشـد کمتر از یک درصـدی پاییـز ۹۹ را درک کنیـم، باید به آمارهای دهه ۹۰ رجوع کنیم. این دهه شاید بدترین دهـه از نظر اقتصـادی در کل قرن برای ایران بوده اسـت. در نیمی از این دهه، نرخ رشـد اقتصادی کشور منفی و در ۵ سال آن هم نرخ تورم کشـور بیـش از ۳۰ درصد بوده اسـت. از این‌رو، در ۱۰ سـال گذشـته فشـارهای فراوانی به اقتصاد کشور وارد شد آن‌قدر که امکان رشد برای کشور باقی نماند. به همین دلیل در طول ۱۰ سـال موردبحث اقتصـاد ایران نه‌تنها در دسـتیابی به اهداف خود، بلکه حتی در حفظ شرایط پیشین خود نیـز ناتوان بود و هر سـال وضعیت اقتصادی آن دشوارتر و وخیم‌تر شد.

در بخـش مهمـی از سـال‌های این دهه، تحریم به شـکل کامل بر اقتصاد سایه افکند. این تحریم‌هـا مجرای حیاتـی اقتصاد ایران بـرای درآمدزایـی را دچار چالـش و امکان رشد صنعت را از کشـور سلب کرد. علاوه‌بر تحریم‌ها حداقل از یک سال گذشته مشکلی به‌نام کرونا نیز مزید بر علت شـد تا شـرایط اقتصادی باز هم دشوارتر شود. این مسائل در گام نخست خود شـاخص‌های کلان اقتصاد کشـور را هم متاثر کردنـد به این ترتیب که متاسـفانه هم اقتصاد ما بسیار کوچک شد و هم سطح رفاه مردم به‌شدت کاهش پیدا کرد و آن‌طورکـه آخرین گزارش‌هـا می‌گویند به جمعیت افراد زیر خط فقر کشـور هم افزوده شد. این در حالی اسـت که در تمام ۳ سال گذشته تورم در ۲ سال بیش از ۳۰ و در یک سال هم بیش از ۴۰ درصد بود.

بـه این ترتیب، وقتی شـرایط تـا این حد بغرنج است که در یک دهه نیمی از آن رشد منفی و تورم بیش از ۳۰ درصد حاکم شـود، مسـئله توسـعه اقتصادی به مراتب بغرنج‌تر می‌شود.

بایـد توجه داشـت که به لحـاظ درآمدی اقتصاد ایران به‌شـدت به درآمدهای حاصل از فروش نفت وابسـته است اما در عین حال نفت بخش به‌نسبت مستقلی از اقتصاد کشور است.

بـه همین دلیل هـم اگر بخـش نفت با افزایش و رشـد مطلوبی مواجه شود، اقتصاد ایـران در عرصه اشـتغال توفیقی به دسـت نخواهد آورد.

در سـال ۹۵ رشـد بخش نفت بسیار زیاد بـود اما اشـتغال خاصی از ایـن محل ایجاد نشـد. به این ترتیب ولو بـا لغو تحریم‌ها هم گرچـه درآمدهای نفتی می‌توانند به شـکل چشـمگیری رشـد کنند اما رشـد اشتغالزا ممکن نخواهد شد.

ایران در شرایطی قرار دارد که اگر بخواهد دوره رکود را به‌طور کامل طی کند باید ابتدا عقب‌ماندگی‌های دهه ۹۰ را جبران کند.

با توجه به رشـد اقتصـادی تقریبا صفر در این دهـه، جبران این مهم بدون یک رشـد پایدار بیـش از ۸ درصدی بـرای لااقل یک دهـه باید بـر اقتصاد حاکم شـود. این البته مطالبه‌ای است بس گزاف و در شرایط فعلی تقریبا ناممکن از سوی دولت‌ها.

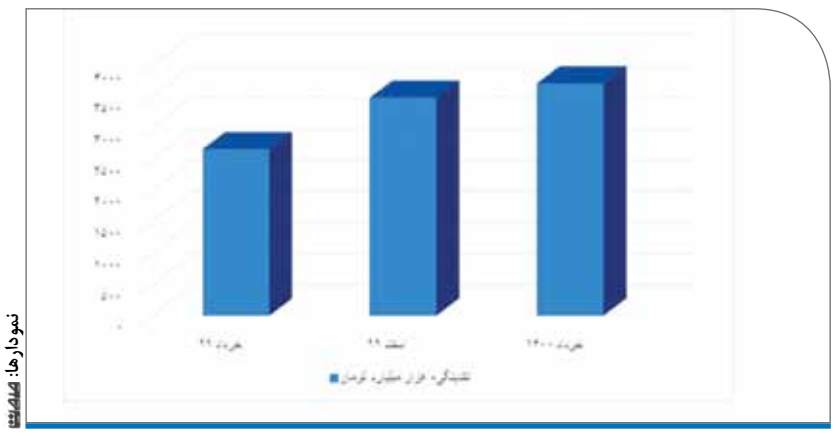
اما اشـاره بـه این سـطح از عقب‌افتادگی شاید سیاسـت‌گذاران را قانع کند که چشم بر حقایق اقتصادی نبندند و مسـئله اقتصاد را هم جزو اولویت‌های کشور قلمداد کنند.

در بررسی دلایل رشد نقدینگی مطرح شد

پایه پولی مقصر اصلی رشد نقدینگی

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

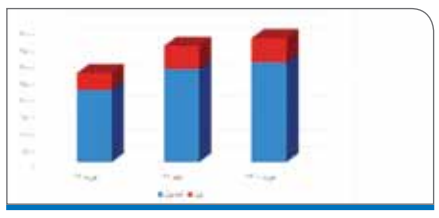
آن‌طـور که بانک مرکزی گزارش داده، حجم نقدینگـی کل در پایان خرداد ۱۴۰۰ برابر با ۳۷۰۵ هزار میلیارد تومان بوده است. این امر نشان می‌دهد به نسبت پایان اسفند ۹۹ باز هم نقدینگی سرعت رشد به‌نسبت بالا و در ۳ ماه ۶.۶ درصد افزایش داشـته اسـت. اکبر کمیجانی، رئیس کل بانک مرکزی در این بـاره می‌گوید: دلیل ایـن امر به تنخواه‌گردان ۵۶ هزارمیلیارد تومانـی برمی‌گردد که دولت برای تامین هزینه‌ها نیاز داشـت. این در حالی است که بررسـی جزئیات بیشتر نشان می‌دهد در خرداد امسـال نسبت به خرداد سال گذشـته، مجموع نقدینگی کشور افزایش ۳۹.۴ درصدی داشته است. یعنی در سال ۹۹ روند رشد نقدینگی بیش از سال ۹۸ بوده است. خرداد ۹۹ میزان افزایش نقدینگی نسبت به خرداد ۹۸ حدود ۳۴ درصد اعلام شده بود.

نمودارها: صمت

عامل اصلی رشد نقدینگی

بـه گزارش صمت آن‌طور که نهاد مرجع پولی کشـور گزارش می‌دهد، عامل اصلی رشد نقدینگی در پایان خرداد ۱۴۰۰ نسبت به اسفند سال گذشته رشد ۹.۲ درصدی پایه پولی بوده و مهم‌ترین عامل رشـد پایه پولی در پایان بهار امسـال، خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی است که با ۶۳ هزار میلیارد تومان افزایش نسـبت به پایان سال ۹۹، سـهمی فزاینده معادل ۱۳.۸ درصد در رشـد پایه پولی داشـته اسـت. دلیل اصلی افزایش مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی در دوره موردبحث، استفاده دولت از وجوه تنخواه‌گردان معادل ۵۶ هزار میلیارد تومان بوده اسـت. نقدینگی به‌طـور کلی به مجموع دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به علاوه پول و شـبه‌پول گفته می‌شـود. پول مجموع اسکناس و سکه‌های موجود در اقتصاد را می‌گویند و در مقابل شـبه‌پول به سپرده‌های بلندمدت و اوراق قرضه گفته می‌شـود. پول مهم‌ترین تفاوتی که با دیگر اشکال نقدینگی دارد، سرعت بالای نقدشوندگی آن است. بـه همیـن دلیل وقتی نقدینگی از محل رشـد پایه پولی باشـد، پیامدهای تورمی آن شدیدتر خواهد بود اما رشد شبه‌پول چنانچه با مدیریت و انضباط انجام شـود، می‌تواند اثرات نقدینگی کمتری داشته باشد. در این میان درباره تحولات مربوط به استفاده دولت از تنخواه‌گـردان خزانه برای امسـال، لازم به توضیح اسـت که با توجـه به رقم منابع بودجه عمومی سـال جاری که معادل ۱۳۷۳ هزار میلیارد تومان بوده، سـقف اولیه تنخواگردان خزانه به میزان ۳ درصـد بودجه عمومی بوده کـه معادل ۴۱ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان تعیین‌شـده تا پایان اردیبهشـت آن‌طـور که بانک مرکزی

می‌گویـد در اختیـار دولت قرار گرفت. با این حال، پس از مدتی و در جلسـه ۲۶ خرداد امسـال هیات وزیران و به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه مقرر شـد سقف مجاز تنخواه‌گردان خزانه در سال ۱۴۰۰ یـک واحـد درصد افزایش یابد؛ یعنـی از ۴۱ هزار میلیارد تومـان بـه حدود ۵۵ هزار میلیارد تومان برسـد و بانک مرکزی را موظـف کرد در اسـرع وقت چنین کنـد. دلایل این تصمیم دولت مربوط به خسارت‌های ناشی از حوادث غیرمترقبه ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشـی از مقررات مالی دولت و اصلاحیه آن بوده اسـت. بررسی اجزای تشکیل‌دهنده نقدینگی کشور در ۳ ماهه منتهی به پایان خرداد امسـال نشان‌دهنده کاهش سهم پول و افزایش سهم شبه‌پول در نقدینگی است به‌طوری که در این مدت، سهم پول ۰.۳ واحد درصد کاهش یافته و به همین میزان بر سهم شبه‌پول افزوده شده است. همچنین رشد پول در پایان بهار امسال نسبت به سال گذشته در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته به میزان قابل‌توجهی کاهـش یافته به طوری که رشـد پـول از ۱۷.۵ درصد در ۳ ماهه نخست سال گذشته به ۵.۱ درصد در ۳ ماهه امسال رسیده است.

ضریب فزاینده نقدینگی

در پایـان خرداد امسـال، ضریـب فزاینـده نقدینگی به ۷.۳ رسـیده اسـت. ضریب فزاینده، ضریبی اسـت که نشـان می‌دهـد نظام بانکـی چندبرابر سـپرده‌ای که در اختیار داشـته، پول بانکی خلق کرده اسـت. این شاخص برای کشـورهای اروپایی حدود ۳ اسـت. به این ترتیب، هر نقدینگی و پولی که در نظام اقتصادی کشـور ما خلق می‌شود در عمل توانایی تورم‌زایی و قدرتی تا دو برابر بیش از خلق پول در دیگر کشورها تاثیرگذار است.

ضریب فزاینده نسـبت به پایان سال ۹۹ کاهش اندکی که در مقایسـه با رشـد دوره مشابه در سال گذشته کاهش ۱.۲ واحـد درصدی نشـان می‌دهد. دلیـل اصلی کاهش ضریب فزاینده نقدینگی در ۳ ماهه نخسـت امسال نسبت به اسفند ۹۹ بیش از هر چیز ناشی از افزایش ذخایر اضافی بانک‌ها در پایان خرداد امسـال نسـبت به زمسـتان سال

گذشـته بوده است. افزایش نسـبت ذخایر اضافه بانک‌ها به کل سـپرده‌ها از ۰.۰۰۸۹ در اسفند ۹۹ به ۰.۰۱۲۴ در پایان خرداد امسال رسیده است. این امر سبب شده حجم ذخایر اضافی بانک‌ها از ۳۰ هزار و ۴۱۰ میلیارد تومان در پایان سـال گذشـته به ۴۴ هزار و ۹۵۰ میلیارد تومان در پایان خرداد امسال رسیده که بیشتر ناشی از تزریق وجوه دولتی به بازار پول بوده است.

بدهی‌های دولت به نظام بانکی

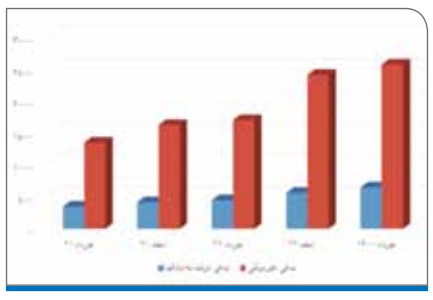
از دیگر عواملی که موجب رشد چشمگیر نقدینگی می‌شود، بدهی‌های دولت به نظام بانکی است.

واقعیت این اسـت که تمام جزئیات گـواه می‌کنند که در دو سـال گذشـته بدهی دولت به نظام بانکی کشـور رشدی چشمگیر داشته است. به نحوی که در خرداد ۹۸ این شاخص فقـط ۳۴۷ هزار میلیارد تومان بود امـا در پایان بهار ۱۴۰۰ میـزان کل بدهـی دولت به نظـام بانکی کشـور ۶۴۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده بود. به این اعتبار می‌توان گفت در دو سـال بدهی دولت به بانک‌های کشور حدود دو برابر رشد کرده اسـت. جزئیات نشان می‌دهد در فاصله خرداد امسال با خـرداد ۹۹ بیش از ۶۰ درصـد بر بدهی دولت به نظام بانکی افزوده شد.

در ایـن میان، اگرچه نبایـد از نقش تورم‌زای بدهی دولت به نظام بانکی غافل شـویم اما نباید فراموش کنیم که عمده بدهکاران نظام بانکی در بخش غیردولتی فعال هسـتند. این بخش از بدهی‌ها که گاه آن را مطالبات معوق هم می‌نامند در خرداد ۹۸ به ۱۳۴۷ هزار میلیارد تومان بالغ می‌شد. این رقم در پایان سـال ۹۸ به ۱۶۲۲ هزار میلیارد تومان رسید. ۳ ماه بعد باز هم بر این شـاخص افزوده شد به نحوی که در خرداد ۹۹ مجموع بدهی بخش غیردولتی به نظام بانکی ۱۶۹۸ هزار میلیارد تومان بوده اسـت. در پایان سـال گذشته این رقم به ۲۴۰۶ هزار میلیارد تومان رسیده بود.

آخرین آمـار بانک مرکزی نشـان می‌دهـد در پایان بهار امسـال کل بدهی بخش غیردولتی به نظام بانکی کشـور به ۲۵۶۶ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

مسئله بدهکاران دانه درشت بانکی همواره یکی از مباحث

جـدی و پرچالش در بحث‌های اقتصادی و سیاسـی کشـور بوده اسـت. حتی در مناظره‌های نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم نیز از عبدالناصر همتی چند باری خواسته شد نام بدهکاران بزرگ بانکی را اعلام کند.

او در مناظـره اول بـا وجـود اصرارهـای برخـی از رقبا خـودداری کرد و هنگامی که در دومیـن مناظره باز هم زیر فشار رقبا قرار گرفت، کاغذی را به ابراهیم رییسی تحویل داد که بنا به ادعای خودش، لیست بدهکاران بزرگ بانکی در آن نوشـته بود. پس از این اتفاق دیگر نه رییسی و نه دیگر رقبا از این ماجرا حرفی نزدند.

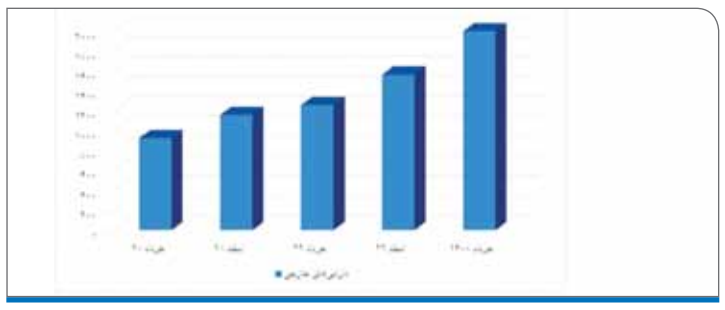
بدهکاران بزرگ نظام بانکی کشـور جدا از اینکه نظام پولی کشـور و کل اقتصـاد را دچار اخلال می‌کننـد اما باید توجه کرد که با منابع خود اغلب به فعالیت‌های سوداگرانه و نامولد دست می‌زنند. همین رویه سبب می‌شود آنها فقط خودشان به درآمدهای به‌نسـبت بالایی دست یابند که حتی بابت آن مالیات هم نمی‌پردازند اما اقتصاد دچار عقب‌ماندگی و فشـار می‌شود.

در بهار امسال از کل تنخواه‌گردان به میزان ۵۶ هزار میلیارد تومان، ۵۵ هزار میلیارد تومان از سوی دولت استفاده شده که از این میزان ۷۸ درصد آن معادل ۴۳ هزار میلیارد تومان در دوره قبلی، یعنی در زمان ریاست ناصر همتی و ۱۲ هزار میلیارد تومان معادل ۲۲ درصد، در دوره مدیریت جدید بانک مرکزی اجرایی شده است

افزایش سقف مجاز تنخواه‌گردان خزانه

روابط‌عمومـی نهـاد مرجع حفـظ ارزش پول کشـور درباره عوامل موثر بر افزایش سقف مجاز تنخواه‌گردان خزانه در سـال جاری عواملی را نام می‌بـرد که از جمله آنها می‌توان به چسـبندگی هزینه‌هـای جـاری دولـت و همچنیـن کاهش قابل‌توجـه برخـی از درآمدهای دولـت (مانند درآمدهـای مالیاتی بـر نقل و انتقال سـهام در بهار امسال نسـبت به دوره مشابه سال گذشته) اشاره کرد. همچنین به استناد جزء ۴ تبصره ۱۴ قانون بودجه سال جاری کل کشور، بانک مرکزی موظف شـده بـرای پرداخـت به‌موقـع مصارف هدفمندی و براسـاس درخواست سازمان برنامه، معادل یک درصد از جمع مصارف جدول تبصره ۱۴ (حـدود ۳۳ هزار میلیارد تومان) را به صورت تنخواه در اختیار سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها قرار دهـد. از این مقدار، ۲ هـزار میلیارد تومان در تاریخ ۵ خردادماه به سـازمان هدفمندسازی پرداخت شده که گفت می‌شود به‌منظور پرداخت به شـرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران برای خرید تضمینی گندم تعلق گرفته اسـت. به ایـن ترتیب در بهار امسـال از کل تنخواه‌گردان بـه میزان ۵۶ هـزار میلیـارد تومـان، ۵۵ هزار میلیارد تومان از سـوی دولت اسـتفاده شده که از این میـزان ۷۸ درصد آن که ۴۳ هزار میلیارد تومان در دوره قبلی، یعنی در زمان ریاست ناصر همتـی و ۱۲ هزار میلیـارد تومان که معادل ۲۲ درصد بوده در دوره مدیریت جدید بانک مرکزی اجرایی شده اسـت. به این ترتیب روابط‌عمومی بانک مرکزی هم تمایل دارد نقش ناصر همتی را در این امر پررنگ‌تر بداند.

عوامل موثر بر رشد پایه پولی

از دیگـر عوامل موثر بر رشـد پایـه پولی در پایان بهار امسـال، تحولات خالص دارایی‌های خارجی بانـک مرکزی بوده کـه بـا ۱.۹ درصد افزایش نسـبت به پایان سال قبل داشته است. ایـن رقم حدود ۸ هـزار و ۷۲۰ میلیارد تومان بـوده و سـهمی ۱.۹ درصـدی در رشـد پایه پولی داشته اسـت. دلیل اصلی افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، بیشـتر ناشی از آثار پولی خالص تفـاوت نرخ خرید و فروش ارز غیر نرخنامه‌ای بوده است. براساس آمارهای منتشـر شـده در خـرداد ۹۸ کل دارایی‌های خارجی بانک مرکزی ۹۲۴ هزار میلیارد تومان بوده اسـت. ۹ ماه بعد مجموع این دارایی‌ها به هزار و ۱۵۸ هزار میلیارد تومان است. در خرداد ۹۹ نسـبت به خرداد ۹۸ دارایی‌های خارجی با افزایـش ۳۶.۱ درصد به ۱۲۵۸ هـزار میلیارد تومان رسـیده است. در پایان سال ۹۹ این رقم بـه ۱۵۶۴ هـزار میلیارد تومان بوده اسـت. در خرداد امسال این دارایی‌ها ۲۰۱۳ هزار میلیارد تومان بـوده کـه بیانگر افزایـش ۶۰ درصدی آن در یک سـال اسـت. برخی نیز پایه پولی را این‌طور تعریـف کرده‌اند که پایه پولی یا همان پول پر قدرت به مجموع اسـکناس و مسکوک در گردش به علاوه سـپرده بانک‌هـا نزد بانک مرکزی گفته می‌شـود، اما این عامل به تنهایی حجم پول در گردش را تعیین نمی‌کند.

انتشار اوراق قرضه

درباره وضعیت فروش اوراق اسلامی در سال جـاری، لازم به توضیح اسـت کـه از ۲۵ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسـلامی عرضه شده در سال جاری که در ۹ حراج تا تاریخ ۶ مرداد امسال انجام شد، حدود ۶ هزار و ۷۳۰ میلیارد تومان به فروش رفته است. این در حالی است که از ابتدای سال جاری تا پایان فصل بهار، در ۴ حراج برگزار شـده که اولین آن در ۴ خرداد امسـال انجام شد، فقط ۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان به فروش رفته است. نکته قابل‌توجه این است که آن زمان ۲۶ هزار میلیارد تومان انواع اوراق قرضه آماده ارائه شـده بود اما فقط کمتر از ۱۰ درصد آن به فروش رسیده است. گفتنی است سـهم بانک‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقـی از خرید اوراق بهادار دولتی در سـال جاری و طی ۹ حراج برگزار شده به ترتیب ۸۱ و ۱۹ درصد بوده اسـت. دلایل مختلفی درباره این مسـئله عنوان می‌شـود، از جمله محدود بـودن خرید اوراق قرضه از سـوی بانک‌ها که در ایـن زمینه می‌تـوان به عوامـل گوناگونی مانند عدم‌جذابیت نـرخ اوراق، بالا بودن دوره سررسید و نقدشـوندگی آنها اشاره کرد. نکته مهم این است که چندان تعجب‌برانگیز نیست در شرایطی که سـرمایه‌گذاری در بخش‌هایی ماننـد ارز، خودرو و مسـکن بازدهی به مراتب بیشـتر از اوراق قرضه دارند. به بیان سـاده‌تر گرچـه اوراق قرضـه به‌دلیـل تضمینـی کـه بانک مرکـزی می‌دهد، سـرمایه‌گذاری امنی به‌شـمار مـی‌رود و امنیـت آن از همـه انواع سـرمایه‌گذاری‌های موجود بیشتر است اما در شـرایطی که بازدهی بازارهای دیگر چندبرابر بیشـتر از بازار بدهی اسـت، طبیعی است که سـرمایه موردنیاز دولت جمع نشود. باید توجه کـرد که از قضـا برخی منتقدان بـر این نکته تاکید داشـته‌اند که دولت حتـی اگر بخواهد هم نمی‌تواند تمام کسری بودجه خود را اوراق قرضه پر کند. این اتفاق ممکن بود از سال ۹۳ تا ۹۷ رخ دهد اما نباید فراموش کرد که در آن زمان نرخ تورم عمومی کالاها در کشور روندی کاهنـده به خود گرفته بـود و از ۳۵ درصد در سـال ۹۲ به ۹ درصد در سال ۹۵ رسیده بود. بـه این ترتیب، اوراق قرضه‌ای که با سـود ۲۰ تـا ۲۵ درصد منتشـر می‌شـدند نه‌تنها اجازه کاهش ارزش پـول را نمی‌دادند، بلکه با نرخی دو برابر نرخ تورم می‌توانسـتند قدرت سرمایه، سـرمایه‌گذاران خود را بالا ببرد. اما اکنون پس از ۳ سـال تورم بیـش از ۳۰ درصدی، انتظار می‌رود در سال جاری نرخ تورم همچنان بیش از ۴۰ درصد باشـد و در این شرایط کسانی که حاضر به خرید اوراق می‌شـوند در عمل نه‌تنها سـود نمی‌کنند، بلکه سـال به سـال از ارزش دارایی آنها کاسته خواهد شد.

۳۱ مرداد آخرین مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی

معاون درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور گفت: آخرین مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی و صاحبان درآمد املاک اجاری به استناد مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا، ۳۱ مرداد است. به گزارش ایلنا از رسانه مالیاتی ایران، محمد مسیحی با بیان اینکه مطابق قانون مالیات‌های مستقیم، ۳۱ تیر آخرین مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی و صاحبان املاک اجاری است، خاطرنشان کرد: به استناد مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا، مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی و صاحبان درآمد املاک اجاری تا پایان مرداد تمدید شده و روز یکشنبه ۳۱ مرداد، آخرین مهلت برای تسلیم اظهارنامه مالیاتی خواهد بود. وی افزود: براساس مصوبه یادشده، موعدهای مقرر در مواد ۱۱۶، ۱۱۰، ۸۰، ۵۷ و۱۲۶ قانون مالیات‌های مستقیم که مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه مالیاتی و سررسید پرداخت مالیات آنها تا پایان تیر است به مدت یک ماه تمدید می‌شود. همچنین تمامی مهلت‌های رسیدگی سنوات قبل که انقضای آنها از این تاریخ تا پایان شهریور است به مدت یک ماه تمدید می‌شود. مسیحی با تاکید بر اینکه برخورداری از هر نوع تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی، منوط به تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد قانونی مقرر است، عنوان کرد: فعالان اقتصادی به‌منظور بهره‌مندی از مشوق‌های قانونی نرخ صفر یا هر نوع تسهیلات دیگر باید اظهارنامه مالیاتی خود را تا روز یکشنبه ۳۱ مرداد امسال به صورت الکترونیکی از طریق درگاه ملی مالیات به نشانی WWW.INTAMEDIA.IR ارسال و مالیات خود را پرداخت کنند. معاون درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور در پایان تاکید کرد: مؤدیان مالیاتی، در صورت عدم‌پرداخت مالیات یا حسب مورد عدم‌تسلیم اظهارنامه مالیاتی در مهلت مقرر، مشمول جرایم قانونی خواهند شد.

پیش‌بینی کارشناسان در نخستین روزهای کاری دولت سیزدهم:

روزهای خوش بورس در راه است

به‌دنبال ادامه روند صعودی شاخص‌های بازار سرمایه، شاخص کل بورس پس از گذشت حدود ۸ ماه، هفته گذشته متاثر از مراسم تنفیذ رئیس‌جمهوری و تحویل دولت، روند صعوی گرفت و چهارشنبه ۱۳ مرداد وارد کانال یک میلیون و ۴۰۰هزار واحدی شد. شاخص کل بورس در این روز که نخستین روز کاری بازار سرمایه بعد از مراسم تنفیذ بود با ۳۰ هزار و ۴۱۶ واحد افزایش به یک میلیون و ۴۰۶ هزار واحد رسید. شاخص کل با معیار هم‌وزن نیز ۲۵۷۵ واحد افزایش یافت و رقم ۴۰۳ هزار ۲۵۶ واحد را ثبت کرد. معامله‌گران این بازار، ۸۴۱ هزار معامله به ارزش ۷۳ هزار و ۸۴۸ میلیارد ریال انجام دادند و در این میان، صنایع پتروشیمی خلیج‌فارس، ملی صنایع مس ایران، سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی، توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه، معدنی و صنعتی گلگهر و معدنی و صنعتی چادرملو نسبت به سایر نمادها بیشترین تاثیر مثبت را روی بورس گذاشتند. این آمار و ارقام نشانگر چراغ روشن بورس به تغییر دولت و بازگشت امیدواری به سرمایه‌گذاران و فعالان این بازار پس از گذر از دوران تلاطم است. درباره پیش‌بینی روند پیش‌روی این بازار و همچنین تمهیداتی که باید برای ادامه حفظ ثبات و رشد بازار سرمایه در نظر گرفته شود، صمت با کارشناسان و فعالان معدنی گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید.

عکس: آیدا فریدی

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

عوامل ثبات بازار

هاشم باروتی، کارشناس و فعال بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت به تشریح عواملی که منجر به ثبات و رشد فعلی این بازار شده، پرداخت و گفت: طی مدت اخیر، عوامل متعددی بر بهبود وضعیت بازار سرمایه و ثبات نسبی شاخص‌های بورسی تاثیر مستقیم داشتند.

ریزش نرخ در ماه‌های گذشته را می‌توان از نخستین عوامل این موضوع عنوان کرد. در ماه‌های اخیر با ریزش نرخ در بازار و با رسیدن نسبت نرخ به درآمد عمده سهام در بازار سرمایه (پی‌به‌ای) به شرایط مطلوب، بسیاری از سهام به ارزندگی خوبی دست یافتند. به گفته این فعال بازار سرمایه از دیگر عوامل رشد شاخص‌های بورس در این مدت می‌توان از رشد نرخ جهانی فلزات و کالاهای اساسی نام برد.

این فعال بازار سرمایه در ادامه سخنان خود تصریح کرد: در بازار جهانی نرخ مواردی مانند مس، نفت و... که در اقتصاد بین‌المللی نقش مهمی دارند، افزایش یافته و از این‌رو در بازار سرمایه نیز با رشد ارزشی سهام مرتبط با آنها مواجه شدیم.

البته در این میان، نباید تاثیر نرخ دلار در بازار سرمایه را نادیده گرفت، چراکه از دیگر عوامل رشد شاخص بورس، افزایش نرخ دلار بوده که این موضوع بر سهام شرکت‌های صادرکننده و شرکت‌هایی که فعالیت آنها مرتبط با مراودات جهانی است، تاثیر مستقیم بسزایی دارد.

نقش سیاست داخلی

باروتی در ادامه، سیاست‌های داخلی و رویکرد مدیران نهادهای دولتی را از دیگر عوامل مهم موثر بر بازار سرمایه عنوان کرد و گفت: به‌عنوان عامل دیگر باید به این موضوع اشاره کرد که دسته‌ای از سیاست‌های ابهام‌آفرین برای بازار سرمایه، بی‌تاثیر در نابسامانی‌های بازارسرمایه نبوده و در مدت اخیر با کاهش این نوع نگاه‌های تنش‌آفرین، بازار سرمایه به ثبات نسبی دست‌یافت. همچنین باید به این نکته اشاره کرد که دولت سیزدهم با وعده‌هایی در راستای حمایت از بازار سرمایه آغاز به کار کرده و همین موضوع شرایط و بستر را برای دستیابی به رشد این بازار بیش از پیش مهیا کرده است. به گفته باروتی این رویکرد مثبت دولت جدید درباره بازار سرمایه را در رسیدن این بازار به ثبات و رشد نباید نادیده گرفت. به عبارتی، فارغ از مسائل اقتصادی داخلی و خارجی، روند سیاست‌گذاری‌های داخلی نیز از عوامل مهم و بسیار موثر بر بازارسرمایه است.

ثبات مستلزم تنش‌زدایی

باروتی حرکت به سمت تنش‌زدایی را مهم‌ترین مسئله‌ای دانست که باید از سوی دولت به آن توجه زیادی شود. این فعال بازارسرمایه در ادامه صحبت‌های خود در این‌باره گفت: برای رسیدن به ثبات و رشد مطلوب بازار سرمایه نیازمند حساسیت‌زدایی از اقتصاد و شرایط کلی جامعه هستیم. به عبارتی هرقدر بتوانیم حساسیت مواردی که بر بازار تاثیر مستقیم داشته و جزو متغیرهای اصلی بازار سرمایه تلقی می‌شوند را کاهش دهیم، می‌توانیم به شرایط پایدارتری در این زمینه دست یابیم. وی در ادامه به تشریح پیشنهادهای مطرح‌شده پرداخت و گفت: حذف تصمیمات نامناسب دولتی در راستای کاهش ابهامات که نوعی موانع سیستماتیک برای بازار سرمایه به‌شمار می‌روند، از جمله مهم‌ترین نیازهای امروز بورس کشور است. همچنین توجه به گسترش روابط بین‌المللی و بهبود مراودات جهانی در سایه احیای برجام و دیگر تعاملات، از تنش‌های خارجی کاسته و به رشد و توسعه اقتصادی کشور از جمله بازار سرمایه منجر خواهد شد. این کارشناس بازارسرمایه ضمن بیان این مطلب افزود: باید به این نکته اشاره کرد که در سال‌های اخیر بنا بر رخداد اتفاقات متعدد و نوسانات پی‌درپی، اقتصاد ایران آسیب‌های فراوانی دیده و نسبت به قبل نیز آسیب‌پذیرتر شده است. توجه به موارد یادشده، ضمن کمک به بازار سرمایه برای دستیابی به رشد و پایداری، نوسانات را از روند سایر بازارهای اقتصادی حذف می‌کند.

آینده روشن بورس

این کارشناس و فعال بازار سرمایه ضمن اظهار خوشبینی نسبت به شرایط بورس در روزها و ماه‌های آینده، آن را با ثبات‌تر از سال گذشته توصیف کرد و گفت: به نظر می‌رسد تا پایان امسال به‌دلیل شرایط و جو حاکم بر بازار سرمایه، شاهد تلاطم و نوساناتی مشابه سال گذشته نباشیم و ثبات نسبتی بیشتر و رشد بهتری در بازار جریان داشته باشد. این فعال بازار با اشاره به اینکه در صورت نوسانات شدید نرخ ارز، نمی‌توانیم انتظار ثبات در بازار سرمایه داشته باشیم، گفت: با افزایش نرخ دلار، بازار سرمایه محبوبیت خود را برای سرمایه‌گذاری از دست داده و سرمایه‌گذاران به سمت بازار ارز حرکت خواهند کرد و دوباره بحران به این بازار بازمی‌گردد.

> فارغ از مسائل اقتصادی داخلی و خارجی، روند سیاست‌گذاری های داخلی نیز از عوامل مهم و بسیار موثر بر بازارسرمایه است

حمایت دولت کارساز است

مصطفی صفاری، کارشناس و فعال بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت رویکرد دولت در راستای پشتیبانی از بازار سرمایه را مهم‌ترین عامل رونق و ثبات این روزهای بورس دانست و گفت: دولت سیزدهم کار خود را با شعار و وعده حمایت از بازار سرمایه آغاز کرده و از همین جهت، شاهد شرایط فعلی مطلوب هستیم. انتظار می‌رود در روزهای آینده نیز به همین دلیل، شاهد ادامه روند فعلی باشیم. بنا بر اعلام آقای رئیسی مبنی بر توجه دولت سیزدهم به بازگشت ثبات بورس، امید به این بازار بازگشته و سرمایه‌گذاران و کارشناسان با رغبت بیشتری مشغول فعالیت هستند. این کارشناس اقتصاد در ادامه به تشریح شرایط فعلی بازار سرمایه پرداخت و گفت: از سوی برخی از کارشناسان و فعالان بورس اعلام شده که بهترین بازار فعلی برای سرمایه‌گذاری، سهام شرکت‌های پتروشیمی است.

صفاری ضمن تایید این تحلیل افزود: دلیل این نکته را می‌توان پایین بودن نسبت نرخ به درآمد (پی‌به‌ای) در برابر سایر سهام عنوان کرد اما در این میان نباید از سایر بازارها از جمله معادن و فلزات غافل شد. همچنین معتقدم در نیمه دوم امسال، شرایط اقتصادی در بازار سرمایه به رونق و بازدهی بیشتری رسیده و مهم‌ترین دلیل آن نیز تصمیم دولت برای حمایت از فعالان بازار سرمایه است.

بازگشت اعتماد عمومی

این فعال و کارشناس بازار سرمایه پیش‌بینی‌های بلندمدت درباره روند بورس را مشروط به اعلام شدن سیاست‌گذاری‌های دولت سیزدهم عنوان کرد و در این‌باره گفت: با تعیین وزرای پیشنهادی دولت سیزدهم و همچنین تبیین روندی که دولت جدید در پیش خواهد گرفت، می‌توان به تحلیل و کارشناسی نقایص و نقاط قوت برنامه‌های پیش‌روی آنها پرداخت.

در کل با اعلام رئیس هیات دولت سیزدهم مبنی بر آن که ۳ دستور نخست مربوط به حمایت از بازار سرمایه است، اذهان عمومی و سرمایه‌گذاران به آرامش‌خاطر رسیده و پیش‌بینی می‌شود با اقدامات دولت سیزدهم شاهد خروج از رکود، بازگشت ثبات و دستیابی به رونق باشیم. صفاری افزود: توجه دولت به فعالان بازار سرمایه می‌تواند نقطه عطفی باشد که بورس را از بروز هرگونه تلاطم مصون نگه می‌دارد.

سخن پایانی

اگر چشم‌انداز و برنامه‌های دولت درباره بازارسرمایه شفاف و کارشناسی‌شده باشد، بعید به نظر می‌رسد به روزهای بحران و بی‌ثباتی اقتصادی بازگردیم. تحقق این امیدواری مستلزم ایجاد نگاه درست دولت به بازارهای اقتصادی، بهره‌گیری از کارشناسان امر و توجه به نیازهای واقعی جامعه است.

باجه خبر

بانک‌توسعه تعاون پیشگام در کمک‌رسانی

بانک‌توسعه تعاون پیش از این در کمک به هموطنان سیل‌زده و زلزله‌زده پیشگام بوده است. مدیرعامل بانک صادرات ایران در جریان سفر به استان هرمزگان از ۶ شعبه بانک در این استان بازدید و ضمن بررسی روند خدمت‌رسانی به مردم و اقتصاد منطقه، بر تسریع در ارائه خدمات به مردم و اقتصاد استان هرمزگان تأکید کرد. به‌گزارش روابط‌عمومی بانک صادرات ایران، حجت‌اله صیدی در جریان سفر به استان هرمزگان، وضعیت بانک در ۶ شعبه این استان را از نظر حجم منابع، مصارف، مطالبات و سطح خدمات بانکداری الکترونیک مورد‌ارزیابی قرار داد و دستورات لازم برای ارتقای توانمندی و ارائه خدمات مستمر به اقتصاد این منطقه را صادر کرد. مدیرعامل بانک صادرات ایران همچنین قابلیت‌های موجود برای توسعه جایگاه بانک صادرات ایران، استفاده از محصولات بانکی و طرح‌های متنوع در حمایت از بخش‌های مختلف اقتصادی و تولیدی استان هرمزگان به‌ویژه در حوزه‌های فولاد، کشاورزی و تجارت و همچنین ایفای نقش در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی را راهگشا و تاثیرگذار عنوان و بر تداوم خدمات گسترده در این منطقه تاکید کرد.

افتتاح حساب بدون حضور در شعبه

بانک قرض‌الحسنه مهر ایران که در حوزه ارائه خدمات الکترونیکی پیشرو به‌شمار می‌رود و چند محصول و خدمت را برای نخستین‌بار در شبکه بانکی کشور به مشتریان خود ارائه کرده، این‌بار نیز در ارائه یک خدمت نوین پیشگام شده است. به گزارش روابط‌عمومی بانک مهر ایران، این بانک برای نخستین‌بار در شبکه بانکی کشور امکان افتتاح حساب به‌صورت آنلاین را فراهم کرده است. بر این اساس، اشخاص می‌توانند با مراجعه به وب‌سایت بانک مهر ایران به نشانی qmb.ir و انتخاب «سامانه افتتاح حساب» آنلاین از بخش «بانکداری الکترونیک» نسبت به افتتاح حساب بانکی برای خود اقدام کنند. همچنین کاربران می‌توانند با مراجعه به بخش بانکداری الکترونیک وب‌سایت بانک و دانلود اپلیکیشن همراه بانک مهر ایران نسبت به افتتاح حساب از طریق همراه‌بانک اقدام کنند. این کار می‌تواند احتمال شیوع بیماری کرونا را نیز به‌نوبه خود کاهش دهد. گفتنی است کارت بانکی اشخاص نیز بنا به تعیین خودشان می‌تواند درب منزل یا محل کار به ایشان تحویل داده شود.

قدردانی از خدمات بانک ایران زمین

معاون هماهنگی ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) در جلسه‌ای که با حضور ریاست هیات مدیره و مدیرعامل بانک ایران زمین برگزار شد، از حمایت بانک ایران زمین که با اهدا دستگاه‌های ساخت واکسن در راه‌اندازی خط تولید واکسن کووبرکت مشارکت کرده بود، قدردانی کرد. به گزارش روابط عمومی، سیدمصطفی سیدهاشمی، معاون هماهنگی ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) گفت: تجهیزاتی که بانک ایران زمین برای راه‌اندازی خط تولید واکسن کرونا در اختیار مجموعه دارویی برکت قرار داد، فرآیند تولید واکسن را تسریع کرد. عبدالمجید پورسعید، مدیرعامل بانک ایران زمین نیز گفت: در شرایط کنونی همه ارکان کشور باید تلاش کنند تا مردم با کمترین مشکل از شرایط کنونی عبور کنند. در ادامه سیدمحسن سلطانی‌فیروز، ریاست هیات مدیره بانک ایران زمین، با اعلام خرسندی از اقدام انجام‌شده، اظهار کرد: همه ما در قبال جامعه مسئول هستیم و بانک ایران زمین نیز در همین راستا و اجرای مسئولیت‌های اجتماعی همه تلاش خود را به‌کار خواهد گرفت.

رفاه دانا؛ خدمت جدید بیمه دانا

با گذشت بیش از ۲ سال از اجرایی شدن طرح کشوری و موفق مهردانا، با هدف ایجاد ارزش‌افزوده برای مشتریان بانک و بیمه و همچنین تسهیل روش پرداخت حق بیمه، نخستین طرح مشترک صنعت بیمه با یک بانک تجاری رونمایی شد. به گزارش روابط‌عمومی بیمه دانا، ابراهیم کاردگر، مدیرعامل بیمه دانا گفت: شرکت بیمه‌دانا با مشارکت بانک رفاه‌کارگران، بستر خرید بیمه‌نامه از طریق تسهیلات بانکی برای تمامی مستمری‌بگیران سازمان تامین اجتماعی و بستگان درجه یک ایشان (همسر، پدر، مادر و فرزندان) و همچنین تمامی افرادی که حقوق خویش را از طریق عاملیت بانک رفاه کارگران دریافت می‌کنند، فراهم کرده است.

رضایت‌مندی از بازار بیمه تجارت‌نو

مدیر شعبه شرکت بیمه تجارت‌نو در استان همدان، یکی از دلایل رشد ۳۲۴درصدی فروش شعبه متبوع خود را عملکرد در بخش خسارت عنوان کرد و گفت: به‌دلیل نظارت دقیق روی سیستم‌های پرداخت خسارت و ایجاد رضایت‌مندی قابل‌قبول از ارائه خدمات سهم از بازاراین شعبه در استان همدان افزایش پیدا کرد. به گزارش روابط‌عمومی بیمه تجارت‌نو، مریم‌سادات موسوی به سهامداران قدرتمند شرکت بیمه تجارت‌نو اشاره کرد و ادامه داد: در استان همدان با دفاتر ICT در تعامل کامل قرار گرفتیم و با مدیران استانی پست بانک چندین جلسه برگزار کرده و دفاتر ICT خود را به‌طورکامل دراختیار بیمه تجارت‌نو قرار داده‌اند.

یادداشت

اصلاح ساختار برای رونق بازارسرمایه

مجتبی دیبا
کارشناس بازار سهام

ارتباط نرخ سود بانکی و بورس، یکی از مسائلی است که همواره در محافل سهامداران بورسی مطرح بوده و انتقادهای شدیدی به عملکرد بانک مرکزی وارد می‌کند. در این زمینه، نظرات گوناگونی وجود دارد اما به‌طور کلی، سهامداران بازار سرمایه همواره با افزایش نرخ سود بانکی مخالف بوده و آن را اقدامی علیه بازار سهام می‌پندارند. مخالفان این پدیده بر این باورند که اگر نرخ سود سپرده‌گذاری در بانک‌ها افزایش پیدا کند، به‌طور قطع بازار سهام دچار رکود خواهد شد. خاطرمان هست زمانی که نرخ سود را پایین آوردند، در مقابل هنوز نرخ بهره بالا بود و در عمل این سیگنال را به سرمایه‌های بزرگ دادند که فعلا باید پول خود را در حالت پارک قرار دهند. در واقع، با این اقدام بانک مرکزی این پیام مخابره شد که فعلا ماندن پول در بانک به‌صرفه‌تر از سرمایه‌گذاری در بازار سهام است. به‌دنبال این سیاست بانک مرکزی، شاهد از چرخش افتادن پول در بازارهای موازی بودیم که ایده‌آل بانک مرکزی هم بود. در این برهه‌های زمانی اگر رشد بازار ارزهای دیجیتال را نادیده بگیریم (که در بازار سنتی ما جایی ندارد) سایر بازارها در رکود به‌سر می‌برند. از همین‌رو می‌بینیم که این تکنیک بانک مرکزی ختم به فریز شدن سرمایه‌ها می‌شود. البته عده زیادی هم که در روند ماه‌های گذشته در بورس متضرر شده بودند یا پول‌شان در بازار سهام بلوکه شده بود، پس از مدتی سرمایه خود را وارد بازار پول کردند و همین مسئله باعث شد اوضاع بورس بدتر شود.

اگر این وضعیت ادامه‌دار باشد، سهامداران باید خودشان را برای تشدید وضعیت نامساعد بازار سهام آماده کنند و این درحالی است که امیدواریم بازار سرمایه روند رو به رشدی را در ماه‌های پیش‌رو داشته باشد. البته زمزمه‌هایی از کنترل و کاهش نرخ سود و نرخ بهره بین‌بانکی شنیده می‌شود که اگر اجرایی شود می‌تواند به بهبود فضا و بازگشت رشد به بازار سرمایه کمک کند. همواره این سیاست از سوی بانک مرکزی و وزارت اموراقتصاد و دارایی عنوان می‌شود که همه بانک‌ها باید از نرخ سود سپرده تبعیت کنند اما می‌دانیم که وقتی یک سرمایه‌دار با پول هنگفتی وارد بانک می‌شود، گاهی سودی به مراتب بالاتر از رویه معمول به او پیشنهاد می‌شود تا سرمایه نزد همان بانک سپرده‌گذاری شود. وقتی چنین وضعیتی وجود دارد نمی‌توان انتظار داشت از نرخ سود بانکی به‌درستی تبعیت کرد و تغییری در رویه بانک‌های کشور حاصل نخواهد شد.

مشابه این وضعیت را بین سال‌های ۹۳تا۹۶ هم داشته‌ایم. حتی می‌توان مدعی شد این سیاست در راستای همان تکنیک مهار تورم است که سعی می‌شود با سیاست‌های دستوری نسبت به وضع و اجرای قوانینی اقدام کرد. درباره نرخ سود نیز گاهی این شبهه پیش می‌آید که برخی سعی دارند مانند گذشته پول به سمت بانک‌ها برود و بانک‌ها سرمایه‌ها را فریز کنند تا فنر نقدینگی در کشور کنترل شود. این دقیقا همان سیاستی است که همواره در سال‌های اخیر شاهد آن بوده‌ایم که بارها فنر نرخ دلار را فشرده و پس از مدتی آن را رها می‌کنند و نرخ دلار به ناگاه چندین‌برابر افزایش می‌یابد. حال با تغییر دولت این انتظار وجود دارد که اصلاحات ساختاری در سیاست‌های پولی و بانکی کشور اعمال شود. با اصلاح سیاست‌های پولی و بانکی می‌توان آینده بهتری را برای بازار سرمایه متصور بود. اگر چنین سیاستی را اتخاذ کنند، جبهه تقاضا در بازار سهام تحریک شده و می‌توان شاهد رونق بورس بود. اما نباید از یاد برد که رقیب اصلی بازار سرمایه همیشه نرخ سود بانکی و بهره بوده و همیشه شاهد بوده‌ایم افرادی که کمتر ریسک‌پذیر هستند، معمولا سرمایه خود را به سمت سپرده‌گذاری هدایت می‌کنند، از همین‌رو گفته می‌شود در صورت افزایش نرخ سود سپرده، بسیاری از فعالان بورسی که ریسک‌پذیر نیستند، نقدینگی در اختیارشان را به حساب‌های سپرده بانکی بازمی‌گردانند. به علاوه اینکه باید برای جذب سرمایه و بکارگیری سرمایه جذب شده در این بازار نیز نگاه و برنامه متفاوت و عملیاتی داشت.

یکشنبه
۱۷ مرداد ۱۴۰۰- ۲۸ ذی‌الحجه ۱۴۴۲ - ۸ اوت۲۰۲۱-شماره۱۸۵۶-پیاپی۳۱۷۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

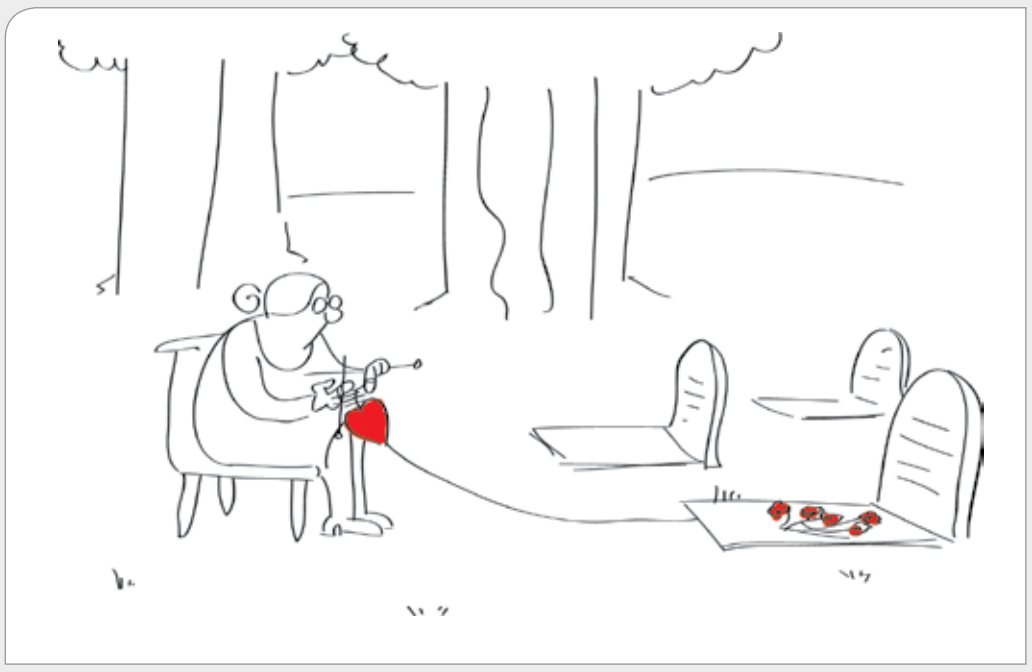
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲ در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱ در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

همزیستی مسالمت‌آمیز جامعه با آزارگران

مرضیه احقاقی: گاهی در گوشه و کنار می‌شنویم برخی از زنان روزنامه‌نگار با آزار و اذیت همراه شده‌اند. برخی هم همزیستی مسالمت‌آمیز با این پدیده تلخ و ویرانگر را فرا گرفته‌اند. این پدیده تنها مختص ایران نیست و تقریبا در تمام کشورهای جهان دیده شده و می‌شود. فرهنگ سنتی، مردسالار و سازش‌کارانه حاکم بر جامعه، این روند را تقویت می‌کند و گاهی فرد معترض را در مقام ضعف، اخراج و انواع انگ‌های اخلاقی قرار می‌دهد. البته طی سال‌های اخیر با مطرح شدن جنبش‌هایی مانند «می تو» در سطح جهانی و با تاخیر در ایران، افشاگری‌هایی ازسوی جامعه خبری به راه افتاد و خبرهایی مبنی بر حمایت از کار زنان منتشر شد، اما این اقدام‌ها هنوز به نتیجه‌ای نرسیده‌اند و متهمان همچنان پرصلابت بر جایگاه خود تکیه زده‌اند. شاید هم باید بپذیریم که ما هنوز در ابتدای این راه دشوار قرار داریم و تغییر، زمان می‌خواهد.

آزار و اذیت زنان در محل کار در جامعه امروز تا حدودی مورد بحث و نقد قرار گرفته است. البته از گذشته نیز پژوهش‌هایی در این باره انجام گرفته بود، اما بحث پیرامون آزار جنسی به‌مثابه تابو بود، این در حالی است که این نوع آزار و اذیت موضوعی فراگیر در اغلب موقعیت‌های شغلی است و اثرات مخربی را بر روان افراد برجای می‌گذارد.

براساس نتایج یک نظرسنجی که ازسوی واشنگتن‌نیوز در سال ۲۰۱۷ انجام شد، حدود ۳۳ میلیون زن در ایالات متحده نوعی آزار و اذیت جنسی را در محل کار خود تجربه کرده‌اند، اما تنها ۴۲ درصد آسیب‌دیدگان، این تجربه را برای فرد دیگری بازگو کرده‌اند. اعداد و ارقام یادشده حکایت از آن دارد که سخن گفتن از این آزار حتی در کشورهایی با ساختاری غیرسنتی، دشوار است. افراد به‌دلایل مختلف از بازگو کردن تجارب آزار خود در محیط کاری، هراس دارند. در همین حال فرهنگ مخفی‌کاری از کودکی به زنان و دختران به‌عنوان رفتاری مثبت و قابل ستایش آموزش داده می‌شود.

کمیسیون فرصت‌های شغلی برابر نیز در جریان یک مطالعه اعلام کرد حدود ۷۵ درصد افرادی که از این واقعه سخن می‌گویند با نوعی انتقام‌جویی روبه‌رو می‌شوند. همین موضوع و برخورد غیرعادلانه با افراد، مانع بازگو کردن داستان آزار ازسوی آزاردیدگان می‌شود. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که بسیاری از افراد ناچارند فعالیت خود را در همان محلی که آزار دیده‌اند، ادامه دهند؛ لبخند بزنند و واقعه را به فراموشی بسپارند، در حالی که این شرایط زمینه فرسایش عملکردی این افراد را فراهم می‌کند.

جنسیت ابزاری برای چانه‌زنی

براساس آمار و اطلاعات جهانی برخی روزنامه‌نگاران زن نیز با انواع آزار و اذیت‌های جنسی در محل فعالیت خود روبه‌رو هستند. در پژوهش بنیاد رسانه‌های بین‌المللی زنان در سال ۲۰۱۳ حدود ۴۶ درصد زنان شرکت‌کننده اعلام کردند که هنگام کار با آزار و اذیت جنسی روبه‌رو شده‌اند. الیسا لیس مونوز، مدیر اجرایی بنیاد بین‌المللی رسانه‌های زنان در جریان این تحقیق اعلام کرد روزنامه‌نگاران زن به‌ویژه در برخورد با منابع خبری در معرض آسیب قرار می‌گیرند. وی خاطرنشان کرد: «نیاز به جلسات خصوصی در روند فعالیت‌های خبری، روزنامه‌نگاران زن را در معرض خطر قرار می‌دهد و خلاف تمام اقدامات احتیاطی امنیتی است که کارشناسان از آن سخن می‌گویند». گفتنی است منابع خبری در مواردی از برقراری رابطه جنسی به‌عنوان یک ابزار چانه‌زنی برای تبادل اطلاعات بهره می‌گیرند. این مشکل تنها مختص روزنامه‌نگاران زن است و باید راه‌حلی برای آن اندیشیده شود.

کرم از خود درخت است

آزار و اذیت جنسی در ایران نیز وجود دارد؛ این در حالی است که در ساختار سنتی، مذهبی و محافظه‌کار حاکم بر این سرزمین، سخن گفتن از آزار در محیط کار همچنان دشوارترین گفت‌وگوها است. در اغلب موارد فرد آزاردیده از سوی زنان و مردان همکار به‌عنوان متهم ردیف اول شناخته می‌شود. در طول سال‌ها و در سایه این فرهنگ سازش‌کارانه ضرب‌المثل نادرستی در باورهای ما ریشه دوانیده؛ «کرم از خود درخت است» بسیاری از افرادی که از تجربه‌های آزار خود سخن به میان می‌آورند، این جمله را شنیده‌اند.

آزار از مواضع بالادست

گاهی برخی زنان خبرنگار در ایران نیز با انواع آزارها روبه‌رو می‌شوند، اما از آنجایی که اینجا همیشه حق با مشتری است، فرصتی برای بازگو کردن این آزارها وجود ندارد. این سال‌ها به‌دنبال تلاش شبکه‌های خبری و روزنامه‌ها برای درآمدزایی، شاهد پررنگ شدن حضور شرکت‌ها و صاحبان قدرت در فضای خبری هستیم. در چنین شرایطی، اگر هم ازسوی این نهادهای صاحب ثروت و قدرت آسیبی به خبرنگار زنی وارد شود، اگر این خبرنگار قدرت اعلام این آزار را در فضای سلطه مردسالاری بیابد، چه کسی طرف او را می‌گیرد؟

به‌عنوان مثال در دوره‌ای با آغاز جنبش «می‌تو» در ایران -طبعا با تاخیر نسبت به حرکت‌های بین‌المللی- شاهد افشاگری‌هایی ازسوی جامعه خبری و زنان قدرتمندی بودیم که اغلب با هدف تغییر در ساختار مردسالارانه، داستان‌هایی تلخ از آزار خود را روایت کردند، اما داستان این روایت‌ها به کجا رسید؟ متهمان همچنان پرصلابت بر جایگاه خود تکیه زده‌اند و این روایت‌ها در زمانی کوتاه به فراموشی سپرده شد. در واقع در چنین شرایطی اگر هم بنا به برخورد باشد، با فرودستان است و مدیران همچنان موضع خود را حفظ می‌کنند.

راه درازی در پیش است

هرچه بیشتر می‌پرسم و از حافظه‌ام کمک می‌گیرم بیشتر درمی‌یابم که ما همزیستی مسالمت‌آمیز با آزارگر را یاد گرفته‌ایم. در فرهنگ ما بردن آبرو قبیح است. ما از گزارش دادن آزار و از دست رفتن آبروی متجاوز هراس داریم، ما از انواع انگ‌ها هراس داریم؛ اما به از بین رفتن روح و روان‌مان و متحمل انواع آسیب‌ها شدن عادت کرده‌ایم. بسیاری از ما در محیط‌های ناامن و با افراد ناسالمی کار می‌کنیم اما هیچ مرجعی برای شنیدن سخنان ما وجود ندارد.

جایگاه زنان کجاست؟

سابقه من در حرفه خبر و روزنامه‌نگاری آنقدرها هم طولانی نیست، اما کافی است سری به لیست روزنامه‌ها بزنید و ببینید تعداد سردبیران زن در روزنامه‌های ایران چقدر محدود است. گاهی اگر هم زنی جایگاهی را متناسب با ارزش‌های حرفه‌ای خود بیابد، انواع حرف و حدیث‌ها را باید به جان بخرد، این در حالی است که زنان بسیاری در طول این سال‌ها در حرفه خبر مشغول کار بوده و بسیاری از آنان عملکرد درخشانی را از خود به نمایش گذاشته‌اند. این موضوع از آن جایی ناشی می‌شود که همچنان این تفکر در میان بسیاری از افراد رایج است که پیشرفت زنان را جنسیتی، نه از روی توان می‌دانند که صد البته نگاه درستی نیست.

با یکی از همکارانم که از قضا در این حرفه موفق بوده و توانسته جایگاهی در خور را از آن خود کند، گفت‌وگو کردم و از او پرسیدم آیا در طول این سال‌ها متحمل آزار یا اذیتی در محیط کار شده‌ای؟ یا تو را به‌دلیل جایگاهت قضاوت کرده‌اند؟ پاسخش در کمال تعجب خیر بود. البته وی تاکید داشت تجربه آزار صرفا برای او پیش نیامده، چراکه در چندین مورد به‌واسطه مشاهده رفتاری آزارگونه با زنان، محیط کار را ترک کرده و شغل خود را تغییر داده است. البته این همکار خانم تاکید داشت: «استقلال مالی نقشی اثرگذار در رهایی من از قید چنین شرایط مخربی داشته است. شاید اگر من هم هزینه‌هایی چون اجاره خانه یا... داشتم، ناچار بودم در چنین محیط‌های آزاردهنده‌ای حداقل برای مدت کوتاهی کار کنم تا موقعیت کاری بهتری بیابم، اما توانستم بدون فکر کردن به شرایط مالی چنین فضاهایی را ترک کنم و با انسان‌های سالمی همکاری داشته باشم.

البته در این فرآیند تغییر کار تا یافتن محیطی که به آن اطمینان داشته باشم، موقعیت‌های مالی را از دست داده‌ام.

هرچند تاکید دارم این موضوع برای من اولویت نبود، اما می‌دانم که باتوجه به شرایط زندگی خیلی‌ها توان چنین انتخاب پرهزینه‌ای را ندارند.»

این همکار می‌افزاید: «در سال‌های اخیر نگاه به توانمندی زنان در حوزه خبر به‌مراتب بیشتر شده، اما در برخی جلسات نگاه‌ها به زنان سنگین است. در مواردی تلاش می‌کنند تو را نادیده بگیرند، به همین علت گاهی از حضور در برخی جلسات کاری صرف‌نظر می‌کنم».

تو در پی پاسخ و دیگری...

با همکار دیگری که سال‌ها در حوزه اندیشه و پس از آن صنعت قلم زده گفت‌وگو می‌کنم و از او می‌پرسم: آیا در طول سال‌های فعالیت خود با آزار ازسوی مردان روبه‌رو شده‌ای؟ کمی فکر می‌کند و صمت می‌گوید: «در ابتدای راه فقط به پرسش‌هایم فکر می‌کردم و اینکه از بین پاسخ‌های مصاحبه‌شونده‌ام چه موضوعی هنوز مبهم باقی مانده، اما گاهی پیش آمده که برخی مصاحبه‌شونده‌ها در فضایی دیگر سیروسیاحت می‌کنند. این را زمانی فهمیدم که یکی از کارشناسان فرهنگی‌هنری به من گفت: «حواست جمع باشه فلانی خیلی ازت تعریف کرد». یادم آمد پشت یک میز خیلی ساده نشسته بودیم و می‌پرسیدم و او پاسخ می‌داد. این تلنگری بود که حواسم به نگاه‌ها باشد.

یا برای مصاحبه‌ای وارد یکی از کلاس‌های دانشگاهی شدم. باتوجه به شناختی که از شخصیت فرد داشتم دنبال این بودم که با فاصله بنشینم، اما خب تعارف صندلی در نزدیکی فرد، تو را در معذورات ادب و سن‌وسال فرد قرار می‌دهد و ناچار در فاصله‌ای نزدیک می‌نشینی. در این حالت زانوها گاهی محل خوبی برای فرود آمدن دست‌ها برای توضیح پاسخ سوالت می‌شود.

در پایان هم با خنده: «۳۰ سال بیشتر که نداری؟» می‌خندی و با خنده می‌خواهی موضوع ساده‌انگارانه تمام شود و در ادامه: «بهت نمی‌خوره بیشتر داشته باشی».

این دوست خاطره دیگری هم تعریف می‌کند: «یک بار برای گزارش میدانی از وضعیت بازار کتاب‌های دست دوم وارد پاساژی در میدان انقلاب شدم.

رفتارهای خارج از عرف گاهی به‌قدری شدت پیدا می‌کرد که خارج از تحمل می‌شد. مرد کهنه‌کار بازار کتاب در پایان هر پاسخ اشاره می‌کرد اینجا دخترهای زیادی برای صیغه شدن می‌آیند. حواسم به نگاه‌ها جمع شد.

در چشمانم خیره شد و صحبت می‌کردم. من هم کم نیاوردم، جدی در چشمانش نگاه کردم و نگاهم را برنگرداندم، اما در ذهنت می‌چرخد که نیاز مالی، دختران جوان و کم سن‌وسال را دچار چه برزخی می‌کند که باید به یک مرد ۷۰ ساله رو بیندازند.

برای نشان دادن قفسه‌های کتاب بلند شدیم. کم‌کم از دست‌هایی که مدام روی شانه‌ها و پشتم برای تعارف و هدایت به بخش دیگر در حرکت بودند، در حال عصبی شدن بودم. برای اینکه از کوره در نروم و بدون سروصدا گزارشم را گرفته باشم، آرام‌آرام از وسط اتاق به سمت خروجی رفتم، به بهانه اینکه کتابی در قفسه‌ای توجهم را جلب کرده است. در نهایت خود را به شلوغی رساندم تا سالم زیستن و نگاه کردن را یک بار دیگر مرور کنم».

چیزهایی هست که نمی‌دانی

یادداشت

سیما سعیدی- روزنامه‌نگار: خبرنگار، روزنامه‌نگار یا به‌قول نسل جدید اهل رسانه بودن چیست؟ یک حرفه سخت و در کشوری مثل ایران که بیان، محدود و محصور است یک حرفه سخت‌تر. این حرفه همیشه داشته جور بخش‌های محذوف ساختارهای اجتماعی را می‌کشیده، گاه حزب بوده، گاهی به‌ناچار نهاد مدنی بوده و گاهی در خدمت قدرت. هر کدام از این نقش‌ها به‌واسطه شرایطی ایفا شده که چهره روزنامه‌نگاری ایران را مخدوش کرده. به‌عنوان یک مخاطب من از روزنامه‌نگاری چه می‌خواهم؟ از رسانه چه می‌خواهم؟ و این خواسته‌ها در بستر مکان و محور زمان قابل‌طرح است.از انصاف به‌دور است که مخاطب از روزنامه‌نگار بخواهد چون مبارزی جان‌برکف به مهلکه برود و از جان و مال و آبرویش بگذرد و نقشی را بازی کند که برایش تعریف نشده است.

این روزها همه به نقد روزنامه‌نگاری می‌نشینند. فارغ از بد و خوب رسانه در ایران باید از منتقدان پرسید شما از این حرفه چه می‌دانید؟ اگر تصورتان از روزنامه‌نگاری مانند پزشکی باشد چندان خرده‌ای به آن نمی‌گیرید. از پزشک‌تان نمی‌پرسید تو فلان قاتل را معالجه کرده‌ای یا فلان خیر مدرسه‌ساز را درمان کرده‌ای. او پزشک است؛ همین، اما روزنامه‌نگار را تفتیش عقاید می‌کنید، به او خرده می‌گیرید و اگر کاری هم صورت دهد از کم و زیادش می‌پرسید. به‌گمانم حالا در نبود آزادی و شفافیت وظیفه ما یافتن این دو گمشده است؛ چه روزنامه‌نگار باشیم و چه یک دکان کوچک خرازی داشته باشیم.

در زمانه تولید انبوه هر حرفه و شغلی باید به‌دنبال این بود که چرا چنین آش شله‌قلمکاری در کاسه‌مان ریخته‌اند. نه شرافت اهل قلم معنا دارد و نه دریوزه روابط‌عمومی بودن. هر حرفه‌ای را حرفه ببینیم و پیش از آنکه بخواهیم نقدهای پاقلیونی بکنیم، ببینیم روزنامه‌نگاری امروز چقدر به فنون روزنامه‌نگاری پایبند است؟ چقدر توان غیرسیاسی بودن دارد؟ چقدر قادر است غم نانش را با اندوه روزگار تاخت نزند.

روزنامه‌نگاری که دائم باید به‌جای ما بجنگد روزی خسته می‌شود. روی زخم این زخمی نمک نپاشیم.

هجرت ابدی روزنامه‌نگاری کاغذی

یادداشت

آیدا فریدی-روزنامه‌نگار: هجرت کلمه مناسبی است برای توصیف برخی اتفاق‌ها. آنکه هجرت می‌کند صبوری‌ها کرده و سال‌های سخت را به امید بهتر شدن تاب آورده، اما در نهایت روزی یا شبی آنگاه که تمام دلایل را برای هجرت کافی دیده به ناچار اقدام به هجرت کرده است.

۱۷ مرداد، روز خبرنگار بهانه مناسبی است برای اشاره به آنچه ما امروز هجرت می‌خوانیم‌اش. هجرت نه فقط از سرزمینی به سرزمین دیگر، بلکه هجرت روزنامه‌نگاران و خبرنگاران از تحریریه‌های روزنامه‌ها و سایت‌های خبری به شبکه‌های مختلف مجازی و اجتماعی و البته به شغل و حرفه نامرتبط دیگر که درآمدش کفایت مخارج زندگی را داشته باشد. روزنامه‌نگاری، این حرفه به‌زعم بسیاری افراد اقیانوس کم‌عمق اما وسیع حالا مثل رودخانه‌های کشور نه عمقی برایش مانده و نه وسعتی. روند خشکسالی مفهوم خود را بر تمام بسترهای زیستی دوانده است.

عصر انگار عصر خشکسالی است. آنها که دوستان و همکاران‌شان در چند سال اخیر فضای رسانه را ترک کرده یا تصمیم به ترک فضای مطبوعات گرفته‌اند، کم نیستند. کسی نمی‌داند چند سال کوتاه دیگر به انتهای عمر روزنامه‌نگاری باقی مانده است. ما بخشی از این اتفاق ناخوشایند را به حساب توسعه نشریات مجازی و غیرکاغذی می‌گذاریم، اما دلایل دیگری هم همیشه در میان است؛ دلایلی که محدودکننده آزادی بیان و قلم، آزادی مطبوعات و نشر موارد مغایر با منافع و مصالح کشورهاست.

همه می‌دانیم مقصر کیست و دلیل چیست. دلایل از بین رفتنِ تدریجی یک مفهوم بسیار هستند و وسیع و در برخی مواقع از آن دسته دلایل ناگفتنی. از نظارت و اعمال شدید سانسور بر کار، اثر و عقیده و نگرش روزنامه‌نگار گرفته تا دستمزد ناچیز حق‌التحریر همه متحد شده‌اند تا امروز تحریریه‌ها سبک‌وزن‌تر از همیشه و روزنامه‌ها کم‌جان‌تر از روزگار طلایی خود منتشر شوند و به برکت گرانی کاغذ و هزینه‌های چاپ با تعداد کمتر و ناچیز روی کیوسک‌های مطبوعاتی بروند. به تمام اینها باید کم شدن مخاطبان مطبوعات کاغذی را هم اضافه کرد.

تعداد کم عناوین و تیراژ پایین روزنامه‌های روی پیشخوان کیوسک‌های مطبوعاتی هر روز صبح این فرضیه را تقویت می‌کند که عمر روزنامه‌ها و مطبوعات کاغذی رو به پایان است. انگار این سنت قدیمی که ما به‌نام روزنامه‌نگاری کاغذی از آن یاد می‌کنیم در یک رودربایستی با قدیمی‌ترهای روزنامه‌نگاری مانده و در میانه ماندن و رفتن مستاصل است.

شاید واژه و حرفه روزنامه‌نگاری در این میان دستخوش تغییر شده است. ذات روزنامه‌نگاری با گزارش‌نویسی و در کنار آن نقد و تحلیل موضوع روز، عجین شده است. بخشی از این ذات در محفلی که ما تحریریه و به‌اصطلاح قلب یک روزنامه می‌دانیمش یکی است.

بهتر است بگوییم تا قبل از ورود روزنامه‌نگاری سایبر یا روزنامه‌نگاری دیجیتال چنین بوده است. حالا هر روزنامه‌نگار یا فرد علاقه‌مند به بازتاب موضوعات روز می‌تواند از اتاق خودش و خارج از محیط روزنامه یک روزنامه‌نگار مستقل به‌حساب بیاید.

ورود ویژگی‌های تصویری به انتشار خبر، ایجاد و ساخت گزارش‌های ویدئویی یا به‌اصطلاح روزنامه‌نگاری ویدئویی، ورود بخش عکس و گرافیک به بخش انتقال مفاهیم و داده‌ها با نام اینفوگرافیک‌ها یکی دیگر از جنبه‌های روزنامه‌نگاری نوین بود. همه اینها به مرور در برابر روزنامه‌نگاری سنتی یا کاغذی قد علم کرده‌اند. حالا هر شهروند یک خبرنگار نامیده می‌شود که می‌تواند با در دست داشتن یک گوشی هوشمند بخشی کوچک از دنیای انتقال اخبار روز باشد.

انزوای روزنامه‌نگاری کاغذی و به محاق رفتنش اتفاقی جهانی است؛ اتفاقی که منحصر به کشور یا قاره خاصی نیست. آنچه روح مخاطب نسل جدید طلب می‌کند ایجاز در پردازش محتوای خبر، جذابیت و سرعت انتقال آن است. البته برخی هنوز ترجیح می‌دهند باوجود نسخه‌های الکترونیک مجلات، نسخه کاغذی آن را از دکه‌های روزنامه‌فروشی بخرند و لذت ورق زدن مجله را از دست ندهند.

۱۷ مرداد در تقویم به‌عنوان روز خبرنگار ثبت شده است. بسیاری هنوز در دانشکده‌های خبر و در رشته ارتباطات با گرایش روزنامه‌نگاری تحصیل می‌کنند. روزنامه‌نگاری رشته تحصیلی جذاب برای آنهایی است که به‌دنبال فرصتی برای نقد و تحلیل وضعیت موجود جهان هستند. بازنگری و نو شدن سرفصل‌های رشته روزنامه‌نگاری با توجه به تغییرات بنیادی در سازکار انتقال خبر و پیام خبری نیاز امروز رشته روزنامه‌نگاری است؛ نیازی که شاید راه و مسیری جدید پیش‌روی مطبوعات کاغذی برای بقا بگذارد.